

દિલ્હી બ્લાસ્ટનો કાવતરાખોર પકડાયો

સુસાઈડ બૉમ્બર ઉમરે વાપરેલી આઈ૨૦ કારના માલિક એવા કાશ્મીરી આમિર રાશિદ અલીની એનઆઈએ દ્વારા ધરપકડ

નવી દિલ્હી: દેશની રાજધાનીમાં લાલ કિલ્લા ખાતે થયેલા ઘડાકામાં વપરાયેલી કારના માલિક આમિર રાશિદ અલીની નેશનલ ઇન્વેસ્ટિગેશન એજન્સી (એનઆઈએ)એ ધરપકડ કરી હતી. તેણે ‘આત્મઘાતી બૉમ્બર’ ડૉ. ઉમર ઉન નબીની સાથે મળીને આ વિસ્ફોટનું ધડ્યંત્ર ઘડ્યું હોવાનું કહેવાય છે.

ઉમરે વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીના નિવાસસ્થાન (પીએમ હાઉસ)ની રેંકી કરી હોવાનું મનાય છે. આ ઉપરાંત, ઘડાકાની તપાસ કરતી એજન્સીને ઘટના સ્થળેથી નવ એમએમની બે કારતૂસ મળી હતી.

દિલ્હીમાં દસ નવેમ્બરે થયેલા ઘડાકામાં વપરાયેલી હુન્દેઈ આઇટ્વેન્ટીના માલિક આમિર રાશિદ અલીની રાજધાનીમાંથી જ ધરપકડ કરાઇ હતી.

એનઆઈએના નિવેદનમાં જણાવાયું હતું કે અમે પકડેલો આ આરોપી જમ્મુ અને કાશ્મીરના પમ્પોરના સમ્બૂરાનો રહેવાસી છે. તેણે રાજધાનીમાં ત્રાસવાદી હુમલો કરવા માટે ઉમર ઉન નબીની સાથે મળીને આત્મઘાતી હુમલાનું કાવતરું ઘડ્યું હોવાનું મનાય છે. આમિર રાશિદ અલી ઘડાકા માટે હુન્દેઈ આઇટ્વેન્ટી કાર ખરીદવા માટે દિલ્હી આવ્યો હોવાનું કહેવાય છે. રાજધાનીના ગિરદીવાળા વિસ્તારમાં ૧૦ નવેમ્બરે સાંજે ઘડાકો થયો તેની પહેલા આ કાર અસંખ્ય સીસીટીવી કેમેરામાં અનેક જગ્યાએ ઊભેલી દેખાઇ હતી.

એનઆઈએ દ્વારા સૌપ્રથમ વખત ડૉ. ઉમર ઉન નબીને ‘આત્મઘાતી બૉમ્બર’ ગણાવાયો છે. આ ઉપરાંત, આ તપાસ એજન્સીએ કારનો ‘ઇમ્પ્રુવાઇઝ્ડ એક્સ્પ્લોઝિવ ડિવાઇસ (ઇએડી) સાથેના વાહન’ તરીકે ઉલ્લેખ કર્યો હતો.

તપાસ એજન્સીએ ઉમરની માલિકીનું એક અન્ય વાહન જપ્ત કર્યું હતું. એનઆઈએ દ્વારા આ તપાસમાં ઘડાકાના ઘાયલો સહિત કુલ ૭૩ સાક્ષીની પૂછપરછ કરી હતી.

એનઆઈએ દ્વારા તપાસમાં દિલ્હી પોલીસ, જમ્મુ અને કાશ્મીર પોલીસ, હરિયાણા પોલીસ, ઉત્તર પ્રદેશ પોલીસ અને વિવિધ સુરક્ષા એજન્સીઓની સાથે સંકલન સઘાઇ રહ્યું છે. જમ્મુ અને કાશ્મીરના પુલવામા જિલ્લાનો મૂળ રહેવાસી ઉમર ઉન નબી ફરીદાબાદની અલ કલાહ યુનિવર્સિટીનો આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસર હતો. તે આત્મઘાતી બૉમ્બર બનીને કાર ચલાવતો હતો.

દિલ્હી વિસ્ફોટનો કેસ આરોપી ડૉ. ઉમર નબી (જુઓ પાનું ૨) ►►

ટીમ ઇન્ડિયા પોતે ખોદેલા ખાડામાં જ પડી, ટેસ્ટ હારી

ટર્નિંગ પિચનો મોહ બુમરૅંગ થયો: ગંભીરની ટીમ ઘરઆંગણે છેલ્લી છમાંથી ચાર ટેસ્ટ હારી છે

જશન જીતનું: કોલકાતા ટેસ્ટમાં ગઈ કાલે ભારતની બીજી ઈર્નિંગની છેલ્લી વિકેટ લઈને વિજયની ઉજવણી કરી રહેલો કેપ્ટન મહારાજ. (એજન્સી)

કોલકાતા: વન-ડે અને ટી-૨૦ના નંબર-વન ભારતે ગઈ કાલે અહીં ઈંગ્લેન્ડ સામે ટેસ્ટના વર્લ્ડ ચેમ્પિયન સાઉથ આફ્રિકા સામે લૉ-સ્કોરિંગ ટેસ્ટ મુકાબલામાં ઘૂટણિયાં ટેકવ્યા હતા. દર વર્ષે આઇપીએલમાં ધમાકે દાર પર્ફોર્મન્સથી સ્ટેડિયમ ગજાવતાં ભારતીય બેટ્સમેનો માત્ર ૧૨૪ રનનો નાનો લક્ષ્યાંક પણ નહોતા મેળવી શક્યા અને પરિણામ એ આવ્યું કે સાઉથ આફ્રિકાના ખેલાડીઓ ૧૫ વર્ષે ભારતની ધરતી પર ટેસ્ટ મેચ જીતવામાં સફળ થયા હતા અને એ પણ ત્રીજા જ દિવસે. ભારતના હેડ-કોચ ગૌતમ ગંભીરે મેચ પછી કહ્યું કે, ‘પિચ ક્યુરેટરનો અમારી હારમાં કોઈ વાંક (જુઓ પાનું ૨) ►►

‘નીતીશકુમાર દસમી વખત બિહારના મુખ્ય પ્રધાન બનશે’

એમ જાહેર કરતા જેડી(યુ)એ કહ્યું કે શપથ સમારોહ વિજય જેટલો જ ભવ્ય હશે: વિધાનસભાના સ્પીકર ભાજપના નેતા જ રહેશે

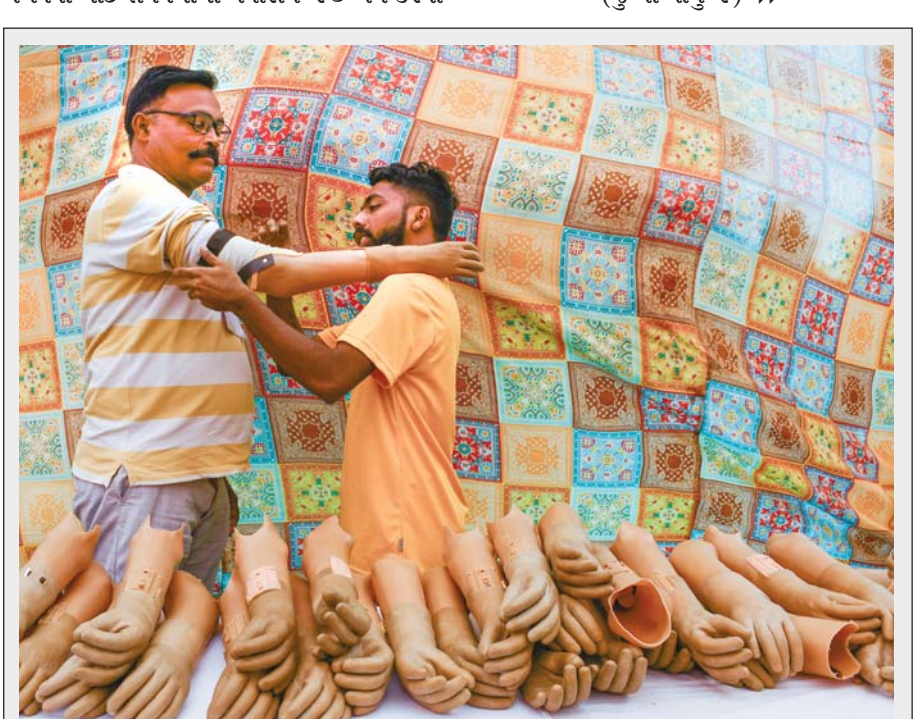
પટણા: જનતા દળ (યુનાઇટેડ)ના એક હાજર રહી શકે એ રીતે શપથવિધિ નેતાએ રવિવારે જણાવ્યું હતું કે નીતીશકુમાર દસમી વખત બિહારના મુખ્ય પ્રધાનપદના શપથ લેશે. તેમનો આ કાર્યક્રમ ચૂંટણીમાં નેશનલ ડેમોક્રેટિક અલાયન્સ (એનડીએ)ના વિજય જેવો જ ભવ્ય હશે. વિધાનસભાના સ્પીકર જનતા દળ (યુ)ના નેતાએ જણાવ્યું હતું કે ચૂંટણી પંચે રવિવારે રાજ્યપાલને નવા ચૂંટાયેલા વિધાનસભ્યોની યાદી સુપરત કરી હતી. આ સરકારની રચનાનું (જુઓ પાનું ૨) ►►

અમેરિકાની આર્થિક હાલત યુરોપ જેવી થવાની ચેતવણી

વોશિંગ્ટન: જેપી મોર્ગન ચેઝના સીઇઓ જેમી ડિમને ચેતવણી આપી હતી કે અમેરિકાની વેપાર-વિરોધી નીતિને લીધે દેશના મુખ્ય શહેરોમાંથી અનેક કંપનીઓ બહાર (બીજી જગ્યાએ) જતી રહેશે અને તેને લીધે અમેરિકામાં યુરોપ જેવી આર્થિક મંદી આવી શકે છે. તેમણે માયામીમાં અમેરિકન બિઝનેસ ફોરમને સંબોધતા જણાવ્યું હતું કે જો આપણે (અમેરિકા) આગામી વર્ષોમાં વેપાર નીતિ બદલીને સમસ્યા નહિ ઉકેલીએ, તો આપણી (અમેરિકાની) આર્થિક હાલત યુરોપ જેવી ખરાબ થશે. તેમણે યુરોપની સરકારોએ વેપાર પર વધારેલા કરવેરા અને લાદેલા વિવિધ નિયંત્રણને લીધે ઘટેલા જીડીપીનું દૃષ્ટાંત (જુઓ પાનું ૨) ►►

બ્રિટનમાં પીઆર માટેનો સમય વધારીને ૨૦ વર્ષ કરાશે?

લંડન : બ્રિટનના ગૃહ પ્રધાન શબાના મહંમૂદે રવિવારે કહ્યું હતું કે ગેરકાયદે ઇમિગ્રેશન બ્રિટનને તોડી રહ્યું છે અને દેશને એક કરવા માટે શરણાર્થીઓ માટે કાયમી રહેઠાણ કે પર્મનન્ટ રેસિડન્સી (પીઆર) મેળવવા માટે સમયગાળો વધારીને ૨૦ વર્ષ કરવા (જુઓ પાનું ૨) ►►

કૃત્રિમ હાથ: ઉત્તર પ્રદેશના પ્રયાગરાજમાં વિકલાંગોને કૃત્રિમ હાથ-પગ આપવા યોજાયેલા કેમ્પમાં એક વિકલાંગને બેટરીથી ચાલતો પ્રોસ્ટેથેટિક હેન્ડ (કૃત્રિમ હાથ) આપતો સ્વયંસેવક. (પીટીઆઈ)

હવે મેક્સિકોમાં ‘જેન-ઝી’નું આંદોલન

► ભ્રષ્ટાચાર, ગુનાખોરી સામે હજારો લોકોના દેખાવ
► હિંસામાં ૧૦૦ પોલીસ સહિત ૧૨૦ જણ ઘાયલ

મેક્સિકો શહેર: મેક્સિકો દેશની રાજધાની મેક્સિકો શહેરમાં ‘જનરેશન-ઝી’ (જેન-ઝી એટલે કે ૧૯૮૭ અને ૨૦૧૨ની વચ્ચે જન્મેલા લોકો)એ દેશમાંના ભ્રષ્ટાચાર અને ગુનાખોરીના વિરોધમાં શનિવારે મોટા પાયે આંદોલન શરૂ કર્યું હતું. મેક્સિકો શહેરમાં હજારોની સંખ્યામાં યુવાનો દેખાવ કરવા ભેગા થયા હતા. તેઓને વિપક્ષોનો ટેકો પણ છે. મેક્સિકો શહેરની શેરીઓમાં યોજાયેલા દેખાવો એકંદરે શાંત રહ્યા હતા, પરંતુ અંતમાં અમુક યુવાન પોલીસ સાથે અથડામણમાં ઊતર્યા હતાં. યુવાનોએ (જુઓ પાનું ૨) ►►

પૈસા, ચૂંટણી ટિકિટ માટે ખરાબ કિડની પિતાને આપ્યાનો આરોપ કરાયો: લાલુ-પુત્રી

પટના: રાષ્ટ્રીય જનતા દળ (આરજેડી)ના અધ્યક્ષ લાલુ પ્રસાદ યાદવની પુત્રી રોહિણી આચાર્યએ તેમના ભાઇ તેજસ્વી યાદવના જૂથ પર આરોપ લગાવતા કહ્યું કે પરિવારના કેટલાક સભ્યોએ તેની કિડનીને કે ડાઁ ખરાબ કહીને તેમનું અપમાન કર્યું હતું. તેમજ ચૂંટણી ટિકિટ અને કરોડો રૂપિયાના બદલામાં તેમના પિતાને એક ખરાબ કિડની દાન કરવાનો તેણી પર આરોપ મુકવામાં આવ્યો હતો. રોહિણી આચાર્યએ રાજકારણ છોડવા અને પોતાના પરિવાર સાથેના સંબંધો તોડવાની જાહેરાત કર્યાના એક દિવસ પછી એક્સ પર પોતાનો રોષ કાલવ્યો હતો. તેણીએ આરોપ લગાવ્યો (જુઓ પાનું ૨) ►►

રશિયા, અમેરિકા વચ્ચે યુક્રેન યુદ્ધ રોકવા ચાલતી સક્રિય મંત્રણા

મોસ્કો: કેમલિનના એક ઉચ્ચ અધિકારીએ રવિવારે દાવો કર્યો હતો કે રશિયાના પ્રમુખ વ્લાદિમીર પુતિન અને અમેરિકાના પ્રમુખ ડોનલ્ડ ટ્રમ્પ વચ્ચે અલાસ્કામાં યોજાયેલી શિખર મંત્રણામાં લેવાયેલા નિર્ણયની જાણ કીવને કરાઇ હતી. મોસ્કો આ મુદ્દે વોશિંગ્ટનના સંપર્કમાં છે. કેમલિનની વિદેશ નીતિ નક્કી કરતા ઉચ્ચ અધિકારી યુરી ઉશાકોવે જણાવ્યું હતું કે પુતિન અને ટ્રમ્પની વચ્ચે ૧૫ ઓગસ્ટે અલાસ્કામાં યોજાયેલી શિખર મંત્રણામાં લેવાયેલા નિર્ણયને આધારે યુક્રેન સાથેના યુદ્ધનો અંત ઇચ્છીએ છીએ. રશિયા શાંતિથી સમસ્યા ઉકેલવા માટે અમેરિકાના સંપર્કમાં છે. આમ છતાં, પુતિન અને ટ્રમ્પ દ્વારા રશિયા-યુક્રેન યુદ્ધ રોકવા ૧૫ ઓગસ્ટે કોઇ કરાર નહોતા થયા. યુરી ઉશાકોવે ટીવી પરના ઇન્ટરવ્યૂમાં જણાવ્યું હતું કે અમે એન્કરેજ (અલાસ્કાનું શહેર)માં સઘાયેલી સમજૂતી અંગે સક્રિય ચર્ચા કરી રહ્યા છીએ. અમે માનીએ છીએ કે આ રીતે શાંતિભર્યું સમાધાન થઇ શકશે. કીવને (યુક્રેનના નેતાઓને) એન્કરેજ ખાતેની સમજૂતીની જાણ કરાઇ હતી. તેઓને આ સમજૂતીની જોગવાઇ) પસંદ નથી. (એજન્સી) ►►

બિહારમાં ચૂંટણી જીતવા એનડીએ દ્વારા વર્લ્ડ બેન્કના ભંડોળનો ઉપયોગ: જન સુરાજ

પટણા : શુક્રવારે જાહેર થયેલા બિહાર વિધાનસભા ચૂંટણી પરિણામોમાં પ્રશાંત કિશોરની આગેવાની હેઠળની જન સુરાજ પાર્ટીને શરમજનક હાર મળી, ૨૩૮ બેઠકો પર ચૂંટણી લડવા છતાં પાર્ટીને એક પણ બેઠક ના મળી. આ હારના કારણે પર વિચાર કરવામાં આવી રહ્યો છે, એવામાં જન સુરાજ પાર્ટી એ દાવો કર્યો છે કે એનડીએ ગઠબંધને વર્લ્ડ બેન્કમાંથી મળેલા ભંડોળનો ઉપયોગ કર્યો. જન સુરાજ પાર્ટીના પ્રવક્તા પવન વર્માએ આરોપ લગાવ્યો કે અન્ય પ્રોજેક્ટ માટે વર્લ્ડ બેન્ક તરફથી મળેલા ભંડોળનો કેન્દ્ર સરકારે દુરુપયોગ કર્યો, આ ભંડોળને બિહાર વિધાનસભા ચૂંટણી દરમિયાન મહિલા મતદારોમાં વહેંચવામાં આવ્યું. ચૂંટણી પહેલા મુખ્ય પ્રધાન મહિલા રોજગાર યોજના હેઠળ બિહારની ૧.૨૫ કરોડ મહિલા મતદારોના બેંક ખાતામાં ૧૦,૦૦૦ રૂપિયા ટ્રાન્સફર કર્યા હતાં. ►►

ગ્વાલિયરમાં અકસ્માત: પાંચનાં ઘટનાસ્થળે મોત

ગ્વાલિયર: મધ્ય પ્રદેશના ગ્વાલિયરમાં ગમખ્વાર રોડ અકસ્માત સર્જાયો છે. જેમાં એક કાર અને રેતી ભરેલી ટ્રેક્ટર ટ્રોલી વચ્ચે થયેલી ટક્કરમાં પાંચ લોકોના મોત થયા. આ અકસ્માત દરમિયાન પાંચ લોકોના ઘટનાસ્થળે જ મોત થયા. આ અકસ્માત ગ્વાલિયરના સિરોલી પોલીસ સ્ટેશન વિસ્તારમાં સર્જાયો હતો. આ અકસ્માત સવારે ૬:૩૦ વાગ્યાની આસપાસ ગ્વાલિયર ઝાંસી હાઇવે પર માલવા કોલેજની સામે અકસ્માતની માહિતી મળી હતી. ►►

દર્શનાર્થે: પટણામાં તખ્ત શ્રી હરિમંદિરજી પટણા સાહિબના દર્શનાર્થે પરિવાર સાથે ગયેલા કેન્દ્રીય પ્રધાન ચિરાગ પાસવાન. (પીટીઆઈ)

ગુજરાતમાં કડકડતી ઠંડીની શરૂઆત: દાહોદ સિઝનનું સૌથી ઠંડું શહેર, તાપમાન ૧૦.૯ ડિગ્રી

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
અમદાવાદઃ ગુજરાતમાં છેલ્લા કેટલાક દિવસથી કડકડતી ઠંડી પડી રહી છે. ઉત્તર તરફથી ફૂંકતા ઠંડા પવનોને કારણે રાજ્યભરમાં ઠંડીનો ચમકારો અનુભવાઈ રહ્યો છે. ૧૬ નવેમ્બર, ૨૦૨૫ રવિવારે નલિયાને પાછળ છોડી દાહોદ ૧૦.૯ ડિગ્રી તાપમાન સાથે રાજ્યનું સૌથી ઠંડુંગાર શહેર રહ્યું હતું. નલિયામાં ૨૪ કલાકમાં લઘુત્તમ તાપમાનમાં ૨ ડિગ્રીનો ઘટાડો નોંધાયો હતો. રાજ્યમાં લઘુત્તમ તાપમાન ૨૦ ડિગ્રી કરતા નીચે જતું રહેતાં તમામ જિલ્લાઓમાં ઠંડીનો અનુભવ લોકો કરી રહ્યા છે.

હવામાન વિભાગે જાહેર કરેલા આંકડા મુજબ, કંડલા એરપોર્ટ પર ૧૪.૬ ડિગ્રી, કેશોદમાં ૧૪.૭ ડિગ્રી, અમરેલીમાં ૧૫.૨ ડિગ્રી, રીસામાં ૧૫.૩ ડિગ્રી, મહુવામાં

રાજસ્થાનના રણુજા જઈ રહેલા ગુજરાતના પાંચ યાત્રાળુના અકસ્માતમાં જીવ ગયા: સાબરકાંઠામાં બે યુવકનાં મોત

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
અમદાવાદઃ ગુજરાતથી રાજસ્થાન રામદેવરાના રણુજા દર્શને જઈ રહેલા પાંચ યાત્રાળુના જોધપુર જિલ્લાના બાલેસર પાસે નેશનલ હાઈવે પર અકસ્માતમાં મોત નિપજ્યાં હતાં. યાત્રીઓના મિની ટેમ્પોને પૂરપાટ આવતા ટ્રેલરે ટક્કર મારતા અકસ્માત સર્જાયો હતો અને ત્રણ જણના ઘટનાસ્થળે જ મોત નિપજ્યાં હતાં જ્યારે સારવાર દરમિયાન બે યાત્રાળુના મોત નિપજતા કુલ પાંચ યાત્રી મોતને ભેટ્યા હોવાની માહિતી સૂત્રો પાસેથી મળી હતી. આ સાથે અન્ય દસ જણને ઈજા પહોંચી હોવાની માહિતી પણ મળી હતી. આ મુતકોમાં સાબરકાંઠા પુંસરીના બે અને અરવલ્લીના ત્રણ લોકો હોવાનું જાણવા મળ્યું હતું.

અકસ્માત રવિવારે વહેલી સવારે લગભગ ૫.૩૦ આસપાસ થયો હતો. શિયાળાને કારણે વાતાવરણમાં ધુમ્મસનું પ્રમાણ વધારે હોવાની અને તેથી

गांधीनगर गिफ्ट सिटीમાં રાજયનું સૌપ્રથમ એઆઈ ડેટા સેન્ટર બનશે, ૪૦ મેગાવોટની ક્ષમતા રહેશે

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
અમદાવાદઃ ગુજરાત અને દેશની ડિજિટલ ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર ક્ષમતાને આગળ ધપાવતાં ગાંધીનગરસ્થિત ગિફ્ટ સિટીમાં રાજ્યનું સૌપ્રથમ આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સ (એઆઈ) ડેટા સેન્ટર ઊભું કરવા માટે સરકારે તૈયારીઓ શરૂ કરી છે. આ સેન્ટરની ક્ષમતા ૪૦ મેગાવોટ સુધીની રહેશે અને ગિફ્ટ સિટીના માસ્ટર પ્લાન મુજબ તેને વર્ટિકલ ફોર્મેટમાં વિકસાવવામાં આવશે તેનું સૂત્રોએ જણાવ્યું હતું. પ્રોજેક્ટના અમલીકરણ અને નિર્માણ માટેની ટેન્ડરની પ્રક્રિયા ટૂંક સમયમાં શરૂ કરવામાં આવશે. પ્રોજેક્ટ તબક્કાવાર પૂર્ણ કરવામાં આવશે અને તેની સમયરેખા માગ અને ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર તૈયારીઓ સાથે જોડાઈને આગળ વધશે.

દેશમાં ઝડપી વધતા એઆઈ-કમ્પ્યુટરની જરૂરિયાતોને ધ્યાનમાં રાખીને આ સેન્ટર અત્યંત મહત્વપૂર્ણ માનવામાં આવી રહ્યું છે. એઆઈ આધારિત વર્કલોડ ટ્રેનીંગથી લઈને

૧૫.૬ ડિગ્રી, વલ્લભ વિધાનગરમાં ૧૭.૨ ડિગ્રી, સુરેન્દ્રનગરમાં ૧૭.૦ ડિગ્રી તાપમાન નોંધાયું હતું.

તે ઉપરાંત રાજ્યના મોટા શહેરો જેવા કે, અમદાવાદમાં ૧૬.૦, ગાંધીનગરમાં ૧૪.૮ ડિગ્રી તાપમાન, વડોદરામાં ૧૪.૪, સુરતમાં ૧૮.૮ ડિગ્રી, રાજકોટમાં ૧૪.૪, ભાવનગરમાં ૧૯.૮ ડિગ્રી, જામનગરમાં ૧૮.૨ ડિગ્રી તાપમાન નોંધાયું હતું.

હવામાન વિભાગે આગાહી કરતા જણાવ્યું હતું કે આગામી સાત દિવસ સુધી રાજ્યમાં વાતાવરણ સૂકું રહેવાની સંભાવના છે. આ દરમિયાન ઉત્તર-પૂર્વના પવનો ફૂંકાશે, જેના કારણે લઘુત્તમ તાપમાનમાં બેથી ત્રણ ડિગ્રી સેલ્સિયસનો વધુ ઘટાડો જોવા મળી શકે છે. હવામાન નિષ્ણાતોના મતે, ૧૮ નવેમ્બર પછી રાજ્યમાં ઠંડીનું પ્રમાણ વધુ તીવ્ર બની શકે છે.■

વિઝિબિલિટી ઓછી હોવાને કારણે અકસ્માત થયો હોવાનું માનવામાં આવે છે. જોકે ટ્રેલરની સ્પીડ જોતા વાહનચાલકની બેઠરકારી પણ કારણભૂત હોવાનું કહેવામાં આવે છે. ઘટના બાદ સ્થાનિકો એકત્ર થઈ ગયા હતા અને ઈજાગ્રસ્તોને હોસ્પિટલે પહોંચાડવાની કામગીરીમાં પોલીસની મદદ કરી હતી. પોલીસ આ કેસમાં વધુ તપાસ હાથ ધરી રહી છે. અન્ય એક ઘટનામાં રાજ્યના સાબરકાંઠાના પોશિના તાલુકામાં ચંદ્રાના ગામ પાસે બે કમાન્ડર જીપ વચ્ચે ગમખવાર અકસ્માત સર્જાયો હતો. ટક્કર બાદ બંને જીપ રસ્તા પરથી ખાડામાં પડી ગઈ હતી. એક યુવકનું ઘટનાસ્થળે જ મોત નીપજ્યું હતું, જ્યારે બીજા યુવકનું સારવાર દરમિયાન મોત થતાં મુન્ફુઆંક ર થયો હતો. આ અકસ્માતમાં ૧૮થી વધુ લોકો ઘાયલ થયા હતા, જેમને હિંમતનગર સિવિલ હોસ્પિટલમાં ખસેડવામાં આવ્યા છે.

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
ભાવનગરઃ શહેરમાંથી એક અત્યંત ચકચારી અને હયમથાવી દેનાર બનાવ બહાર આવ્યો હતો. શહેરના કાચના મંદિર સામે આવેલી ફોરેસ્ટ કોલોની નજીકથી એક ફોરેસ્ટ અધિકારીના પત્ની અને તેમના બે માસૂમ બાળકનાં મૃતદેહો જમીનમાં દાટેલી હાલતમાં મળી આવ્યા હતા. જેથી સમગ્ર પંથકમાં ખળભરાટ મચી ગયો હતો.

આ ત્રણેય છેલ્લા ૧૦ દિવસથી ગુમ હતા. અને આ અંગે પોલીસમાં ફરિયાદ નોંધાવાઈ હતી જેમાં તેઓ ઘરેથી સુરત જવાનું કહીને નીકળ્યા હતા અને ગુમ થયા હતા. જોકે ફોરેસ્ટ અધિકારીના ઘર નજીકથી જ પરિવારના ત્રણેયના મૃતદેહો મળી આવતા ભારે ચકચાર મચી જવા પામી હતી. બનાવની જાણ થતા પોલીસ અને ફોરેસ્ટ ખાતાનો ઉચ્ચ અધિકારીનો કાફલો બનાવ સ્થળે દોડી આવ્યો હતો. દરમિયાન ફરિયાદી પતિ જ શંકાના દાયરામાં હોવાનું જિલ્લા પોલીસ વડાએ જણાવ્યું હતું.

આ બનાવ અંગે મળતી વિગતો મુજબ ભાવનગરના ફોરેસ્ટ અધિકારી શૈલેષભાઈ ખાંભલીયાના પત્ની

બીએલઓની ડચૂટી સામે શિક્ષકોનો વિરોધ: ધરપકડના વોરંટથી રોષ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
અમદાવાદઃ ચૂંટણી પંચ દ્વારા મતદાર યાદી સુધારણા કાર્યક્રમ એટલે કે સર (જઈજ - જયભગ્નફલ ઈક્ષ - ચિંક્ષતશશદય ધ્યદશતશક્ષ) ની કામગીરી અંતર્ગત સરકારી અને કોર્પોરેશન સ્કૂલના શિક્ષકોને અપાયેલી બૂથ લેવલ ઓફિસર (બીએલઓ)ની કામગીરીના કારણે રાજ્યભરમાં ઉગ્ર વિરોધ વધી રહ્યો છે. પ્રાથમિક શિક્ષક મહાસંઘ દ્વારા કલેક્ટરને આવેદનપત્ર આપવા ઉપરાંત મુખ્ય પ્રધાન ભૂપેન્દ્ર પટેલને પણ લેખિત ફરિયાદ કરવામાં આવી હતી. આ ઉપરાંત અમદાવાદ મ્યુનિસિપલ શિક્ષક મંડળ દ્વારા પણ શિક્ષકોને પડી રહેલી હાલાકી અને અભ્યાસ પર પડતી અસર મુદ્દે રજૂઆત કરવામાં આવી હતી.

હાલ ચાલતી ચૂંટણી પંચની એસઆઇઆર કામગીરીમાં ગુજરાતના લગભગ ૪૦ હજાર શિક્ષકોને રોકવામાં આવ્યા છે ત્યારે ગુજરાતની શાળાઓના

(તસ્વીર- વિપુલ હિરાણી, ભાવનગર)

નયનાબેન શૈલેષભાઈ રબારી ઉ. વ. ૪૦ અને તેમના બે બાળકો, દીકરી પૂથા શૈલેષભાઈ રબારી ઉ.વ.૧૩ રઅને દીકરો ભવ્ય શૈલેષભાઈ રબારી ઉ. વ. ૯ છેલ્લા ૧૦ દિવસથી લાપતા હતા. પરિવારજનો દ્વારા તેમની શોધખોળ કરવામાં આવી રહી હતી. આ અંગે ગત તારીખ ૫ નવેમ્બરના રોજ ફોરેસ્ટ અધિકારી શૈલેષભાઈ ખાંભલીયા એ ભરતનગર પોલીસ સ્ટેશનમાં તેની પત્ની અને બે બાળકો સુરત જવા ગયા હતા પરંતુ સુરત પહોંચ્યા નથી અને ગુમ થયા છે તેવી ફરિયાદ નોંધાવી હતી. ત્યારબાદ બે દિવસ પહેલા રબારી

સમાજના આગેવાનોએ જિલ્લા પોલીસ વડાને આ અંગે રજૂઆત પણ કરી હતી. પોલીસે આ અંગે તપાસ હાથ ધરી હતી.

આ દરમિયાન રવિવારે પોલીસને ફોરેસ્ટ કોલોની નજીકની જમીનમાંથી દુર્ગંધ આવતી હોવાની બાતમી મળી હતી. પોલીસે ઘટનાસ્થળે પહોંચીને શંકાસ્પદ જગ્યાએ ખોદકામ કરતાં ત્યાંથી એક પછી એક ત્રણ મૃતદેહો મળી આવ્યા હતા, જે કોહવાઈ ગયેલી હાલતમાં હતા. મૃતદેહોની ઓળખ ગુમ થયેલ ફોરેસ્ટ અધિકારીના પરિવારજનો નયનાબેન રબારી અને તેમના બે બાળકો પૂથા અને ભવ્ય

અસર પડી છે. ઘણી સરકારી સ્કૂલોમાં ૫૦ ટકા શિક્ષકોને કામગીરી સોંપાતા

અભ્યાસને નુકસાન થઈ રહ્યું છે. પ્રાથમિક શિક્ષક મહાસંઘે મુખ્ય પ્રધાન અને મુખ્ય ચૂંટણી અધિકારીને ફરિયાદ કરતા રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે હાલ જેટલા કર્મચારીઓને ઓર્ડર કરવામાં આવ્યા છે તેમાં ૯૦ ટકા શિક્ષકો છે.

કામગીરીમાં હાજર ન રહેતા કેટલાક શિક્ષકો સામે પકડ વોરંટ પણ કાઢવામાં આવ્યા છે. આ પ્રથા બંધ થવી જોઈએ અને શિક્ષકોને પૂરતી તક મળવી જોઈએ. માનવતા પૂર્ણ પ્રક્રિયા થાય તે જરૂરી છે. વધુમાં બી.એલ.ઓ.ની કામગીરી માટે એક અલાયદી ડેડર જ ઊભી કરવામાં આવે તો મુશ્કેલી ઊભી ન થાય. જ્યારે અમદાવાદ મ્યુનિસિપલ શિક્ષક મંડળ દ્વારા મુખ્ય સચિવને લેખિત રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે હાલ વર્ગખંડોમાં બાળકોના અભ્યાસ પર ખૂબ જ ગંભીર અસર પડી રહી છે. ■

ભાજપ પ્રદેશ પ્રમુખની આગેવાનીમાં અમદાવાદમાં યુનિટી માર્ચ યોજાઈ

સરદાર પટેલનો ટેબ્લો અને ૬૦૦ મીટર લાંબો રાષ્ટ્રદવજ આકર્ષણાનું કેન્દ્ર બન્યા

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
અમદાવાદઃ લોહપુરુષ સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલની ૧૫૦મી જન્મજયંતિની ઉજવણીના ભાગરૂપે, ‘સરદાર ૧૫૦’ અભિયાન હેઠળ અમદાવાદમાં ૧૬મી નવેમ્બરથી એકતા અને સામાજિક જાગૃતિના સંદેશ સાથે યુનિટી માર્ચનો પ્રારંભ કરવામાં આવ્યો હતો. ગુજરાત ભાજપ પ્રદેશ પ્રમુખ જગદીશ વિશ્વકર્મા અને કૃષિ પ્રધાન જીતુ વાઘાણીની આગેવાનીમાં આ યાત્રાનું આયોજન થયું હતું. અમદાવાદના વિરાટનગર વોર્ડ ખાતે તેમણે યાત્રાનો પ્રારંભ કરાવ્યો હતો.

યુનિટી માર્ચનો પ્રારંભ અમદાવાદના નિકોલ વિધાનસભા હેઠળ આવતા વિરાટનગર વોર્ડના કુવારા સર્કલ પાસેથી થયો હતો. આ પ્રસંગે ગુજરાત ભાજપ

લિફ્ટ આપવાનું વડોદરાની કૉલેજના પ્રોફેસરને ભારે પડ્યું, નશીલો પદાર્થ સુંઘાડી લૂંટી લીધો

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

અમદાવાદઃ વડોદરામાં લૂંટનો ચોંકાવનારો બનાવ પ્રકાશમાં આવ્યો હતો. પાણલ યુનિવર્સિટીમાં પ્રોફેસર તરીકે ફરજ બજાવતા અને શહેરના વાઘોડિયા રોડ પર રહેતા કુશ ભુષણવાર મધ્ય પ્રદેશથી પરત ફરી રહ્યા હતા તે દરમિયાન લિફ્ટ આપેલા પેસેન્જરે તેમને નશીલો પદાર્થ સુંઘાડીને ભેભાન કરી દીધા બાદ રૂ. ૧.૬૧ લાખની કિંમતના સોનાના દાગીનાની ચોરી કરી હતી. તે ઉપરાંત પ્રોફેસરના કેડિટ કાર્ડના પાસવર્ડનો ઉપયોગ કરીને રૂ. ૨.૪૦ લાખની રકમ ઉપાડી લીધી હતી. આ અંગે હરણી પોલીસ સ્ટેશનમાં ફરિયાદ નોંધાવવામાં આવી હતી.

ઘટનાની વિગતો અનુસાર, મૂળ મધ્ય પ્રદેશના અને હાલ વડોદરાના વાઘોડિયા રોડ પર રહેતા કુશ, એક ખાનગી યુનિવર્સિટીમાં આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસર તરીકે ફરજ બજાવે છે. હરણી પોલીસમાં નોંધાયેલી ફરિયાદ મુજબ, કુશે ઈન્દરથી વડોદરા મુસાફરી કરવા માટે કારપુલિંગ એપ પર પોતાનો પ્રવાસ પ્લાન પોસ્ટ કર્યો હતો.

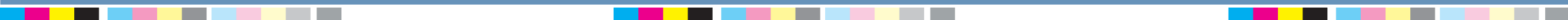
સુખી નામના એક વ્યક્તિએ આમાં સીટ બુક કરાવી હતી. બંનેએ સાથે મુસાફરી શરૂ કરી અને જ્યારે કાર વહેલી સવારે લગભગ ૧:૩૦ વાગ્યે દાહોદ પહોંચી, ત્યારે સુખીએ કુશને કહ્યું, તમે થાકી ગયા હશો, મને ડ્રાઇવિંગ કરવા દો.

કુશે વિશ્વાસ કરીને સુખીને વાહન ચલાવવા દીધું હતું. આ પછી તરત જ કુશ ઊંધી ગયા હતા પણ તેઓ લગભગ ૧૬ કલાક બાદ બીજા દિવસે સાંજે ૫ વાગ્યે, વડોદરાના ગોલ્ડન ચોકડી નજીક જાગ્યા હતા. જાગતાની સાથે જ કુશે જોયું તો સુખી ગાયબ હતો અને તેમનો કીમતી સામાન જેમ કે ઘરેણાં, મોબાઇલ ફોન, પર્સ અને કેરિટ કાર્ડ પણ ગાયબ હતા. તપાસમાં સામે આવ્યું કે આરોપીએ પ્રોફેસરનો સામાન ચોર્થા બાદ તેમના કેડિટ કાર્ડનો ઉપયોગ કરીને રૂ. ૨.૪૦ લાખ ટ્રાન્સફર કરી દીધા હતા. આ ઘટના બાદ હરણી પોલીસે ગુનો નોંધીને તપાસ શરૂ કરી હતી. અંતે, વલસાડ સાયબર ક્ષાલમના અધિકારીઓને આ કેસમાં સફળતા મળી અને તેમણે આરોપીની ધરપકડ કરી. ■

સંચાલકોમાં ફફડાટ ફેલાવી દીધો છે.

કાંઇમ બ્રાન્ચને શહેરના પોશ વિસ્તારો સહિત અનેક જગ્યાએ કેડે અને રેસ્ટોરન્ટના નામે ગેરકાયદેસર હુક્કાબાર ચાલતા હોવાની બાતમી મળી હતી. આ માહિતીના આધારે, કાંઇમ બ્રાન્ચની ટીમોએ એકસાથે અનેક સ્થળોએ દરોડા પાડ્યા હતા. દરોડા દરમિયાન, કાફેની આડમાં ચાલતી ગેરકાયદેસર હુક્કાની મહેફિલોનો પદફાશ થયો હતો.

પોલીસ દ્વારા પકડાયેલા હુક્કાબારમાંથી મોટા ભાગે ‘ધ હર્બલ હુક્કા’ના નામે ગેરકાયદેસર રીતે નિકોટિનયુક્ત ફ્લેવર પીરસવામાં આવતી હતી. રેડ દરમિયાન, પોલીસે મોટી સંખ્યામાં હુક્કાના પોટ, જુટી-મુદામાલ જપ્ત કરવામાં આવ્યો હતો. નિકોટિનયુક્ત તમાકુ અને અન્ય આનુષંગિક વસ્તુઓ જપ્ત કરી હતી.■

ઍરપોર્ટ પર આઠ કરોડનું ડૂસ જપ્તઃ બેન્ગકોકથી આવેલા બેની ધરપકડ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
મુંબઈઃ બે અલગ અલગ કેસમાં ઍરપોર્ટ કસ્ટમ્સના અધિકારીઓએ બેન્ગકોકથી આવેલા બે પ્રવાસીને મુંબઈના છત્રપતિ શિવાજી મહારાજ ઈન્ટરનેશનલ ઍરપોર્ટ પર પકડી પાડી તેમની પાસેથી અંદાજે આઠ કરોડ રૂપિયાનું ડ્રસ જપ્ત કર્યું હતું.

કસ્ટમ્સનાં સૂત્રોના જણાવ્યા મુજબ પહેલા કેસમાં શનિવારે બેન્ગકોકથી આવેલા એમ. વી. તિવારી (૨૨)ને આંતરવામાં આવ્યો હતો. તિવારી પ્રતિબંધિત ડ્રસ લાવ્યો હોવાની માહિતી અધિકારીને મળી હતી. ઉલ્હાસનગરમાં રહેતા તિવારી

પાસેની ટ્રોલી બેંગની તપાસ કરતાં ડ્રસનાં પેકેટ્સ મળી આવ્યાં હતાં. તપાસ કરતાં પેકે ટ્સમાં ઉચ્ચ ગુણવત્તાવાળો ગાંજો હોવાનું જણાયું હતું. તેની પાસેથી અંદાજે ૪.૮૬ કરોડ રૂપિયાનો ગાંજો જપ્ત કરવામાં આવ્યો હોવાનું અધિકારીએ જણાવ્યું હતું.

શનિવારે જ અધિકારીઓએ બીજા એક કેસમાં મલાડના રહેવાસી ખાન મોહમ્મદ અયુબ (૨૬)ને ઍરપોર્ટ પરથી તાબામાં લીધો હતો. બેન્ગકોકથી આવેલો અયુબ પણ ડ્રસની તસ્કરીમાં સંડોવાયેલો હોવાની માહિતી અધિકારીને મળી હતી.

ગોંડલ સંપ્રદાયના પૂ. હર્ષાભાઈ મ.સ. કાળધર્મ પામ્યા : જામનગરમાં પાલખીયાત્રા

મુંબઈ : ગોંડલ સંપ્રદાયના આચાર્ય પૂ. શ્રી જશાજીસ્વામીના પરિવારના પૂ. વખતભાઈ મ.સ., પૂ. દયાભાઈ મ.સ. ના સુશિષ્યા બા.ક્ર. પૂ. હર્ષાભાઈ મ.સ. ૫૫ વર્ષની વયે ૩૦ વર્ષના દીક્ષા પર્યાય સહિત કેન્સરની બિમારીમાં સમતાભાવે તા. ૧૫-૧૧-૨૫ના રાત્રે ૪:૪૫ કલાકે કાળધર્મ પામ્યા છે. વિશાખાભાઈ મ.સ., પૂ. કુંદનભાઈ મ.સ. વૈધાવચ્ચમાં હતા. જામનગરમાં તા. ૧૬/૧૧/૨૫ને રવિવારે બપોરે ૩:૩૦ કલાકે પાલખીયાત્રા ચાંદીબજાર, હેમલતાબેન મનસુખલાલ શાહ ઉપાશ્રયેથી નીકળશે. ગોંડલ ગઝજ શિરોમણી પૂ. જસરાજજી મ.સા. તથા પૂ. ધીરજયુનિ મ.સા. એ ભાવાંજલિ અર્પણ કરી પંકજભાઈ શાહની વૈધાવચ્ચને બિદાદલી હતી. ગોંડલના સરોજબેન અને જયવંતલાલ રતિલાલ કોઠારી ના પુત્રી હર્ષાબહેને ૪-૨-૧૯૯૯ દીક્ષા અંગીકાર કરેલ હતી.

નવી મુંબઈ ઍરપોર્ટ પહોંચવા સિડકો બાંધશે બે કોસ્ટ્સ રોડ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
મુંબઈઃ દેશના આર્થિક પાટનગર મુંબઈ બાદ હવે નવી મુંબઈમાં પણ કોસ્ટલ રોડ યોજના હાથ ધરવામાં આવી છે. સિડકો (સીટી એન્ડ ઈન્ફિસ્ટ્રિલ ડેવલપમેન્ટ કોર્પોરેશન ઓફ મહારાષ્ટ્ર)એ ખારઘર-સીબીડી બેલાપુર કોસ્ટલ રોડ અને ઉલ્લે કોસ્ટલ રોડનો પ્રોજેક્ટ હાથ ધર્યો છે. આ બંને રોડ નવી મુંબઈ ઈન્ટરનેશનલ ઍરપોર્ટને સીમલેસ કનેક્ટિવિટી પૂરી પાડવાની સાથે જ ટ્રાફિકને ઓછો કરવામાં મદદરૂપ થશે.

ખારઘર-સીબીડી બેલાપુર કોસ્ટલ રોડ ૧,૦૨૦ કરોડ રૂપિયાના ખર્ચે તૈયાર કરવામાં આવશે. આ કોસ્ટલ રોડથી બંને ઉપનગર વચ્ચેની મુસાફરીનો સમય હાલનો ૩૦થી ૪૦ મિનિટનો છે, તેમાં મોટા ઘડાટો થવાની શક્યતા છે. આ કોરિડોર ૩૦ મીટર પહોળો અને ૯.૬૭૮ કિલોમીટર લાંબો હશે, જેમાંથી ૬.૯૯૬ કિલોમીટરનો નવો રસ્તો હશે તો હાલના રસ્તાનો ઉપયોગ આ કોરિડોરમાં કરવામાં આવશે. આ રોડ ખારઘરમાં સેક્ટર-૧૬માં જલમાર્ગથી શરૂ થશે અને ખારઘર રેલવે સ્ટેશન પાસેથી પસાર થશે અને નેહુવામાં ડીપોએસ પાસે પૂરો થશે, જે પામ બીચ રોડને જોડે છે. સિડકોના અધિકારીએ જણાવ્યું હતું સાધન-પનવેલ એક્સપ્રેસ પર એક ઈન્ટરચેન્જ નવી મુંબઈ ઈન્ટરનેશનલ એપોર્ટ સુધી સીમલેસ

ભારતની રત્નો અને ઝવેરાતની નિકાસમાં ૩૧ ટકાનો ઘટાડો

મુંબઈ : અમેરિકા અને ભારત વચ્ચે ચાલી રહેલું ટેરિફ વોર અને બુલિયન બજારના સોના ચાંદીની કિંમતો વધઘટની અસર નિકાસ પર પડી છે, જેમાં ઓક્ટોબર માસમાં ગત વર્ષની સરખામણીએ આ વર્ષે રત્ન અને ઝવેરાતની નિકાસમાં ઘટાડો થયો છે. ભારતની રત્નો અને ઝવેરાતની નિકાસ ગયા વર્ષના ઓક્ટોબરની સરખામણીમાં ૩૦.૫૭ ટકા ઘટીને રૂપિયા ૧૯,૧૭૨.૮૯૦ કરોડ થઈ છે.

આ અંગે જેમ્સ એન્ડ જ્વેલરી એક્સપોર્ટ પ્રમોશન કાઉન્સિલ દ્વારા જાહેર કરાયેલા આંકડા અનુસાર ઓક્ટોબર ૨૦૨૪ માં ભારતની કુલ રત્નો અને ઝવેરાતની નિકાસ રૂપિયા ૨૬,૨૩૭.૧ કરોડ હતી. જે આ વર્ષે સમાન સમયગાળામાં ૩૦.૫૭ ટકા ઘટીને રૂપિયા ૧૯,૧૭૨.૮૯૦ કરોડ થઈ છે. જયારે ઓક્ટોબરમાં ૬૮

અને પોલિશ હીરાની નિકાસ ૨૬.૯૭ ટકા ઘટીને ૯૦૭૧.૪૧ કરોડ રૂપિયા થઈ છે. જે ગયા વર્ષે ઓક્ટોબરમાં ૧૧,૮૦૬.૪૫ કરોડ રૂપિયા હતી. ઓક્ટોબરમાં પોલિશ લેબ-ગ્રોન હીરાની નિકાસ પણ ૩૪.૯૦ ટકા ઘટીને ૮૩૪.૪૫ કરોડ રૂપિયા થઈ છે. જે ગત વર્ષના સમાન મહિનામાં ૧૨૧૮.૨૫ કરોડ રૂપિયા હતી.

ઓક્ટોબર માસમાં સોનાના ઝવેરાતની નિકાસ પણ ૨૮.૪ ટકા ઘટીને રૂપિયા ૭૫૨૦.૩૪ કરોડ થઈ છે જે ગયા વર્ષના ઓક્ટોબરમાં રૂપિયા ૮૯૭૫.૧૭કરોડ હતી. રંગીન રત્નોની નિકાસ એપ્રિલ-ઓક્ટોબર દરમિયાન ૩.૨૧ ટકા ઘટીને રૂપિયા ૨૧૭૩.૦૮ કરોડ થઈ છે. જે ગત વર્ષના સમાન સમયગાળામાં રૂપિયા ૨૧૬૩.૫૨ કરોડ હતી.

થાણેમાં ચાલીનો હિસ્સો તૂટી પડ્યોઃ ૩૦ રહેવાસીઓનો સુરક્ષિત બચાવ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
થાણેઃ થાણેમાં ગ્રાઉન્ડ પ્લસ બે માળની ચાલીનો પહેલા માળની ગેલેરીનો અમુક હિસ્સો તૂટી પડતા ૩૦થી વધુ રહેવાસીઓ ઉપરના માળા પર ફસાઈ ગયા હતા, તેમને સુરક્ષિત રીતે બચાવી લેવામાં સફળતા મળી હતી.

ડિઝાસ્ટર મેનેજમેન્ટના જણાવ્યા મુજબ થાણે જિલ્લાના દોવા(પૂર્વ)માં દોવા મહોત્સવ મેદાન પાસે સાબેગાવમાં સાવળારામ સ્મૃતિ ચાલ આવેલી છે. ગ્રાઉન્ડ પ્લસ બે માળનું આ

મકાન ૨૦થી ૨૫ વર્ષ જૂનું છે.

શનિવારે મોડી રાતના લગભગ ૧૧.૩૦ વાગ્યાની આસપાસ ચાલીના પહેલા માળાની ગેલેરીનો અમુક ભાગ તૂટી પડ્યો હતો.

થાણે પાલિકાના અધિકારીના જણાવ્યા મુજબ આ દુર્ઘટના રાતના બની હોવાથી એ સમયે મોટાભાગના લોકો પોતાના ઘરમાં સૂઈ રહ્યા હતા.

જોકે ચાલીનો પહેલો માળનો હિસ્સો તૂટી જતા ઉપરના માળા પર રહેવાસીઓ બહાર નીકળી શક્યા નહોતા.

વ્યંડળોનું બળજબરીથી ધર્માતરણ કરાવવાનું રેકેટઃ ભાજપના નેતાનો દાવો

ઈસ્લામમાં ધર્માતરણ કરાવવા માટે એક રેકેટ કાર્યરત
અમરાવતી (મહારાષ્ટ્ર) : ભાજપના રાજ્યસભા સભ્ય અનિલ બોંડેએ આરોપ લગાવ્યો છે કે મહારાષ્ટ્રના અમરાવતી અને યવતમાળ જિલ્લામાં ટ્રાન્સજેન્ડર વ્યક્તિઓને બળજબરીથી ઇસ્લામમાં ધર્માતરણ કરાવવા માટે એક રેકેટ કાર્યરત છે.

બોંડેએ શનિવારે અહીં પત્રકારોને જણાવ્યું હતું કે અમરાવતીના કેટલાક ટ્રાન્સજેન્ડર વ્યક્તિઓએ બળજબરીથી ધર્માતરણની ફરિયાદ સાથે તેમનો સંપર્ક કર્યો હતો, જેના

છેલ્લા પાનાનું ચાલુ સેલ્ફ રિડેવલપમેન્ટ

પર હાલમાં વિચાર કરવામાં આવશે નહીં, પણ ભવિષ્યમાં ફેર-વિચાર કરવામાં આવશે એવી સ્પષ્ટતા પણ કરી છે. તેથી સેલ્ફ હાઉસિંગ ડેવલપમેન્ટ પ્રોજેક્ટ માટે લોન આપવા બેંકે હવે અન્ય પધાંધનો વિચાર કરવો પડવાનો છે.

મુંબઈ બેંક પાસે અત્યાર સુધી ૧,૬૦૦થી વધુ કોર્પોરેટીવ હાઉસિંગ સોસાયટીઓએ સેલ્ફ રિડેવલપમેન્ટ માટે સંપર્ક સાધ્યો છે. તેમાંથી ૬૩ સહકારી સંસ્થાએ ૩,૩૪૮ કરોડ રૂપિયાના લોનની માગણી કરી છે. આ સંસ્થાએ જાતે ૩૦ કરોડ રૂપિયાનું રોકાણ કર્યું છે. આ સંસ્થાને લોન નહીં મળી તો પ્રોજેક્ટ રખડી પડશે. નેશનલ હાઉસિંગ બેંક હાઉસિંગ સોસાયટીઓને લોન આપતી ન હોવાને કારણે હવે આ સંસ્થાએ મુંબઈ બેંક પર મદાર રાખ્યો છે. મુંબઈ બેંકે તે માટે હવે સ્ટેટ કો-ઓપરેટીવ બેન્ક પાસે હાથ પહોળા કર્યા છે પણ તેમણે લોન સામે સિક્યોરિટી માગી હોઈ સંબંધિત સંસ્થાના પ્લોટ અને વેચાણ કરવાના ઘરને સિક્યોરિટી તરફ રાખવાનો પ્રસ્તાવ આપવામાં આવ્યો છે. જોકે હજી સુધી રાજ્યની કોર્પોરેટીવ બેન્ક પાસેથી કોઈ પ્રતિસાદ મળ્યો નથી. હાઉસિંગ સોસાયટીને થઈ રહેલી અડચણને ધ્યાનમાં રાખીને મુંબઈ બેંક આગળ આવી છે. નેશનલ હાઉસિંગ બેંક પાસેથી રિફાઈનાન્સ મેળવવાનો પ્રયાસ કરી રહી છે. રિઝર્વ બેંકના ૧૩ ઓગસ્ટ, ૨૦૦૯માં સફર્યુલર મુજબ નેશનલ હાઉસિંગ બેંક એ ડિસ્ટ્રિક્ટ બેંકને રિફાઈન્સ કરી શકે છે. તેથી મુંબઈ બેંકે અરજી કરી હતી પણ નેશનલ હાઉસિંગ બેંકે તેમને આપત્ર જાહેર કર્યા છે.

મુંબઈમાં

અને કોલાભામાં ૨૨.૬ ડિગ્રી તાપમાન નોંધાયું હતું. મુંબઈમાં નવ નવેમ્બરથી લઘુત્તમ તાપમાનમાં ઘટાડો શરૂ થયો હતો અને તે પહેલાં ૨૦ ડિગ્રીથી નીચે ગઇતીને ૧૯.૯ ડિગ્રી નોંધાયું હતું, જે મુંબઈમાં શિયાળાનું આગમન થઈ ગયું હોવાનું સંકેત આપે છે. મુંબઈમાં સામાન્ય રીતે નવેમ્બર અને ડિસેમ્બર દરમ્યાન હલકા શિયાળાનો અનુભવ થતો હોય છે. છેલ્લાં આખા અઠવાડિયા દરમ્યાન લઘુત્તમ તાપમાન ૧૮થી ૧૯ ડિગ્રીની આસપાસ રહ્યું છે, જેમાં ૧૬ નવેમ્બરના પહેલી વખત ૧૮ ડિગ્રીથી નીચે નોંધાવ્યો હતો.

સીએનજી સપ્લાયને

પબ્લિક ટ્રાન્સપોર્ટ માટેના સમર્પિત સીએનજી સ્ટેશનનો કામ કરી શકશે નહીં. ગેસ પુરવઠો ક્યારે પૂર્વવત્ થશે તે માટે કંપનીએ કોઈ સમયમર્યાદા આપી નથી તેમ જ મહત્વપૂર્ણ પાઈપલાઈનમાં થયેલા નુકસાન બાબતે પણ કોઈ વિગતવાર માહિતી આપી નહોતી. મહાનગર ગેસ લિમિટેડે અસરગ્રસ્ત વિસ્તારોમાં તેના ઈન્ફ્રસ્ટ્રક્ચર અને કમર્શિયલ ગ્રાહકોને વૈકલ્પિક ઈધાણ પર સ્વિચ કરવાની સલાહ આપી હતી. તેમ જ વડાલામાં યોગ્ય થયેલા નુકસાન સુધાર્યા પછી અને વડાલામાં પુરવઠો પુનઃસ્થાપિત કર્યા બાદ મહાનગર ગેસ લિમિટેડના નેટવર્કમાં ગેસ પુરવઠો સામાન્ય થશે એવું નિવેદન પણ મહાનગર ગેસ લિમિટેંડે આપ્યું હતું.

દિલ્હીમાં

બચાવવા માટે આ બેઠક યોજી હતી. આ કેસમાં નિયુક્ત કરાયેલી તપાસ સમિતિનો રિપોર્ટ ટૂંક સમયમાં બહાર આવશે. આ કારણે પાર્થ અને અજિત પવારના સમર્થકો ચિંતિત છે. બીજી તરફ મહારાષ્ટ્રમાં સ્થાનિક સ્વરાજ્યની ચૂંટણીઓ નજીક આવી રહી છે, ત્યારે અજિત પવાર અને અમિત શાહ વચ્ચેની મુલાકાતે બધાનું ધ્યાન ખેંચ્યું છે. આ દરમિયાન અજિત પવારના સાથી અને એનસીપી સાંસદ પ્રફુલ્લ પટેલે આ મુલાકાત વિશે સ્પષ્ટતા આપી. તેમણે કહ્યું હતું કે, અજિત પવાર ૧૫ નવેમ્બરે મહારાષ્ટ્ર ભૂષણ એવોર્ડ આપવા માટે દિલ્હી ગયા હતા. તે પહેલાં બિહાર વિધાનસભા ચૂંટણીના પરિણામો જાહેર થયા હતા. તેથી તેઓ કેન્દ્રીય ગૃહપ્રધાન અમિત શાહને અભિનંદન આપવા માટે મળ્યા હતા. આ સંદર્ભમાં બીજી કોઈ ચર્ચા થઈ નથી.

બાન્દ્રા કિલ્લામાં

પાર્ટીનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. મહારાષ્ટ્ર સરકારના રાજ્ય આખકારી વિભાગ અને બીએમસીએ આ માટે પરવાનગી કેવી રીતે આપી? આ ચિંતાનો વિષય છે. સોથી ચોકવાનરી વાત એ છે કે કિલ્લા આ આ દાગની પાર્ટીના આયોજક બીજા કોઈ નહીં પણ મહારાષ્ટ્ર પ્રવાસન વિભાગ હોવાનું કહેવાય છે. સ્થાનિક રહેવાસીઓના જણાવ્યા મુજબ ૧૬ નવેમ્બરના રોજ રાતે રેકોર્ડ કરાયેલા આ વીડિયોમાં બાન્દ્રા કિલ્લા પર દાગની પાર્ટી ચાલી રહી હોવાનું દર્શાવવામાં આવ્યું છે. તે માત્ર એક કિલ્લો નથી, તે ઐતિહાસિક વારસો, સાંસ્કૃતિક ઓળખ અને આત્મસન્માનનું પ્રતીક છે. આવા સ્થળોએ આવી પ્રવૃત્તિઓ માત્ર વાંધાજનક જ નથી પણ ભવિષ્યની પેઢીઓના ઇતિહાસ સાથે છેડાછાં પણ છે.

જૈન મરણ

દશા શ્રીમાળી સ્થા. જૈન મંદિરડા નિવાસી હાલ મુંબઇ સ્વ. મનસુખલાલ નરભેરામ કામાણીના ધર્મપત્ની ગંગાબેન કામાણી (ઉં. વ. ૧૦૦) તા. ૧૫-૧૧-૨૫ના અવસાન પામેલ છે. તે સ્વ. વાંઘતીબેન, સ્વ. યોગેશભાઇ, સરોજબેન, હરેશભાઇ, ઉષાબેન, ઉમાબેનના માતૃશ્રી. સ્વ.ગીતાબેન તથા સૌ. નીતાબેન, સ્વ. જીતુભાઇ, મધુભાઇ, સ્વ. અનંતભાઇ, સ્વ. મધંબાભાના સાસુ. નીતા-મેહુલ- જીતેન-પ્રતીક, તેજસ-રોશન-મનના દાદી-નાની. નીબીભાઇ છંદાના નાની સાસુ. સર્વ લૌકિક વ્યવહાર બંધ છે.

સોરઠ વિશા શ્રીમાળી જૈન થાણા-દેવડી નિવાસી હાલ મુલ્કનું નાગરદાસ ભવાનજી શાહના સુપુત્ર હર્ષદરાય નાગરદાસ (ઉં. વ. ૭૬) તા. ૧૬-૧૧-૨૫ રવિવારના અહિંદશરણ પામેલ છે. તે કેલાશભાના પતિ. કેવીનાના પિતાશ્રી. તથા હસમુખભાઇ, સ્વ. કિશોરભાઇ, હરેશભાઇ ભાઇ તથા સ્વ. ભારતીબેન જયંતીભાઇ પારેખ અને દશાબેન વિજયરામ પ્રીતીના ભાઇ. સસરા પક્ષે વ્રજલાલ રાયચંદ શાહ ટાણાવાળાના જમાઇ. લૌકિક વ્યવહાર બંધ રાખેલ છે. ઠે. ૮૦૨ શારદા પ્રેક્ષાગૃહ, ડો. ઓબેકર રોડ, આહ.સી.આહ.સી. ની ઉપર મુલું (વેસ્ટ).

વિશા શ્રીમાળી દેરાવાસી જૈન લાતીપુર નિવાસી હાલ સાંતકુજ સ્વ.અંબાબેન કાનજી વારાના સુપુત્ર ડો.મનહર (ઉં. વ. ૯૩) તે મુકુલબેનના પતિ. નિસર્ગ, કોમાલીના પિતા. બીજલ, મનિષ ધ્રુવના સસરા. સ્વ. ગણપતભાઈ, સ્વ. વસંતબેન કાંતિલાલ મહેતાના ભાઈ. મનન-સ્થાના દાદા, આતમન, દિગ્દાના નાના. સ્વ. કંચનબેન અનંતભાઈ દોશીના જમાઈ. રવિવાર-૧૬-૧૧-૨૫ ના રોજ અહિંદશરણ પામ્યા છે. લૌકિક વ્યવહાર બંધ છે.

કચ્છી વિશા ઓશાજી જૈન કુંદરોડી હાલે પત્નીના પ્રભાવતી જગશી પદમણી દેઢીઆ (ઉં. વ. ૮૮) તા. ૧૫-૧૧-૨૫ના અવસાન પામેલ છે. જગશીના ધર્મપત્ની. મકંબાળ (કુંવરભાઇ) પદમશી પ્રેમજીના પુત્રવધૂ. પુશાલ, ભીપીના, પ્રફુલ્લાબાના માતૃશ્રી. ગેલાડાના મમીબેન ખેતશી ધારસી ચૈયાના સુપુત્રી. શામજી, પ્રેમજી, કેસરબેન, નાનભાઈના બહેન. પ્રાર્થના રાખેલ થી. (હીન, યોગસ્યપ ગુરૂ મુખ્ય તુલ્ય) નિ. ભીપીના દેઢીયા, ૬/૩, વિજયાલક્ષ્મી, ગોખલે રોડ, મુલુંડ (વે.), મું. ૮૧.

દેઢીઆના માદશી શેલા છેડા (ઉં. વ. ૯૧) તા. ૧૪-૧૧-૨૫ના અવસાન પામેલ છે. આસબાઇ વેલાભાઇના સુપુત્ર. વિમળાબેનના પતિ. સ્વ. જયવંતી, લક્ષ્મીબંદ, ભાવના, ડીપલ, નિલેશના પિતાશ્રી. પદમશી, ટોકરશી, હંસભાઇના ભાઇ. સાભરાઇના લક્ષ્મીબેન/સાકરબેન સુંદરજી વેલજીના જમાઇ. પ્રાર્થના રાખેલ નથી. ચક્ષુદાન કરેલ છે. કીન આવકાર્થ. નિ. નિલેશ માલશી છેડા, ૫૦૨, હોરાછગ્ન સમ્પક, ગવેર રોડ, મુલુંડ (વે.) ૮૦.

દેઢીઆના શ્રી દેવરાજી તલકશી પાંડે (ઉં. વ. ૯૪) તા. ૧૫-૧૧-૨૫ના અવસાન પામેલ છે. માતૃશ્રી ઉમરબેન તલકશી વેલજીના પુત્ર. રતનબેનના પતિ. શ્રીકાંત, સંવિતા, પ્રફુલ્લ, વનિતાના પિતા. હેમરાજ, મુલબાઈના ભાઈ. દેવપુરના માતૃશ્રી મમીબેન પ્રેમજી વેલજી ગાંસરના માતૃશ્રી. કચ્છી, ભારખાઈ રમજી, શેરડીના કમ્બેન દામજી, ઘઢાસીના મણીબેન દેવજી, રાયચણજરના લક્ષ્મી નવીચંદના બનેવી. પ્રાર્થના યોગી સભાગૃહ, દાદર, ટા.૩ થી ૪:૩૦. નિ. પ્રફુલ્લ પાસડ, ૩૦/૧, મણિકુંજ, ટીપીએસ રોડ નં. ૧૧, સાંતકુજ (ઠી), મું. ૫-૫.

ગઢાવાડ દશા શ્રીમાળી મુર્તિપૂજક જૈન રાણપુર નિવાસી હાલ બોરીવલી સ્વ. નલીબેનના રમણીલાલ શાહના સુપુત્ર વિ . યતીનભાઈ (ઉં. વ.૬૩) તે રશાબેનના પતિ, જીમીત અને નિધિના પિતા. સ્વર્ગાંગે બેનના સસરા, ઉપેન્દ્રભાઈ અને પંકજભાઈના ભાઈ, હળવદ નિવાસી સ્વ. પ્રફુલ્લબેન દીપચંદ મહેતાના જમાઈ તા. ૧૫/૧૧/૨૫ ને રાત્રિવારના અહિંદશ રશણ થયેલ છે. તેમની ભાવચાના તા. ૧૭/૧૧/૨૫, સોમવારે બપોરે ૩.૦૦ થી ૫.૦૦ રાખેલ છે. શ્રી વર્ધમાન સ્થાનકવાસી જૈન શ્રાવક સંઘ, પારેલ બેન કોરે, એસ વી રોડ, કાંદીવલી વેસ્ટ મુલુંડ ૪૦૦૦૬૭.

ઘોઘારી વિશા શ્રીમાળી જૈન પાલિતાણા નિવાસી હાલ બોરીવલી, સ્વ. બાબુલાલ ટ્રિબેનોબાસ શાહ ના પુત્રવધૂ. સ્વ. ઇન્દ્રવદન ભાબુલાલ શાહના ધર્મપત્ની, ભાનુમતીબેન (ઉં. વ. ૮૦) તા.૧૪/૧/૨૦૨૫ના રોજ અહિંદશરણ પામેલ છે. મેહુલ તથા તુષારના માતૃશ્રી, મનુસુખભાઈ, અનોપચંદભાઈ, પ્રવીણભાઈ તથા કેશભાઈના ભાઈના ધર્મપત્ની, પંધરપક્ષે પંઢગામ નિવાસી હાલ મુલુંડ સ્વ. મનસુખલાલ જેયંદ શાહની દીકરી તથા સ્વ. સૌમાબેયને નવીનચંદ્ર શાહ, અનંતરામ, હર્ષદભાઈ,હિતેન્દ્રભાઈ, ભુપેન્દ્રભાઈ, નીતીનભાઈઓ બેન. લૌકિક વ્યવહાર બંધ છે. ઠે . ૪૦૧, હરસિંહ સદન, ૨જો કાંદેર રોડ, બોરીવલી પૂર્વ, મુંબઈ ૬૬.

ગઢાવાડી દશા શ્રીમાળી સ્થા જૈન ચોટીલા નિવાસી હાલ સુરત સ્વ. વસંતબેન કાંતિલાલ બંધાર પુત્ર જગદીશભાઈ બંધાર (ઉં. વ. ૭૬) તે ૧૪/૧૧/૨૫ ના રોજ અહિંદશ રશણ પામેલ છે. તે વર્માબેનના પતિ. ટીકાકા, દીપ્તિ અને જીમિતના પિતા. મહેન્દ્ર, સ્વ. હર્ષદ, કમલશ, સુધા મહેશ શાહના ભાઈ સસરા પક્ષે કિરીટ અનંતલાલ રોહના બનેવી બંને પક્ષની પ્રાર્થનાસભા તા. ૧૭-૧૧-૨૫ ના રોજ સવારે ૧૦ થી ૧૨ કલાકે. ઠે. પૂજ્ય જૈન દેરાસર અમરોલી ઘર રસ્તા અમરોલી સુરત મુકામે રાખેલ છે.

મેશનલ હાઉંવે પર આ ટોલનાકાને સ્થળાંતર કરવાની મંજૂરી આપવાનો ઈનાકર કર્યો હોવાનું જણાઈ આવ્યું છે. તેથી ટોલ નાકાના સ્થળાંતરનો પ્રશ્ન હજી ગંભીર બન્યો છે. તો ૧૩ નવેમ્બરના દહિસર ટોલનાકાને તાપુપુરનું ૫૦ મીટર અંતર પર ખસેડવામાં આવ્યો છે. એ વખતે ટોલનાકાને પૂર્ણ રીતે સ્થળાંતર કરવામાં આવ્યો હોવાનો દાવો પ્રતાપ સરનાઈકે કર્યો હતો પણ તાત્પર્યતા ફેરફાર બાદ પણ ટ્રાફિકની સમસ્યામાં કોઈ ફરક પડ્યો નથી.

શકય હશે ત્યાં

દેવેન્દ્ર ફડણવીસે કહ્યું કે, મહાનગરપાલિકાની ચૂંટણીમાં અલગ માપદંડ હોય છે. તેથી જ્યાં પણ શકય હોય ત્યાં અમે યુતિ કરીશું. આ દરમિયાન કેટલાક પક્ષના જોડાણ થવાના સમાચાર પણ મળ્યા. દેવેન્દ્ર ફડણવીસે આગામી ચૂંટણીઓમાં ગઢબંધન (યુતિ) વિશે સ્પષ્ટપણે બોલતા જોવા મળ્યા. તેમણે કહ્યું કે જ્યાં શકય હોય ત્યાં ગઢબંધન કરવામાં આવ્યું છે.

LIKE & FOLLOW: [/Mumbaisamachar4u](https://www.facebook.com/Mumbaisamachar4u)

હિન્દુ મરણ

વીરપુર નિવાસી સ્વ. કાંતિલાલ સોમચંદ શાહના ધર્મપત્ની વીરબાળા કાંતિલાલ શાહ (ઉં. વ. ૮૧) હાલ કાંદિવલી નિવાસી મુંબઇ તા. ૧૫-૧૧-૨૫ના સ્વર્ગવાસ થયેલ છે. અલપા, જીજ્ઞેશ, દશ્યના માતા. સ્વ. નમ્રતા, ડો. ઝીનલ, પૂર્વી, નિલેશના સાસુ. ત્રિશા, આધ્યા, રેશા, હોયાના દાદી. લૌકિક વ્યવહાર બંધ છે.

કચ્છી લોહાણા અ. નિ. પ્રેમજી (રમેશ) તુલસીદાસ ગણપાયા (ઉં. વ. ૭૮) કચ્છ ગામ જમ્બોવાલા હાલ ડોમ્બિવલી તે અ. નિ. સરલાબેનના પતિ. સ્વ. મથુરાદાસ શિવજી ગુપ્તેયા ગામ કેહારવાલાના જમાઇ. મેહુલ તથા હિતેશના પિતાશ્રી. નીતા તથા આનંદીના સસરાજી. સ્વ. અરવિંદના મોટાભાઇ. તે જયંત તથા તુતીના મોટાભાપા. તા. ૧૫-૧૧-૨૨ પ શનિવારે અશ્વરવાસ પામેલ છે. પ્રાર્થનાસભા તા. ૧૭-૧૧-૨૫ સોમવારના સ્વામીનારાયણ મંદિર રાજાજી પથ ડોમ્બિવલી (પૂર્વ). સાંજે ૫થી ૬.૩૦.

નાથેર દશા મોઢ માંડવિયા સ્વ. કોકિલાબેન ગાંધી (ઉં. વ. ૭૭) તે સ્વ. જિતેન્દ્રભાઇ મોહનલાલભાઇ ગાંધીના પત્ની. તે સ્વ. ઇન્દુ બેન ચંદુ લાલભાઇ અંબાણીના દીકરી. રાજેન તથા દેવેના મમ્મ

ધર્મતોજ

મનન

હેમંત વાળા

feedback@bombay
samachar.com

તુરીય-
તુરીયાતીત

સનાતની શાસ્ત્રો અનુસાર મનુષ્યની ચેતનાની ચાર અવસ્થાઓ છે. પ્રથમ, જાગ્રત અવસ્થા જેમાં વ્યક્તિ જ્ઞાનેન્દ્રિયોની પ્રવૃત્તિથી જગતનો અનુભવ કરે છે. બીજી, સ્વપ્ન અવસ્થા જેમાં ઊંઘમાં વ્યક્તિ મન દ્વારા રચાયેલ કાલ્પનિક પરિસ્થિતિની, તે વાસ્તવિક હોય તેવી અનુભૂતિ કરે છે. ત્રીજી, સુષુપ્તિ અવસ્થા જે ગાઢ નિદ્રાની અવસ્થા છે જ્યાં જાગૃતિ કે સ્વપ્નની ઉપસ્થિતિ ન હોય, પરંતુ અહીં જગતનું અસ્તિત્વ હોય છે. ચોથી, તુરીય અવસ્થા જ્યાં ત્રણેય અવસ્થાથી મુક્ત થઈ શુદ્ધ ચૈતન્યનો અનુભવ મળી શકે. તુરીય અવસ્થામાં વ્યક્તિ આત્માનુભૂતિ દ્વારા સ્વ-અસ્તિત્વમાં સ્થિર થઈ પરમ-આનંદ અને પરમ-મુક્તિ અનુભવી શકે. આધ્યાત્મના ક્ષેત્રમાં આ અંતિમ સ્થિતિ છે, જ્યાં સમગ્ર અસ્તિત્વ પૂર્ણતાને, શાંતિને અને આનંદને પામે છે. એમ કહી શકાય કે જાગ્રત અવસ્થામાં બહારની દુનિયા સાથેનો સંપર્ક જળવાયેલો રહે, સ્વપ્ન અવસ્થામાં મનની આંતરિક કલ્પનાઓ સાથે જોડાણ હોય, સુષુપ્તિ અવસ્થામાં શાંત પણ અજ્ઞાનાચ્છાદિત પરિસ્થિતિ હોય જ્યારે તુરીય અવસ્થામાં શુદ્ધ ચૈતન્યની અનુભૂતિ હોય. કેટલાંક શાસ્ત્ર અનુસાર તુરીય અવસ્થા કરતાં પણ જે ઉચ્ચ અવસ્થા છે તેને તુરીયાતીત અવસ્થા કહેવાય છે, જ્યાં આત્મા અને પરમાત્મા વચ્ચે પણ કોઈપણ પ્રકારનો ભેદ રહેતો નથી.

તુરીય અવસ્થા એ કેવલ્ય સ્થિતિ છે. તે મુક્તિ માટેનું દ્વાર પણ છે અને મુક્ત-સ્થિતિ પણ છે. અહીં અસ્તિત્વ સાથે જોડાયેલી તમામ અનિત્ય બાબતોથી છુટકારો મળે અને એકમાત્ર નિત્ય એવો આત્માની વાસ્તવિકતા, તેની સાથેની તાદાત્મ્ય અનુભવમાં આવે છે. અહીં અહંકાર, અવિદ્યા, અજ્ઞાન, મોહ, સંજોગો, સંસ્કાર, પાપ-પુણ્ય, કર્મ-કર્મફળ -બધું જ શૂન્યતામાં પ્રવેશે છે. આ એક શાંત, નિર્વિકાર, સંપૂર્ણ આનંદાચ્છાદિત, સાત્ત્વિક, પવિત્ર, શુદ્ધ, નિર્લેપ, નિષ્પક્ષ, તટસ્થ, પ્રકાશિત, સંતુલિત, શાશ્વત, અખંડ અવસ્થા છે જે બ્રહ્મ સ્વરૂપ સમાન સ્થિતિ સ્થાપિત કરે.

અદ્વૈત વેદાંતમાં તુરીય અવસ્થાને આત્મસાક્ષાત્કાર તરીકે સમજાવવામાં આવે છે. આ અવસ્થા ન તો બાહ્ય-જાગૃતિ સમાન છે ન આંતરિક-જાગૃતિ સમાન, કે નથી તે બંને જાગૃતિનાં મિશ્રણ સમાન. નથી તે અજ્ઞાનમય સુષુપ્તિ, નથી ત્યાં કાલ્પનિક દુનિયાનું અસ્તિત્વ કે નથી ત્યાં પ્રપંચ આધારિત ભ્રામક જગતની ઇન્દ્રિયગમ્ય અનુભૂતિ. તે તો અવર્ણનીય, અદૃશ્ય, અગ્રાહ્ય, અકલ્પનીય, પ્રત્યેક લક્ષણથી મુક્ત, શાંત, શુભ, જગતનાં ઉપશમ અર્થાત વિલયથી યુક્ત, અદ્વૈત સ્વરૂપ સ્થિતિ છે જ્યાં તે સિવાય અન્ય કશાનું અસ્તિત્વ શક્ય નથી. ઉપનિષદ સ્પષ્ટ કરે છે કે તુરીય અવસ્થા શબ્દ-વર્ણનીય પર છે, તેનો માત્ર અનુભવ શક્ય છે, અહીં જે આત્મા છે તેનો સાક્ષાત્કાર છે.

ગુજરાતના ભકત કવિઓએ આ તુરીય અવસ્થાનો પોતાની ભાષામાં,

પોતાની રીતે ખ્યાલ આપે છે. નરસિંહ મહેતા જણાવે છે કે ‘ત્રણે અવસ્થાથી પર રહે જે, તે તુરીયા પદ પામે’. નરસિંહ કહે છે કે જાગ્રત-સ્વપ્ન-સુષુપ્તિ એ ત્રણેય અવસ્થા મિથ્યા છે. સાચી તો ચોથી તુરીય અવસ્થા છે જ્યાં પરમાત્માનો અનુભવ થાય છે. નરસિંહ આગળ જણાવે છે કે ‘જાગ્રત સ્વપ્ન સુષુપ્તિ ત્યજી, ચોથા પદે માન’. તેમનાં કથન પ્રમાણે આ ચોથી તુરીય અવસ્થામાં જ બ્રહ્મનો અનુભવ શક્ય બને છે. અખો પણ આ જ વાત કહે છે, ‘જાગ્રત સ્વપ્ન સુષુપ્તિ ત્રણે, તુરીયા ચોથું પદ જાણો’. અખો આગળ જણાવે છે કે ‘તુરીયા પદે જ આત્મ તરાય છે’. અખાની દ્રષ્ટિએ જાગ્રત-સ્વપ્ન-સુષુપ્તિ, આ ત્રણ ‘અવિદ્યા’થી બંધાયેલી સ્થિતિ છે. સાચા સાધકને તો ચોથી તુરીય અવસ્થાની અપેક્ષા હોય છે. અખાના મત પ્રમાણે પણ તુરીય અવસ્થામાં સાધક પરબ્રહ્મ સમાન બની જાય છે. દયારામના મત પ્રમાણે સચ્ચિદાનંદનો અનુભવ એટલે તુરીય અવસ્થા. પ્રતીકાત્મક રીતે તેમણે ત્રણ નદી પાર કરી, ‘ચોથા’ કિનારે પહોંચવાની વાત કરી છે. અન્ય ભજન સાહિત્યમાં પરમાનંદ પદ એટલે જ ચોથી તુરીય અવસ્થા તેમ દર્શાવવામાં આવ્યું છે. આમ પણ તુરીય શબ્દનો એક અર્થ ‘ચોથું’ થાય છે.

તુરીયાતીત અવસ્થા તુરીયથી ઉચ્ચકક્ષાની અવસ્થા છે. એમ કહી શકાય કે તુરીય અવસ્થામાં સાધક આત્માની અનુભૂતિ કરે છે પણ તેને આ ‘અનુભવ કરનાર’ તરીકેનો સૂક્ષ્મ અહંકાર રહે છે. તુરીયાતીત અવસ્થામાં આ અહંકાર પણ અસ્તિત્વ સાથે વિલીન થઈ જાય છે. અહીં જ્ઞાતા-જ્ઞાન-જ્ઞેયનો લેશમાત્ર પણ ભેદ રહેતો નથી અને બધું જ એકાકાર થઈ જાય છે, બ્રહ્મમય થઈ જાય છે. એમ કહી શકાય કે અહીં તુરીયાતીત અવસ્થાનું પણ અસ્તિત્વ નથી હોતું, ફક્ત અખંડ પરબ્રહ્મ જ રહે છે. યોગવશિષ્ઠમાં આ તુરીયાતીત અવસ્થા વિશે વિસ્તૃત સમજણ આપવામાં આવી છે. ઋષિ વશિષ્ઠ શ્રીરામને તેનું જ્ઞાન આપે છે. શંકરાચાર્યના અદ્વૈત વેદાંત અનુસાર આ સ્થિતિ ‘સહજ-બ્રહ્મનિષ્ઠ’ સ્થિતિ કહેવાય. ભગવદ ગીતા તેનો ‘બ્રહ્મસંસૃષ્ટ’ તરીકે ઉલ્લેખ કરે છે. સંત સાહિત્યમાં તેનો ઉલ્લેખ ‘ચિંતામણી પદ’ તરીકે થયો છે. જ્યારે અહંકારનો સંપૂર્ણ લય થાય, અલાયદા અસ્તિત્વની અનુભૂતિ પણ ન રહે, જાગ્રતતાની પણ આવશ્યકતા ન હોય, જ્યાં કોઈપણ પ્રકારનાં સંકલ્પનું સ્થાન ન હોય, જે પરમાનંદની પણ ઉચ્ચકક્ષા કહેવાય, જ્યાં આતમ-દીવો પરમાત્માનાં ચૈતન્ય-પ્રકાશ સાથે એકરૂપ થઈ જાય, કોઈપણ પ્રકારનાં પ્રયત્ન કે સાધના વગર જે સ્થિતિ શાશ્વત રહી શકે તે સહજ અવસ્થા એટલે તુરીયાતીત. આ અવસ્થામાં સાક્ષીભાવ પણ શેષ ન રહે. તુરીય અવસ્થામાં આત્મજ્ઞાન પ્રાપ્ત થાય જ્યારે તુરીયાતીત અવસ્થામાં આત્મા-પરમાત્માનો ભેદ વિલીન થતાં જ સંપૂર્ણ અદ્વૈત સ્થાપિત થાય. એમ કહી શકાય કે આ સ્થિતિ પ્રાપ્ત કરવા માટે જ્ઞાન, ભક્તિ, વૈરાગ્ય તેમજ સાધનાનો સમન્વય જરૂરી છે, જે સદગુરુ કૃપાથી સરળતાથી પ્રાપ્ત થઈ શકે. ■

માનસ મંથન

મોરારિબાપુ

feedback@
bombaysamachar.com

આપ સૌને ખ્યાલ છે કે ‘માનસ’માં સાત કાંડ નથી, સાત સોપાન છે. આદિ કવિ વાલ્મીકિ કાંડ કહે છે; મારા ગોસ્વામીજી એને સોપાન કહે છે. આ સદગ્રંથ છે. મારા યુવાન ભાઈ બહેનોને હું ખાસ કહું કે ‘રામચરિત માનસ’ને ક્યારેય પુસ્તક ન સમજવું. એ ચોપડી નથી, શંકરની ખોપરી છે. એ પુસ્તક નથી, કિતાબ નથી. દુનિયામાં પવિત્ર પુસ્તકો હોઈ શકે છે. એને સન્માન, આદર, નમન. એમાંથી પણ આપણે પ્રેરણા લેતા રહીએ છીએ પરંતુ ‘રામચરિતમાનસ’ એ પુસ્તક નથી; એ પરમ સદગ્રંથ છે. સાત સોપાન એ સદગ્રંથનું સ્વરૂપ છે.

સાત મંત્રોમાં ગોસ્વામીજીએ મંગલાચરણ કર્યું. આ મંગલાચરણ શબ્દ જે આપણા ઋષિ- મુનિઓએ આપ્યો છે, એ બહુ જ પ્યારો શબ્દ છે. કદાચ ઋષિ- મુનિઓ આપણને સંકેત કરી રહ્યા છે કે પહેલા મંગલ આચરણ કરો, પછી મંગલ ઉચ્ચારણ કરો. મંગલ ઉચ્ચારણ કરવાનો અધિકાર એને જ પ્રાપ્ત થાય છે, જે પહેલા મંગલ આચરણ કરે છે.

હું ઘણીવાર કહેતો રહું છું કે જે લોકોએ ‘આ’ રામચરિતમાનસ’માં બરાબર પ્રવેશ નથી કર્યો; ગુરુકૃપા ન થઈ હોય, ભગવતકૃપા ન થઈ હોય, સમજનો અભાવ રહ્યો હોય, જે હોય તે, પરંતુ એવા લોકો કહે છે કે ગોસ્વામી જીએ સ્ત્રી સમાજની આલોચના કરી છે, એમને કહેવું જોઈએ કે ગોસ્વામીજીએ ‘એ માનસ’ના પ્રથમ સોપાનનો આરંભ કરતા પહેલાં માતૃશક્તિને પ્રણામ કર્યા છે. ‘વર્ણનામ અર્થ સંધાનામ’ કેટલાક બૌદ્ધિક લોકો આ પહેલો મંત્ર જ બરાબર વાંચી લે તો ક્યારેય એવું ન કહે કે ‘માનસ’માં નારીની આલોચના થઈ છે.

તો ગોસ્વામીજીએ પ્રથમ મંત્રમાં વાણી અને વિનાયકની વંદના કરી. બીજા મંત્રમાં ભવાની શંકરો વંદે માતૃશક્તિની જ પ્રથમ વંદના. આપણી આખી ઉપનિષદીય ધારા જ એવી છે,

.....

અલૌકિક દર્શન

ભાણદેવ

feedback@
bombaysamachar.com

(ગતાંકથી ચાલુ)
ભ ગ વ ન
ચ યા સ દે વ ન
શિષ્યોએ આ
શ્લોક કંઠસ્થ કરી

લીધા અને અરણ્યમાં જતા ત્યારે તેઓ હિંસક પ્રાણીઓથી બચવા માટે આ શ્લોકોનું ગાન કરતા. એક વાર તેઓ અરણ્યમાં આ શ્લોકોનું ગાન કરતા હતા ત્યારે યથેચ્છ વિહરણ કરતા શુકદેવજી ત્યાં આવી યજ્ઞા. તેમણે આ બંને શ્લોકો સાંભળ્યા. આવા પ્રેમરસભરપૂર શ્લોકો સાંભળીને શુકદેવજી મંત્રમુગ્ધ બની ગયા. તેઓ વ્યાસ-શિષ્યોને આ શ્લોકો વારંવાર ગાવા માટે આજ્ઞા કરવા લાગ્યા. ‘ભાગવત’ના આ શ્લોકો માટે તેમનો આવો અનુગ્રહ જોઈને વ્યાસ-શિષ્યોએ તેમને કહ્યું:

‘અરે, મુનિમહારાજ! અમારા ગુરુમહારાજે આવા અઢાર હજાર શ્લોકોની રચના કરી છે. આપને આઠલો રસ છે તો આપ અમારા આશ્રમમાં પધારો.’

‘શ્રીમદ્ભાગવત’ના આ શ્લોકોથી આકર્ષીને શુકદેવજી વ્યાસાશ્રમમાં ગયા અને ત્યાં રહીને તેમણે ભગવાન વ્યાસજી પાસે સમગ્ર ‘ભાગવતસંહિતા’નું અધ્યયન કર્યું. આમ ભગવાન વ્યાસજીની શુકદેવજીને ‘શ્રીમદ્ભાગવત’ ભણાવવાની મનીષા પૂરી થઈ અને ‘શ્રીમદ્ભાગવત’ની પરંપરા જળવાઈ શકી.

વામદેવ અને શુકદેવ બે એવા પુરુષો છે, જેઓ જ્ઞાન પામીને પછી જન્મ્યા હતા. બંને ગર્ભજ્ઞાની હતા. શુકદેવજી જ્ઞાની છે, પ્રેમી છે અને ચોખી પણ છે. શુકદેવજી જન્મીને શીષ્યા નથી, શીષીને જન્મ્યા છે. વસ્તુતઃ તેમને કોઈ ગુરુની આવશ્યકતા નથી, પરંતુ પરંપરા એવી છે કે ગુરુના પ્રમાણપત્ર વિના અધ્યાત્મયાત્રાની પૂર્ણાહુતિ થતી નથી. જ્યાં સુધી ગુરુ શિષ્યને અધ્યાત્મસિદ્ધિનું પ્રમાણ ન આપે ત્યાં સુધી શિષ્યને સંતુષ્ટિ અનુભવાતી નથી. ત્યાં અજ્ઞાનના સંશયનો શિષ્યના ચિંતામાંથી સર્વથા લોપ થતો નથી. ભગવાન વ્યાસ પણ જ્ઞાની પુરુષ છે, અરે! જ્ઞાનીઓના શિરતાજ છે. ભગવાન વ્યાસે શુકદેવજીને ‘શ્રીમદ્ભાગવત’ ભણાવ્યું છે. આમ છતાં શુકદેવજી માટે તેમનું પ્રમાણપત્ર ચાલે નહીં, કારણ કે ભગવાન વ્યાસ પિતા છે. પિતાના વાત્સલ્યે ગુરુત્વમાં બાધા ઊભી કરી છે, તેથી શુકદેવજીએ અધ્યાત્મયાત્રાની પૂર્ણાહુતિ માટે, અધ્યાત્મસિદ્ધિના પ્રમાણપત્ર માટે અન્ય ગુરુ પાસે જવું આવશ્યક બન્યું.

ભગવાન વ્યાસદેવે શુકદેવજીને મહારાજ જનક પાસે મોકલ્યા. ભગવાન વ્યાસજીએ શુકદેવજીને આજ્ઞા આપી:

‘બેટા શુકદેવ! મહારાજ જનક જ્ઞાનીઓના શિરતાજ છે. તમે જ્ઞાનપ્રાપ્તિ માટે તેમની પાસે જાઓ.’

શુકદેવજી જનક મહારાજ પાસે જાય છે. શુકદેવજી જ્ઞાની પુરુષ તો છે જ, તો પણ ગુરુના પ્રમાણ માટે ભગવાન વ્યાસે તેમને ગુરુ પાસે મોકલ્યા છે. જનકજી તો ગૃહસ્થ છે, રાજવી છે અને શુકદેવજી તો આજન્મ ત્યાગી છે, તો પણ શુકદેવજી તેમની પાસે જાય છે. મહારાજ જનકની રાજધાની મિથિલામાં શુકદેવજી પ્રવેશે છે. અનવસ્ત્ર બ્રહ્મભાવમાં અવસ્થિત શુકદેવજીને તો સર્વત્ર ‘બ્રહ્મ લટકાં કરે બ્રહ્મ પાસે’ જ જણાય છે. સર્વત્ર બ્રહ્મદૃષ્ટિ રાખનાર શુકદેવજીને તો નગરજનો, મકાનો, પશુઓ, વસ્તુઓ આદિ સર્વ બ્રહ્મરૂપે જ જણાય છે. નગરના મુખ્ય દારમોથી પ્રવેશીને રસ્તા પરથી પસાર

જેમણે ‘રામચરિતમાનસ’માં બરાબર પ્રવેશ નથી કર્યો તેમને એમાં મર્યાદા દેખાય છે

જે માતૃદેવો ભવથી શરૂ થાય છે. તો પરાંબા મા ભગવતી જાનકી, સર્વનું કલ્યાણ કરનારી મા જાનકીની વંદના થઈ છે. ત્યારબાદ ભગવાન રામની વંદના કરવામાં આવી. ત્યારબાદ પોતાના ગ્રંથનો આશય દર્શાવતા ગોસ્વામીજી કહે છે, મારા આ શાસ્ત્રમાં, આ સદગ્રંથમાં વેદ, આગમ, નિગમ, પુરાણ એ બધાની સંમતિ છે. તુલસીનો હેતુ જ સંવાદ છે, વિવાદ નહીં. કોઈ વિવાદ ઊભો કરે તો તમે કોને કોને જવાબ આપો?. તુલસીની તો ભૂમિકા સંવાદની રહી છે. એટલા માટે તો તેઓ ચાર સંવાદ પર ‘માનસ’ની કથાનો આરંભ કરે છે. કહેવાનો મતલબ કે સૌને સંમતિ વાળો આ પરમ સદગ્રંથ છે. તો તુલસી એ હેતુ દર્શાવ્યો, ‘સ્વાન્ત સુખાય તુલસી રઘુનાથગાથા.’ તુલસી કહે છે કે સ્વાન્ત સુખ માટે આ ગ્રંથની રચના કરી છે. ગોસ્વામીજીએ ‘માનસ’માં બીજો હેતુ સ્વર્ણ નિર્ણય કરીને દર્શાવ્યો કે મારા મનને પ્રબોધ થાય. અને ગોસ્વામી જ કહે છે, મારો ત્રીજો હેતુ છે, મારી વાણી પવિત્ર થાય એટલા માટે હું રામ યશ ગાવા જઈ રહ્યો છું. તો મુખ્ય રૂપે આ હેતુઓ પણ અહીં દેખાય છે.

ગોસ્વામીજી સાત સોપાનમાં મંગલાચરણ કરે છે. પછી એમને આ પરમ શ્લોકને લોક સુધી પહોંચાડવા છે. ગોસ્વામીજી કસ્ટા તો જુઓ ! ઘણા બુદ્ધિજીવી લોકો કહે છે કે ગોસ્વામીજીનું સંસ્કૃત નબળું હશે! એવા લોકોને શું કહેવું? ગોસ્વામીજી ઇચ્છતા હોત તો અદ્ભુત સંસ્કૃતમાં આખો ધર્મગ્રંથ, આખો સદગ્રંથ

આપી શકે તેમ હતા, પરંતુ એમની કસ્ટા કામ કરી ગઈ. શ્લોક ને કેટલાક લોકો સમજી શકે ? ગોસ્વામીજીએ શ્લોકને લોક સુધી લઈ જવાનું પોતાનું અવતાર કાર્ય સમજ્યું હતું. એમને સમજાયું હતું કે શ્લોકને લોક સુધી પહોંચાડવા એ મારું જીવન કાર્ય છે. અને સંસારમાં જેટલા જેટલા પુરુષ થયા છે એ બધા લોકોની બોલીમાં જ કહી ગયા છે. સંસ્કૃતનો મહિમા તો છે જ, પરંતુ એમના આશીર્વાદ લઈને આ બુદ્ધપુરુષો લોકબોલીમાં, દેહાતી ભાષામાં, ગ્રામ ગિરામાં ઊતરી આવ્યા. જુઓ, બિલકુલ લોકબોલીમાં આવીને બેઠા. મહાવીર સ્વામીને જુઓ, લોકબોલીમાં આવીને બેઠા. વિશ્વના જેટલા મહાપુરુષો છે એ બધા પોત પોતાની લોકબોલીમાં નીચે આવ્યા છે.

તો ગોસ્વામી ગ્રામગિરાનો ઉપયોગ કરવાનો નિર્ણય કરી લે છે. છેવાડાની વ્યક્તિ રામતત્ત્વથી વંચિત ન રહી જાય એટલા માટે એમના સુધી રામને યોગ્ય રીતે પહોંચાડવા માટે ગોસ્વામીજીએ લોકબોલીનો આશ્રય લીધો અને એમ, ગ્રામગિરામાં, દેહાતી ભાષામાં તુલસીના રામચરિત માનસનો આરંભ થાય છે.

યુવાનોને હું પ્રાર્થના કરું કે ક્યારેક હાથમાં ‘વિદુરનીતિ’ આવે તો એકવાર વાંચો. મહાત્મા વિદુરને વાંચો. મહાત્મા વિદુર અદ્ભુત છે! તેઓ કહે છે, ક્ષમા એ અસમર્થોનો ગુણ છે. જે અસમર્થ છે, પરંતુ સમર્થોનું આભૂષણ છે. ‘મહાભારત’ જ આવું કહી શકે. કોઈ ગ્રંથોમાં ભેદ કરવા નથી માગતો, પરંતુ ભારતીય વાંચ્ય સિવાય આવું કહેવાની કોઈની તાકાત નથી સાહેબ! બાપ, રામકથાનો આદર્શ છે કે આપણાંથી જે નાનાં હોય તેના માટે ત્રણ વાત યાદ રાખો. ભૂલ કરે તેને ક્ષમા આપી દો. ન સમજે તેના પ્રત્યે ઉદારતા રાખો. આપણાથી જે નાનાં છે તેના પ્રત્યે કસ્ટા રાખો. વાત બની જશે. પરંતુ આપણાથી જે મોટા હોય તે ભૂલ કરે તો શું કરવું એવો પ્રશ્ન તમને થાય. એની સાથે કેવો વ્યવહાર કરવો? તમારા પરિવારમાં જે મોટા છે, એ ભૂલ કરે, પાપ કરે, તમે ભગવદભજન કરી રહ્યા છો, છતાં તે નફરત કરે; તમે યોગ્ય ખાવાનું ખાઈ રહ્યા છો, એ ભક્ષ્યાભક્ષ્ય કરે, તમે કશું પીતાં નથી, એ પીયે છે- અને એ મોટા છે-તો એમની સાથે કેવો વ્યવહાર કરવો? જે કુકર્મ કરે છે, એ ભલે મોટા હોય, તો પણ એ બધા નાનાં છે. તમારાથી ભલે ઉમરમાં મોટા હોય, એવા સંજોગોમાં એને પણ ક્ષમા કરો.

આપણું અધ્યાત્મ જગત વચ, લિંગ જોતું નથી. કારણ પાપકર્મ કરવાવાળા સદેવ નાનાં હોય છે. મોટા તો કદી પાપકર્મ કરી જ નથી શકતા. ધ્રુવનો બાપ ધ્રુવથી નાનો હતો, પ્રહલાદનું પણ એમ જ. તમારાથી નાનાં હોય તેના પર કસ્ટા રાખો. ‘બહે સનેહ લઘુનહ પર કરહી’ એ સૂત્ર છે. ‘જાહી દીન પર નેહ’- શિવજીના વિશે લખ્યું છે. આપણાથી નાનાં હોય એના પર કસ્ટા કરો, એના પર ઉદાર બનો, ક્ષમા કરો, આદર આપો, માન કરો-સમ્માન કરો.

- સંકલન: જયદેવ માંકડ

બેટા શુકદેવ! મહારાજ જનક જ્ઞાનીઓના શિરતાજ છે

જનકજી : ‘ખરીદનાર કોણ હતા?’
શુકદેવજી : ‘સાકરનાં પૂતળાં.’
જનકજી : ‘બીજું શું જોયું?’
શુકદેવજી : ‘સર્વત્ર સાકરનાં પૂતળાં, સાકરનાં મકાનો, સાકરના ઘોડા, સાકરના હાથી, સાકરના રસ્તા, સાકરની ધરતી.’

જનકજી : ‘અત્યારે અહીં શું જુઓ છો?’
શુકદેવજી : ‘એક સાકરનું પૂતળું બીજા સાકરના પૂતળાં સાથે વાત કરી રહ્યું છે.’

મહારાજ જનક પ્રમાણપત્ર આપે છે:
‘શુકદેવજી-મહારાજ! તમને પરમ જ્ઞાનની પ્રાપ્તિ થઈ ચૂકી છે. હવે તમારે કોઈ ગુરુની આવશ્યકતા નથી. તમે જ્ઞાની છો. જ્ઞાનીઓના શિરતાજ છો.’

શુકદેવજી પાછા ફરે છે. જનક મહારાજ પાસે શુકદેવજી જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરતા નથી. જ્ઞાની તો તેઓ છે જ. જનક મહારાજ શુકદેવજીને જ્ઞાની હોવાનું પ્રમાણ આપે છે. શુકદેવજીનો જ્ઞાનનિષ્ઠ શંકાતીત થયો. સદ્ગુરુના પ્રમાણની આ જ મહત્તા છે.

શુકદેવજીએ આશ્રમ બાંધ્યો નથી. તેઓ નારદજીની જેમ અનિકેત છે. શુકદેવજી યથેચ્છ વિહરણ કરે છે. શુકદેવજીએ વર્ણ અને આશ્રમનાં કોઈ ચિહ્નો ધારણ કર્યા નથી. તેમની અવધૂત-અવસ્થા છે અને તેમનો અવધૂત-વેશ છે. શુકદેવજીની સિદ્ધિ સાધનાને પરિણામે મળેલી સિદ્ધિ નથી. તેઓ જન્મસિદ્ધ છે. શુકદેવજીનું બ્રહ્મચર્ય સિદ્ધ કરેલું બ્રહ્મચર્ય નથી, તેઓ જન્મસહજ બ્રહ્મચારી છે. પૃથ્વીલોકના પવિત્ર પુરુષોની ગણના કરતી વખતે શુકદેવજીનું નામ પ્રથમ લેવાય છે. શુકદેવજીએ આસક્તિઓના પરિત્યાગપૂર્વક વૈરાગ્ય કેળવ્યો નથી, તેમનો જન્મસિદ્ધ વૈરાગ્ય છે.

મહારાજ પરીક્ષિતજી પ્રાથોપવેશનવ્રત લઈને ગંગાના કિનારે શકુતાલમાં આસનસ્થ થયા છે. આર્યાવર્તના ઋષિઓ-મુનિઓ તેમની પાસે બેઠા છે. પરીક્ષિતજીએ તેમને માનવના સર્વોચ્ચ કર્તવ્ય વિશે, વિશેષતઃ મરણોન્મુખ માનવના સર્વોચ્ચ કર્તવ્ય વિશે પ્રશ્ન પૂછ્યો છે. સભામાં આ પ્રશ્નની વિચારણાનો પ્રારંભ થયો છે. તે જ વખતે યથેચ્છ વિહરણ કરતાં શુકદેવજી ભગવતોરણપીથી તે સભામાં પ્રવેશ કરે છે.

શુકદેવજી સભામાં પ્રવેશ કરે છે, તે જ વખતે જેમ એક વ્યક્તિ ઊભી થાય તેમ એકસાથે આખી સભા ઊભી થઈ ગઈ. આયળકના સર્વશ્રેષ્ઠ ઋષિમુનિઓ અને આર્યાવર્તના સપ્તઋષિ બાળકના અગમનથી તેમને માન આપવા ઊભા થઈ ગયા. સૌએ સાથે મળીને તેમને ઉચ્વાસને બેસાડ્યા. શુકદેવજીનો આવો મહિમા છે. પરીક્ષિતમહારાજે જે પ્રશ્ન સૌ ઋષિમુનિઓને પૂછ્યો હતો તે જ પ્રશ્ન હવે તેઓ શુકદેવજીને પૂછે છે:

‘હે શુકદેવજી-મહારાજ! સર્વ અવસ્થામાં અને વિશેષતઃ મરણોન્મુખ અવસ્થામાં માનવનું સર્વોચ્ચ કર્તવ્ય કયું?’
આખી સભામાં પરમ શાંતિ છવાઈ ગઈ છે. ભારતવર્ષના શ્રેષ્ઠ ઋષિમુનિઓ અને મહારાજ પરીક્ષિત જેવા રાજર્ષિ શ્રોતાઓ છે. ગંગાતટનું પવિત્ર સ્થાન છે. શુકદેવજી જેવા મહામહિમ વક્તા છે. જીવનના સર્વોચ્ચ પ્રશ્નનો ઉત્તર આપવાનો છે. શુકદેવજી મહારાજ આ મૂલ્યવાન પ્રશ્નનો ઉત્તર આપવા તત્પર થાય છે.

શુકદેવજીનો ઉત્તર તે જ છે: ‘શ્રીમદ્ ભાગવત’. (કમશ:)

ચિંતન

હેમુ ભીખુ

feedback@bombay
samachar.com

યતો ધર્મસ્તતો જયઃ
જ્યાં ધર્મ છે ત્યાં વિજય છે

મહાભારતની આ પ્રસિદ્ધ ઉક્તિ છે, યતો ધર્મસ્તતો જયઃ, અર્થાત જ્યાં ધર્મ છે ત્યાં જ વિજય છે. વિજય માટે ધર્મ આવશ્યક છે. ધર્મ જ વિજય અપાવે. જે ધર્મને અપનાવે તેનો વિજય નિશ્ચિત છે. ધર્મ અને વિજય જાણે એકબીજાનાં પર્યાય છે. જ્યાં ધર્મ હોય ત્યાં વિજય હોય, એનો એક અર્થ એમ પણ કરી શકાય કે ધર્મ એ જ વિજય છે, અથવા તો ધર્મને કારણે સ્થાપિત થતી પરિસ્થિતિ એટલે વિજય. જ્યાં ધર્મ છે ત્યાં સત્ય, ન્યાય, નૈતિક મૂલ્યો, કર્તવ્ય પરાયણતા, દૈવી સંપત્તિ અને સાત્ત્વિક વૃત્તિ રહેતી હોવાથી સ્વાભાવિક છે કે વિજય-પતાકા ત્યાં જ લહેરાય. કારણ સમજી શકાય એવું છે. જ્યાં ધર્મ હોય ત્યાં ઈશ્વરનો સહયોગ હોય. મહાભારતનું યુદ્ધ તેનું સાક્ષી છે. જ્યાં ધર્મ હોય ત્યાં યોગેશ્વર શ્રીકૃષ્ણ પણ હોય અને પવનપુત્ર હનુમાનજી પણ હોય. અહીં શ્રીકૃષ્ણ માર્ગદર્શન આપે છે જ્યારે હનુમાનજી ધર્મના વિજયના સાક્ષી બને છે.

મહાભારતના યુદ્ધની અઢાર અશૌહિણી સેનામાંથી દસ અશૌહિણી સેના કોરવ પક્ષે હતી. સંખ્યાબળ તેમની પાસે વધુ હતું. તે ઉપરાંત ભીષ્મ, દ્રોણ, કર્ણ, દુર્યોધન, દુશાસન, જયદ્રથ જેવાં શક્તિશાળી યોદ્ધા તેમના પક્ષે હતા. તે વખતની રાજ્ય-ધુરા પણ તેમનાં હાથમાં હતી. છતાં પણ તેઓના પક્ષે ધર્મ ન હોવાથી તેમનો પરાજય થયો હતો. યુદ્ધમાં વચ્ચે અમુક સમય એવો આવેલો કે જે વખતે કૌરવોની સ્થિતિ વધુ મજબૂત હતી. અલ્પકાળ માટે આમ થઈ પણ શકે, અલ્પકાળ માટે અધર્મ, અસત્ય, અન્યાય અને અનૈતિકતા જીતી હોય તેમ લાગી પણ શકે, પરંતુ અંતે તો વિજય ધર્મ, સત્ય, ન્યાય અને નૈતિકતાના પક્ષે જ હોય.

યુદ્ધ શબ્દને વિસ્તૃત પરિપ્રેક્ષ્યમાં જોવાની આવશ્યકતા છે. દરેકના જીવનમાં મહાભારતનું યુદ્ધ આવી ન શકે, છતાં પણ દરેક વ્યક્તિ જીવનમાં કોઈને કોઈ યુદ્ધમાં સામેલ તો હોય છે જ. સાંપ્રત સમયે એમ કહી શકાય યુદ્ધ એટલે આપત્તિકાળ, સંઘર્ષના દિવસો, કટોકટીનો સમય, વિપદાનું આગમન કે આવી ચઢેલી કોઈપણ પ્રકારની તકલીફ જનક સ્થિતિ. આવી સ્થિતિમાં જે વ્યક્તિ કે જે પક્ષ, ધર્મ પર અડગ રહે તેનો વિજય નિશ્ચિત હોય છે. એક સમયે એમ જણાયા કે પરિસ્થિતિ પરાજય તરફ સરકી રહી છે તો પણ અંતે તો ધર્મનો જ વિજય થતો હોય છે.

ગીતામાં જ્યારે સ્વધર્મ નિધનં શ્રેય એમ જણાવ્યું હોય ત્યારે એ તો સ્વાભાવિક જ છે કે અહીં ધર્મની વ્યાખ્યા જ જુદી છે કારણ કે તે વખતે તો સમગ્ર વિશ્વમાં એક જ સનાતન ધર્મ - સનાતન સંસ્કૃતિ પ્રવર્તમાન હતી. ધર્મ એટલે સ્થાપિત થયેલું ઉત્તરદાયિત્વ, ન્યાય માટેની પ્રતિબદ્ધતા, સત્યનિષ્ઠા, કર્તવ્ય પાલન, સ્થાપિત નૈતિક મૂલ્યોનું આચરણ, મર્યાદાનું પાલન, નિષ્કામ સકર્મ માટેનો ભાવ, વ્યક્તિગત અહંકાર અને સ્વાર્થથી મુક્તિ અને વિશાળ પરિપ્રેક્ષ્યમાં સમાજ તથા સૃષ્ટિને સુસંગત જીવન પદ્ધતિ.

ધર્મ શબ્દ સંસ્કૃતના ધૃ વાતુમાંથી ઉદ્ભવ્યો છે, જેનો અર્થ થાય છે ધારણ કરવું, જાળવી રાખવું, સંભાળવું, જતન કરવું. ધર્મ એ એવી તત્ત્વ-શક્તિ છે કે જેનાથી જગતની વ્યવસ્થા, સામાજિક સંતુલન, ન્યાય પરાયણતા તથા સત્યનો પ્રભાવ ટકી રહે છે. સમાજની સાત્ત્વિક તથા નૈતિક સ્થિતિ માટે ધર્મ અતિ આવશ્યક છે. ધર્મ એક વ્યાપક સિદ્ધાંત છે જે સમાજના દરેક સ્તરે એક યા બીજા સ્વરૂપે પ્રવર્તમાન છે. ધર્મ વ્યક્તિગત હોઈ શકે અને સામાજિક પણ, નૈતિક હોઈ શકે અને આધ્યાત્મિક પણ, રાજકીય હોઈ શકે અને સાંસ્કૃતિક પણ. દરેક સ્વરૂપના ધર્મની એક સકારાત્મક અસર હોય. આ સકારાત્મકતાની સ્થાપના એટલે જ વિજય.

જન્મ અને પરિસ્થિતિ અનુસાર સ્થાપિત ઉત્તરદાયિત્વનું નિર્વહન, દયા કરૂણા ક્ષમા અહિંસા જેવાં સાત્ત્વિક ગુણોનું પાલન તથા મૂલ્યનિષ્ઠ સાંસ્કૃતિક પરંપરાનું અનુસરણ જેવી બાબતોનો સમાવેશ ધર્મની ભૂમિકામાં થતો હોય છે. મનુસ્મૃતિ અનુસાર ધૈર્ય, ક્ષમા, ઇન્દ્રિય સંયમ, ચોરી ન કરવી, પવિત્રતા, ભોગ-ઈચ્છાઓ પર નિયંત્રણ, વિવેક, જ્ઞાન, સત્ય અને કોધનો અભાવ, આ ધર્મનાં લક્ષણો છે.

ગીતા પ્રમાણે જે તે સમયનું નૈતિક મૂલ્યોને આધારે નિર્ધારિત થયેલું ઉત્તરદાયિત્વ એટલે ધર્મ. ધર્મના વ્યાપમાં નિષ્કામ કર્મ પણ આવી જાય જેમાં કમંડળની આશા રાખ્યાં વગર કર્મનો નિભાવ કરવાનો હોય છે. જ્યારે શાંતિની આવશ્યકતા હોય ત્યારે શાંતિની તરફેણ કરવી અને જ્યારે ધર્મની સ્થાપના માટે યુદ્ધ જરૂરી હોય ત્યારે, પીઠ ફેરવ્યા વગર, હારજીતની ચિંતા કર્યા વગર યુદ્ધમાં સંમિલિત થવું તે પણ ધર્મ છે. જેમ કર્મની ગતિ ગહન છે તેમ ધર્મની ગતિ પણ ગહન છે તેમ કહી શકાય.

પોતાના કર્તવ્યનું નૈતિકતાનાં મૂલ્યો જાળવીને નિષ્ઠાપૂર્વક પાલન કરવું એ વ્યક્તિગત ધર્મ છે તેમ કહી શકાય. કોટુંબિક ધર્મમાં માતા-પિતા અને વડીલોનું સન્માન અને સેવા, બાળકોનો સાત્ત્વિક ઉછેર, પરસ્પરના કર્તવ્યનો નિભાવ, તથા દરેક પ્રસંગમાં પ્રતીત થતી એકજૂટતા જેવી બાબતોનો ઉલ્લેખ કરી શકાય.

સામાજિક ધર્મમાં સ્થાપિત સામૂહિક વ્યવસ્થા માટે સન્માન, દાન, સેવાભાવ, સહકાર, સંતુલિત સહજીવન, મહેનતની કમાણી, ન્યાયપ્રિયતા જેવી બાબતોનો સમાવેશ થાય. આધ્યાત્મિક ધર્મમાં સત્ય, જ્ઞાન, માયાથી મુક્તિ, પવિત્રતા, નિર્દોષતા, નિત્ય-અનિત્યનો વિવેક, સંયમ, આત્મચિંતન તથા સર્વત્ર બ્રહ્મરૂપતા જેવી બાબતો આધારભૂત રહે. એકંદરે એમ કહી શકાય કે ધર્મ એ જીવન જીવવાનો સાત્ત્વિક, નૈતિક તેમ જ પવિત્ર માર્ગ છે. તે પૂજા, યજ્ઞ કે ધાર્મિક ક્રિયાઓનો સમૂહ નથી પરંતુ જગતની વ્યવસ્થાને જાળવી રાખતું અનાદિ અને શાશ્વત તત્ત્વ છે. ■

ગીતા મહિમા

સારંગપ્રીત

bhandev@bombay
samachar.com

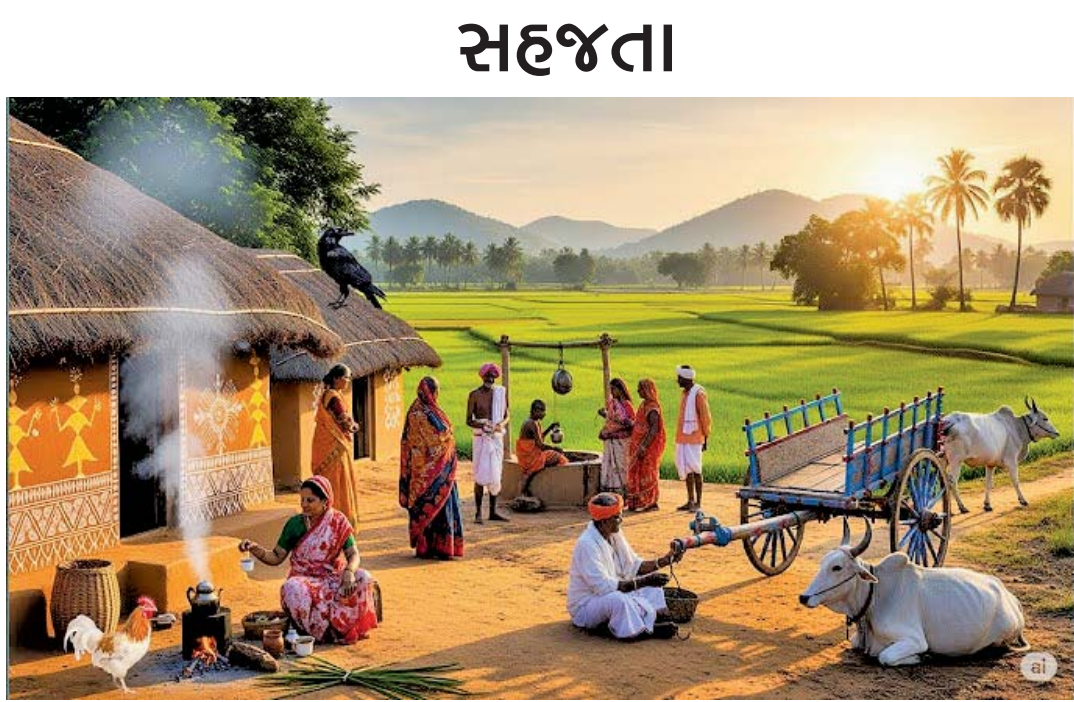
ગત અંકમાં આત્મનિર્ધારણને માનસિક તપ કહીને હવે ભગવાન કૃષ્ણ સહજતારૂપી માનસિક તપને સમજાવી રહ્યા છે.

આજના ઝડપી અને ટેકનોલોજીથી ભરેલા યુગમાં દરેક વ્યક્તિ સહજતા અને પ્રગતિ માટે તીવ્ર દાડદાડ કરે છે. પણ...માણસ થોડીવાર ઊભો રહીને પોતાને પૂછે કે શું હું શાંતિથી જીવું છું?, શું મારા સંબંધોમાં પ્રસન્નતા છે?, શું હું મારા સુખસ્વરૂપમાં જ જીવી રહ્યો છું?

આ પ્રશ્નો વિચાર માંગી લે એવા છે. કેમકે આજના સમયમાં માણસમાં આત્મશાંતિનો ઘણો અભાવ દેખાય છે. ભૌતિક સુવિધાઓ હોવા છતાં ઉદર-દોડ (rat race) તેમજ બુલેટ ટ્રેન જેવી જીવનશૈલીને કારણે આંતરિક તણાવ વધી રહ્યો છે. વ્યક્તિએ મોટા ઘરો, વાહનો, પઢવીઓ તો મેળવી લીધી, પણ શાંતિ ગુમાવી દીધી છે.

આનું કારણ - આપણું મન અસહજ છે. જ્યારે મન અસહજ હોય તો બાહ્ય સુખ-સુવિધાઓ પણ અસહજ જ લાગશે. સહજ મન જીવનને સૌમ્ય બનાવે છે. આમ, સહજતા અને સૌમ્યભાવ સાચા સુખની ચાવી છે.

એક ખેતૂત રોજ સવારે ઉઠીને પોતાના

ખેતરમાં જાય છે, માટીના સંગાથે સંવાદ કરે છે, અને સાંજે પોતાનું સાદું ભોજન કરીને આરામથી સૂઈ જાય છે. તેની પાસે બહોળી ટેકનોલોજી નથી કે આધુનિક સુવિધાઓ નથી, પણ એ ખુશ છે કારણકે જીવનશૈલીને કારણે આંતરિક તણાવ વધી રહ્યો છે. વ્યક્તિએ મોટા ઘરો, વાહનો, પઢવીઓ તો મેળવી લીધી, પણ શાંતિ ગુમાવી દીધી છે.

આમ, સહજતા એ માત્ર સાદગી નથી, પરંતુ એક દૃષ્ટિકોણ છે જ્યાં માણસ પોતાના સ્વરૂપમાં જીવવાનો પ્રયત્ન કરે છે. એ નહીં બનવાનો કે મોટાપણું દેખાડવાનો પ્રયત્ન કરતો નથી.

આમ, સૌમ્યભાવ એટલે નમ્રતા, મૃદુતા

સહજતા

અને સહાનુભૂતિ. આ બંને ગુણો માનવીને ન માત્ર સમાજમાં શ્રેષ્ઠ બનાવે છે, પણ તેને ભગવાનની નિકટ પણ લાવે છે. પરિણામે તે વ્યક્તિના વ્યક્તિત્વને શાંત અને મૃદુ બનાવે છે. આપણે બીજાની ભૂલને ગુસ્સાથી નહિ, પરંતુ સમજદારીથી આવકારી શકીએ ત્યારે એ સૌમ્યભાવ સાચો હોય છે.

એક શિક્ષક, જ્યારે વિદ્યાર્થીની ભૂલને ગુસ્સાથી નહિ, પરંતુ પ્રેમપૂર્વક સમજાવે છે, ત્યારે તે માત્ર શિક્ષક નહિ, એક માર્ગદર્શક બની જાય છે. એવું વર્તન જે બીજાને અપમાનિત ન કરે પણ ઉન્નતિ તરફ દોરી જાય એ સૌમ્યભાવ છે. ગુસ્સો, દંભ કે ટકરાવથી કોઈ સમસ્યા ઉકેલાય નહીં પણ શાંતિ અને સહકારથી ઉકેલી

શકાય છે. માતા પોતાના સંતાનના ગુસ્સા કે દુઃખને શાંતરૂપે તટસ્થતા સાથે સહે છે, એ સૌમ્યભાવ વાલીને વધુ અસરકારક અને સૌહાર્દપૂર્ણ બનાવે છે. સૌમ્યભાવથી આપણે સંબંધોમાં સહકાર લાવી શકીએ છીએ અને આનાથી લોકો સાથેના વ્યવહારમાં સ્નેહ અને માનસિક સમજૂતી વધે છે. દરેક સંવાદ જ્યારે નમ્રતા અને મૈત્રીભાવથી થાય છે, ત્યારે પરિવારમાં કે સમાજમાં સુખદ વાતાવરણ બને છે. વર્કલેસમાં પણ નમ્ર અને સહજ હોય ત્યાં લોકો વધારે સહજ અને વિશ્વસનીય બનતા હોય છે.

ગીતા કહે છે- સત્ય, અહિંસા, કોધનો અભાવ, ત્યાગ, શાંતિ અને દયા

આ દૈવી ગુણો છે. જેમાં સૌમ્યભાવ અને સહજતા બધાનો આધાર છે.

ભગવાન શ્રીકૃષ્ણ અર્જુનને એ પણ કહે છે કે સાચો યોદ્ધા તે છે કે જે અંદરથી નિર્મળ છે, જેણે કોધને જીત્યો છે અને જેના હૃદયમાં સૌમ્યભાવ છે. હા, સૌમ્યભાવ અને સહજતા કર્તવ્યહીનતા નથી. અર્જુને જ્યારે સૌમ્યભાવ દેખાડી કર્તવ્ય મૂકવાનો પ્રયાસ કર્યો ત્યારે ભગવાન શ્રીકૃષ્ણે તેને સૌમ્યભાવ અને કર્તવ્યનો તફાવત સમજાવીને અને કર્તવ્યપથ બતાવ્યો. સૌમ્યભાવ એ છે જ્યારે વ્યક્તિ પોતાની શક્તિઓ હોવા છતાં પણ નમ્ર રહે છે.

આજે જ્યારે દુનિયા વધુ સ્વાર્થપ્રધાન બનતી જાય છે, ત્યારે આ ગુણો આપણને આત્મશાંતિ તરફ દોરી શકે છે. જ્યારે આપણે પોતે સહજ બનીએ, ત્યારે આપણું જીવન માત્ર આપણું નથી રહેતું પણ બીજાઓ માટે પણ આશા અને દિશા બની જાય છે.

પ્રમુખસ્વામી મહારાજ કહેતા કે સહજતાથી જીવન જીવવું એ જ સાચું આધ્યાત્મિક જીવન છે. જ્યાં અહંકાર કે તણાવ નહિ પણ મમત્વ અને દયાબુદ્ધતા હોય, ત્યાં ભગવાન વસે છે.

અહિંસા, કરુણા, સહનશીલતા, નમ્રતા અને ક્ષમા આ બધા ગુણો માણસાઈના આધાર છે. જ્યારે માણસ બીજાને માફ કરી શકે, મીઠી ભાષામાં વાત કરી શકે અને પોતાના ઈગ્નોને કાબૂમાં રાખી શકે, ત્યારે જ એ આધ્યાત્મિક પ્રગતિ કરે છે. જ્યાં સહજતા હોય ત્યાં સૌમ્યભાવ હોય છે, જ્યાં સૌમ્યભાવ હોય ત્યાં દૈવી ગુણો હોય છે અને જ્યાં દૈવી ગુણો હોય ત્યાં જ ભગવાનનો વાસ થાય છે. ■

શિવ રહસ્ય

ભરત પટેલ

feedback@bombay
samachar.com

ભગવાન શિવ અને માતા પાર્વતી નીલાંકર અને નીલાને આશીર્વાદ આપી કેલાસ તરફ પ્રયાણ કરે છે. કેલાસ પહોંચતાં જ જુએ છે કે દેવર્ષિ નારદ ત્યાં પહોંચેથી જ ઉપસ્થિત છે. ભગવાન શિવને જોઈ દેવર્ષિ નારદ કહે છે, ‘પ્રભુ, ઘણા સમયે કેલાસ તરફ આવી રહ્યો હતો આકાશ માર્ગે મેં અસુરગુરુ શુકાચાર્યને જોયા. તેઓ કોઈક વિમાસણમાં હોય એવું લાગે છે. તેમની મનઃસ્થિતિ બરાબર લાગતી નથી. તેઓ પોતાના જ આશ્રમમાં ફિટ્કૂ થઈ અહીં તહીં ફેરા મારી રહ્યા છે. મેં વિચાર્યું કે શુકાચાર્ય મારી અન્ય કોઈની વાત સાંભળશે કે માનશે નહીં, એ તમારા પરમ ભક્ત પણ છે. શું તમે એમને સહાય નહીં કરો...’ ભગવાન શિવ તેમને કહે છે, ‘દેવર્ષિ શું તમારે અસુરગુરુ શુકાચાર્યને મળીને તેમને સાંત્વન આપવું ન જોઈએ?’ ભગવાન શિવની ઇચ્છાને માન આપી દેવર્ષિ કહે છે, ‘પ્રભુ જેવી તમારી ઇચ્છા. હું કોશિશ કરીશ કે શુકાચાર્ય ફરી તેમની દૈનિક કાર્યશૈલીમાં પરોવાઈ જાય.’ સામે પક્ષે થાકી હારેલા અસુર ગુરુ શુકાચાર્ય વિચારે છે કે, ‘હું દૈત્યગુરુ હોવા છતાં અસુરો માટે કંઈ કરી શક્યો નથી. મારા માર્ગદર્શન અને આશીર્વાદ મેળવીને અસુર સમ્રાટો પોતાનું સામ્રાજ્ય વિસ્તારી શક્યાં નથી અને અંતે તેમનો વધ પણ રોકી શક્યો નથી, હું પૂર્ણપણે નાકામ છું, મારું જીવન નકામું છે, આ નકામા જીવનના શરીરનો ત્યાગ કરવો આવશ્યક છે.’ આવું વિચારી રહેલા અસુરગુરુ શુકાચાર્ય પોતાના યજ્ઞ કુંડમાં આહુતિ આપી અગ્નિને પ્રજ્વલિત કરે છે અને પોતાના શરીરને ભસ્મ કરવા યજ્ઞકુંડમાં ફેંકી મારવા તૈયાર થાય છે. આવી પહોંચેલા દેવર્ષિ નારદ કહે છે, ‘હે દૈત્યગુરુ શુકાચાર્ય આપ આવો અનર્થ ના કરો. સપ્તઋષિમાં શ્રેષ્ઠ ભૃગુઋષિના પુત્ર શુકાચાર્ય શું તમને ખબર નથી કે અગ્નિના માધ્યમથી મૃત્યુને પ્રાપ્ત કરી શું તમે અગ્નિના મૂળ સ્વરૂપને બદલી નાખવા માંગો છો? સામે અસુરગુરુ શુકાચાર્ય કહે છે, ‘હું દૈત્યોના ઉદ્ધાર માટે કંઈ ન કરી શકું તો મારા જીવનનો ઉદ્દેશ શું? કોઈ માર્ગ દેખાતો નથી. હું શું કરું? બધું સમાપ્ત થઈ ગયું છે.’ તેમને સમજાવતાં દેવર્ષિ નારદ કહે છે, ‘હે શુકાચાર્ય, જો બધું સમાપ્ત થઈ ગયું હોય, કોઈ માર્ગ દેખાતો ન હોય તો ફક્ત એક કર્મ શેષ રહી જાય છે અને એ છે ભગવાન શિવની શરણમાં જાઓ.’ અસુરગુરુ શુકાચાર્ય તેમને પૂછે છે, ‘તમે દેવર્ષિ થઈને દૈત્યોના કલ્યાણની વાત કરો છો?’ દેવર્ષિ નારદ તેમને કહે છે, ‘હું પોતાને દેવર્ષિ માનતો જ નથી અને જે દિવસે હું પોતાને દેવોના ઋષિ તરીકે માનીશ એ દિવસથી મને પણ અભિમાન આવી જશે. હું મારા હરિથી દૂર થઈ જઇશ.’

અસુરગુરુ શુકાચાર્ય: ‘તમે કોણ છો? એ બાબતે હું હંમેશાં તમને ઓળખવામાં ભૂલ કરું છું. દેવર્ષિ મને માફ કરો.’

દેવર્ષિ નારદ: ‘શુકાચાર્ય તમે તો વંદનના અધિકારી છો, હું કંઈ જ નથી, હું ફક્ત પરમપિતા બ્રહ્માજીનો માનસપુત્ર, મારા આરાધ્ય શ્રીહરિ વિષ્ણુનો ભક્ત અને દેવાધિદેવ ભગવાન શિવનો અનુચર છું. આ ત્રિદેવોના આદેશનું પાલન કરવું જ મારા જીવનનો ઉદ્દેશ છે. તમારા જીવનનો ઉદ્ધાર ભગવાન શિવ દ્વારા

જ શક્ય છે.’

આટલું કહી દેવર્ષિ નારદ ત્યાંથી વિદાય લે છે.

કેલાસ ખાતે માતા પાર્વતી ભગવાન શિવની પૂજા અર્ચના માટે પધારે છે. ભગવાન શિવને જોઈ માતા હર્ષ અનુભવે છે. માતા પાર્વતી: ‘સ્વામિ તમે જ્યારે જ્યારે આ ગજયર્મ ધારણ કરો છો ત્યારે ખૂબ જ આકર્ષક લાગો છો, અને પુત્ર ગણેશની યાદ આવે છે.’

માતા પાર્વતી દ્વારા ભગવાન ગણેશને યાદ કરતાં ભગવાન ગણેશ ત્યાં પ્રગટ થાય છે. માતા પાર્વતી: ‘તમારા પિતાએ ગજયર્મ ધારણ કર્યું ત્યારે તમે કેમ અહીં ઉપસ્થિત નહોતા.’

ભગવાન ગણેશ: ‘માતા મારે ઉપસ્થિત ત્યારે જ થવાનું છે જ્યારે તમે બંને મને યાદ કરો. તમે બંનેએ મને યાદ કર્યો હું હાજર છું. બોલો તમારી શું સેવા કરું?’

માતા પાર્વતી: ‘ગણેશ, મારી પુત્રવધૂઓ સિદ્ધિ અને બુદ્ધિ કુશળ તો છે ને? ઘણા સમયથી તેઓ કેલાસ નથી આવ્યા. તેઓને તમારા કારણે કોઈ કષ્ટ તો નથી ને?’

ભગવાન શિવ: ‘દેવી તમે કેવો પ્રશ્ન પૂછી રહ્યા છો? પતિના કારણે કોઈ પત્નીને કષ્ટ પડી શકે? અને એ પણ ગણેશ જેવા યતુર અને મહાન પતિથી.’

ભગવાન ગણેશ: ‘હું મારા ભક્તોને તેમની ભક્તિના ફળ આપવા ઘણીવાર ગણેશ લોકથી બહાર રહું છું, એ સમયે સિદ્ધિ અને બુદ્ધિ વ્યાકુળ રહે છે. એક વખત તેમણે માતાને પણ આ બાબતે ક’ભૂ’ હતું, તેથી માતા તેમની ચિંતા કરે એ

અલગ અને વિશેષ છે. અહીં ભક્ત ભગવાન વિષ્ણુની શરણમાં પણ આવે છે અને શિવની કૃપા પણ મળે છે. આ તીર્થ સ્થાનનું ધાર્મિક અને સાંસ્કૃતિક મહત્વ ઘણું છે. આ ધાર્મિક સ્થળને લઈને એક પૌરાણિક કથા પણ ખૂબ જ પ્રચલિત છે. એક વખત હાથી અને મગરમચ્છની વચ્ચે ગંડક નદી પર યુદ્ધ ચાલી રહ્યું હતું. જ્યારે હાથીને એમ લાગ્યું કે તે મગરમચ્છથી જીતી નહિ શકે તો તેને ભગવાન વિષ્ણુનું સ્મરણ કર્યું અને સાક્ષાત ભગવાન વિષ્ણુ પ્રગટ થયા અને તેમને મગરમચ્છનો વધ કર્યો. તે જ વખતે ભગવાન શિવ પણ પ્રગટ થયા અને

તેમણે ભગવાન વિષ્ણુને દર્શન આપ્યા. ત્યારથી જ આ સ્થાન હર અને હરિ એટલે કે ભગવાન વિષ્ણુ અને ભગવાન શિવનું સ્થળ કહેવાય છે. ધાર્મિક વાતોઓમાં સૌથી પ્રાચીન મુક્તિ સ્થાન હોવાનું ગૌરવ પ્રાપ્ત છે.

ધાર્મિકતા સાથે સાંસ્કૃતિક વિરાસત ગંગા અને ગંડક સંબંધ વાર સોપુર મેળાનું આયોજન થાય છે જે દર વર્ષે કાર્તિક પૂર્ણિમાના દિવસે ચાલુ થઈને આગળ એક મહિના સુધી ચાલે છે. આ સમયમાં જે પણ અહીં આવીને દર્શન કરે તેમને મૃત્યુ બાદ મોક્ષ મળે છે. ■

અલખનો ઓટલો

ડૉ. નિરંજન રાજયગુરુ

feedback@
bombaysamachar.com

નામ પામ્યો પણ રામને નવ લહ્યા ?

સાધના માટેના મંત્રોમાં બે પ્રકાર છે : નાદાત્મક બીજ મંત્રો (ઝં-પ્રણવ,ઐ, શ્રી,ક્રી,કર્લી,સૌ,હ્રી.....વગેરે, જેનું સાધ્ય અતિ સૂક્ષ્મ હોય.) અને વર્ણાત્મક - સાર્થ-સાકાર(પંચાક્ષર, નવાક્ષર,દશાક્ષર, દ્વાદશાક્ષર...વગેરે મંત્રો,જેનું સાધ્ય સૂક્ષ્મ પણ હોય અને સ્થૂલ પણ હોય.) એ જ્યારે શ્વાસ-પ્રાણ સાથે જોડાઈ જાય અને એક એક શ્વાસની સાથે મંત્ર રટણ ચાલુ થઈ જાય તેનું નામ અજપાજપા. જેને સંતો નામ-વચનની સાધના તરીકે ઓળખાવે છે. આપણે શ્વાસ બહાર કાઢીએ ત્યારે હકારનો ધ્વનિ અને આપણે શ્વાસ અંદર ખેંચીએ ત્યારે સંકારનો ધ્વનિ સંભળાય છે, આ હંસને સાધક ઉલટાવે ત્યારે સોઈ ધ્વનિ થાય. જેને લોકસંતો મૂળ વચનની સાધના કહે છે.

શાકતમતના તાંત્રિક યોગીઓમાં પણ સમયાચાર, કૌલાચાર અને મિશ્રાચાર એ ત્રણ ધારાઓ વહેતી રહી છે. (મૂલાધાર ચક્રમાંના પૃથ્વીતત્ત્વમાં સ્થિત કુંડલિની શક્તિને ઉપર ઉઠાવીને સહસ્રાર સ્થિત અકુલ (પરાત્પર પરમશિવ)સુધી પહોંચાડનારા તે કૌલ.) નાથસંપ્રદાયમાં યોગ અને તંત્ર એ બેઉ પ્રવાહો સમાન રૂપમાં વહેતા આવ્યા છે. જેમાં યોગનો સંબંધ શિવ સાથે છે અને તંત્રનો સંબંધ શક્તિ સાથે. અમુક ધારાના નાથયોગીઓનો સંબંધ શાકત તાંત્રિકોની ‘કૌલધારા’ સાથે રહ્યો છે. કાશ્મીરી શૈવ તાંત્રિકોમાં તત્ત્વો: શિવ અને શક્તિને અભિન્ન માનવા છતાં ‘પ્રત્યભિજ્ઞા સંપ્રદાય’ શિવ ઉપાસના કરે, જ્યારે ‘સ્પંદ સંપ્રદાય’ કરે શક્તિની આરાધના. કૂલાણવ તંત્ર મુજબ વેદાચાર,વૈષ્ણવાચાર,શૈવાચાર અને દક્ષિણાચાર એ ચાર શુદ્ધ સાત્ત્વિક ભાવ ધરાવતા સાધકો માટે, સિદ્ધાંતાચાર અને વામાચાર એ વીરભાવના સાધકો માટે અને કૌલાચાર(પૂર્વ અને ઉત્તર કૌલ) એ દિવ્યભાવના સાધકો માટેની સાધનાની કેડીઓ છે. યોગ એટલે મિલન : પ્રાણ-અપાનની એકતા, રજ-બીજની એકતા, જીવાત્મા- પરમાત્માની એકતા. સામાન્ય જીવ પ્રાણ અને અપાન વાયુ દ્વારા ઉપર-નીચે સદૈવ ખેંચાતો જ રહે છે અને સમરસ કરવો તેનું નામ સાધના. ચાર પ્રકારના યોગ : મંત્રયોગ (શુદ્ધ મન માટે), હકયોગ (શુદ્ધ શરીર માટે), લયયોગ(શુદ્ધ ચિત્ત માટે), રાજયોગ(શુદ્ધ આત્મા માટે). ક્રમ સાધના : પિપ્પલિકા માર્ગ, મંડુકમાર્ગ, મીનમાર્ગ. અક્રમ સાધના : વિહંગમમાર્ગ. હકયોગ પણ અનેક પ્રકારના હોય છે. એક છે પ્રાણ નિરોધક જે શ્વાસ-ઉચ્છવાસ પર નિયંત્રણ કરીને, મનને સ્થિર કરવાના પ્રયાસો કરે. બીજા પ્રકારનો હકયોગ તે બિન્દુ નિરોધક. જે સંપૂર્ણ બ્રહ્મચર્યવ્રત ધારણ કરીને, મન,વચન,કાયા, ક્રિયાથી શુદ્ધ-વીર્યને સાંચવવાનો પ્રયાસ કરે. (એમાં તાંત્રિક ક્રિયાઓ દ્વારા લિંગ દ્વારા પાણી-દૂધ-ધી કે નારીના રજ વગેરે પ્રવાહીને ખેંચી પોતાના અંગશય સુધી પહોંચાડે) અને ત્રીજા પ્રકારનો હકયોગ સંપૂર્ણ કાષ્ટમૌન ધારણ કરીને શબ્દની ઉપર નિયંત્રણ રાખી - વિચારને સ્થિર કરી નિર્વિચારની દશા સુધી લાવવાના પ્રયાસો કરે. ચોથા પ્રકારનો હકયોગ શરીર ઉપર વિવિધ પ્રકારનાં દમનનો, જેમાં કેટલાક સાધકો (પોતાની સાત્ત્વિક,રાજસી,તામસી કે દિવ્ય ઉપાસના મુજબ) ઉપવાસ કરે, નિર્જળા રહે, જમીનમાં દટાય, પંચાન્નિમાં તપ કરે, દિગંબર રહે, એકાન્તવાસી બની રહે, મળમૂત્રથી ખરડાય, સૂરાપાન કરે, ભશ્યાભશ્યનો ભેદ ન રાખે. જ્યારે લોરસંત-ભક્તો સહજસાધનાથી પરમાત્માની ઉપાસના કરે. નરસિંહ એટલે જ કહે છે :

અલ્યા નામ પામ્યો પણ રામને નવ લહ્યા ? વૈષ્ણવ પદ કેરાં બીરદ ઝાલે
પુત્ર વિના જયમ ઘર મધ્યે પારણુ , વર વિના જેવી તો જાન મહાલે...
પંડર્યામાં પ્રભુ પણ પ્રગટ પેખે નહીં, ફોગટ ભમે વળી બ્રહ્મ તો દૂર ભાળે
અગણિત અપારનાં ગણિત લેખાં કરે, દ્વૈત ભાવે કરી માળ ઝાલે * * *

હરિને જાણ્યા વિના હરિ કેરો જન થયો, વાત પકવાનથી ભૂખ ન ભાંજે,
વિરહની વેદના ભેખથી ના ટળે, ગગનમાં મેઘ જયમ ઠાલો ગાજે..
તું એમ જાણે છે હરિજન હું થયો, કિરતન ગાઈ થયો ભક્ત ભવમાં,
કરણીતો કાગની, હોડ કરે હંસની, નીર ખીર જુદાં ન હોય પલમાં...
જો નિરાકારમાં જેહનું મંન ગળે, બિન્ન સંસારની બાંતિ ભાંગે, દાસ નરસૌયો તો તેને ચરણે નમેં, જ્ઞાન- વૈરાગ્યની જયોત જાગે...
અલ્યા નામ પામ્યો પણ રામને નવ લહ્યા ?.૦ * * *

સત વચન સે સદગુરુ મળ્યા સંતો સોઈ પરમ પદ પાવે રે હો...જી...
જા નામની સમશેર લઈને, દશમે દોર લગાવે, ઊલટ કરકે ફેર સુલટાવે, તબ ઘર અપને જાવે...
ત્રિકુટો મહેલમેં તકિયા બિરાજે, વા ઘર સુરતા જગાવે, ઝિલમિલ જયોતું ઝળકે, નિરમળ નૂર ઝળહળાવે..
અવધટ ઘાટ ઊલટ ફિર આવે, ધ્યાન મેં ધ્યાન લગાવે, નૂરતે નિરખે સુરતે પરખે, અનંતી ઘર તબ જાવે..
સદગુરુ મળે તો સાન બતાવે, આવાગમન મિટ જાવે,રામદાસ ચરણે ભણે ભાદુદાસ, જયોતમેં જયોત મિલાવે..
સંતો સોઈ પરમ પદ પાવે રે હો...જી... ■

ભજનનો પ્રસાદ

ડૉ. બળવંત જાની

feedback@bombay
samachar.com

વેલો એમ નામછાપથી ઘણાં ભજનો આજે પણ જીવંત પરંપરારૂપે જળવાયેલાં છે. વેલનાથના ગુરુ તરીકે વાઘનાથનું નામ મળે છે. ગિરનારમાં ગુરુ દત્તાત્રેયની ટૂંક સાથે અનેક નાથસંતો વિષયક વિગતો સંકળાયેલી છે. સૌરાષ્ટ્રની નાથસંતોની પરંપરામાં પણ બંગાળી નાથસંતોની માફક આકરી તપસ્યા, સરળજીવન અને યોગસાધનાશક્તિ સાથે સંકળાયેલા અનેક પરચા દૃષ્ટિગોચર થાય છે. સંતસાહિત્યમાં આ સૌરાષ્ટ્રી નાથ-પરંપરાવિષયક બહુ અભ્યાસ થયો નથી.

વેલનાથનું ચરિત્ર પણ ભારે રસપ્રદ છે. આજે પણ તમે ગિરનાર યાત્રાએ ગયા હો અને વેલાબાવાની જગ્યાનાં દર્શન વગર પરત થાઓ તો યાત્રા અધૂરી ગણાય, એવી માન્યતા પ્રચલિત છે. કંઠસ્થ પરંપરામાં આજે પણ એમના જીવનના પરચાની વિગતો સાંભળવા મળે છે.

એક માન્યતા પ્રમાણે એક સામાન્ય શ્રમિક તરીકે જસમત પટેલના ખેતરમાં ખેતમજૂરી કરતાં કરતાં એકાંતે સાધનામાં રત રહેતા વેલાની સાધના-સિદ્ધિની જસમતને જાણ થઈ એટલે વેલો જસમતની વિદાય લઈને ગિરનારમાં નીકળી પોલો. બનેલું એવું કે વેલો સાધનામાં રત હતો ત્યારે કોદાળી અને પાવડો વેલાની સાધનાના બળે આપમેળે કિચાણીલ રહેતાં અને ખેતરનું કામ આપમેળે ચાલતું. જસમતને સમજાઈ ગયું કે આ વેલો કોઈ સામાન્ય શ્રમિક નથી પણ ભારો મરમી સંત છે. જસમતે ખોળો પાથર્યો અને સંતપુરુષ પાસે મજૂરી કરાવવા બદલ પશ્ચાત્તાપ વ્યક્ત કર્યો. વેલો તો વિદાય જ થયો, એને થયું કે મારી સમર્થ સંત તરીકેની છબિને કારણે હવે અહીં સરળતાથી સહજતાથી રહી શકાશે નહીં અને સાધના પણ થઈ શકશે નહીં. પણ જતાં જતાં જસમતને કર્ણક માગવા કહ્યું. જસમતને વેલાબાબાએ મુઠ્ઠું કે તમારો કોઈ પણ વંશજ મારા સમાધિસ્થાને ગિરનારે આવશે અને ત્યાં વીરડા પાસે શિવરાત્રિએ ભજન કરશે એટલે હું પાણીરૂપે આવીને તેમને મળીશ.

કહેવાય છે કે પછી બાર વરસ સુધી વેલાબાવાએ ગિરનારની પરિક્રમા કર્યા કરી અને માત્ર કંદમૂળ કે ફળનો જ આહાર કર્યો. અનેક ગુફાઓમાં વસતા સાધુસંતોની સેવા કરી. એમાં ગુરુ વાઘનાથનો ભેટો થઈ ગયો. તપ હટું, સાધના હતી, પણ વાઘનાથ પ્રતાપે એવું ગૂઢજ્ઞાન જીવન રહસ્ય પ્રાપ્ત થયું કે પછી વેલનાથની નામછાપથી ભજનરચનાઓ રચાવા લાગી. એમણે ત્રણસો જેટલાં

બંગાળી નાથપરંપરાની સમાંતરે સૌરાષ્ટ્ર ની લોક ધર્મ પરંપરામાં પણ નાથસંતપરંપરાનું પગેરું મળે છે. આમાં વેલનાથનું ચરિત્ર ભારે પ્રખ્યાત છે. વેલોબાવો, વેલો એમ નામછાપથી ઘણાં ભજનો આજે પણ જીવંત પરંપરારૂપે જળવાયેલાં છે. વેલનાથના ગુરુ તરીકે વાઘનાથનું નામ મળે છે. ગિરનારમાં ગુરુ દત્તાત્રેયની ટૂંક સાથે અનેક નાથસંતો વિષયક વિગતો સંકળાયેલી છે. સૌરાષ્ટ્રની નાથસંતોની પરંપરામાં પણ બંગાળી નાથસંતોની માફક આકરી તપસ્યા, સરળજીવન અને યોગસાધનાશક્તિ સાથે સંકળાયેલા અનેક પરચા દૃષ્ટિગોચર થાય છે. સંતસાહિત્યમાં આ સૌરાષ્ટ્રી નાથ-પરંપરાવિષયક બહુ અભ્યાસ થયો નથી.

વેલનાથનું ચરિત્ર પણ ભારે રસપ્રદ છે. આજે પણ તમે ગિરનાર યાત્રાએ ગયા હો અને વેલાબાવાની જગ્યાનાં દર્શન વગર પરત થાઓ તો યાત્રા અધૂરી ગણાય, એવી માન્યતા પ્રચલિત છે. કંઠસ્થ પરંપરામાં આજે પણ એમના જીવનના પરચાની વિગતો સાંભળવા મળે છે.

એક માન્યતા પ્રમાણે એક સામાન્ય શ્રમિક તરીકે જસમત પટેલના ખેતરમાં ખેતમજૂરી કરતાં કરતાં એકાંતે સાધનામાં રત રહેતા વેલાની સાધના-સિદ્ધિની જસમતને જાણ થઈ એટલે વેલો જસમતની વિદાય લઈને ગિરનારમાં નીકળી પોલો. બનેલું એવું કે વેલો સાધનામાં રત હતો ત્યારે કોદાળી અને પાવડો વેલાની સાધનાના બળે આપમેળે કિચાણીલ રહેતાં અને ખેતરનું કામ આપમેળે ચાલતું. જસમતને સમજાઈ ગયું કે આ વેલો કોઈ સામાન્ય શ્રમિક નથી પણ ભારો મરમી સંત છે. જસમતે ખોળો પાથર્યો અને સંતપુરુષ પાસે મજૂરી કરાવવા બદલ પશ્ચાત્તાપ વ્યક્ત કર્યો. વેલો તો વિદાય જ થયો, એને થયું કે મારી સમર્થ સંત તરીકેની છબિને કારણે હવે અહીં સરળતાથી સહજતાથી રહી શકાશે નહીં અને સાધના પણ થઈ શકશે નહીં. પણ જતાં જતાં જસમતને કર્ણક માગવા કહ્યું. જસમતને વેલાબાબાએ મુઠ્ઠું કે તમારો કોઈ પણ વંશજ મારા સમાધિસ્થાને ગિરનારે આવશે અને ત્યાં વીરડા પાસે શિવરાત્રિએ ભજન કરશે એટલે હું પાણીરૂપે આવીને તેમને મળીશ.

કહેવાય છે કે પછી બાર વરસ સુધી વેલાબાવાએ ગિરનારની પરિક્રમા કર્યા કરી અને માત્ર કંદમૂળ કે ફળનો જ આહાર કર્યો. અનેક ગુફાઓમાં વસતા સાધુસંતોની સેવા કરી. એમાં ગુરુ વાઘનાથનો ભેટો થઈ ગયો. તપ હટું, સાધના હતી, પણ વાઘનાથ પ્રતાપે એવું ગૂઢજ્ઞાન જીવન રહસ્ય પ્રાપ્ત થયું કે પછી વેલનાથની નામછાપથી ભજનરચનાઓ રચાવા લાગી. એમણે ત્રણસો જેટલાં

વિશેષ

રાજેશ યાજ્ઞિક

mahendra.punatar@bombay
samachar.com

વિસ્તાર લીલાછમ વૃક્ષો વચ્ચે વસેલો છે, જ્યાં ૨૫૦ ફૂટની ઊંચાઈથી પાણીનો ધોધ વહે છે. નિર્વાણકાંડમાં ઉલ્લેખ છે કે દસમા તીર્થંકર, શીલતનાથ સ્વામીજીએ આ સ્થાન પર સમવશરણ રચ્યું હતું. તે સમયે, મોતીઓનો દિવ્ય વરસાદ થયો હતો, તેથી આ ક્ષેત્રને મુક્તાગીરી કહેવામાં આવે છે. એટલે જ કહેવાય છે કે ‘મુક્તાગિરિ પર મુક્તા (મોતી) બરસે, શીલતનાથ કા’ડેરા.’ બૈભુલ-પરતવાડા રોડ પર ભૈંસદેહીથી ૫૫ કિમી દૂર મુક્તાગીરીમાં, મગધ સમ્રાટ શ્રોણિક બિમ્બીસારે પર્વત પર બાવન જૈન મંદિરોના નિર્માણનો પાયો નાખ્યો હતો, તેવું કહેવાય છે. પહાડ પર માનવનિર્મિત બાવન નાના-મોટા જૈન મંદિરો છે. આમાંના કેટલાક મંદિરો ખૂબ જ પ્રાચીન છે, તેમાંથી કેટલાક ૧૬મી સદીના હોવાનું કહેવાય છે.

મુક્તાગીરીને સિદ્ધક્ષેત્ર કહેવામાં આવે છે કારણ કે અહીં, મુનિઓ અને મહાન તપસ્વીઓએ વિશેષ આધ્યાત્મિક સાધના કરી હતી, પોતાને બધા કર્મના બંધનોમાંથી મુક્ત કરીને મુક્તિ પ્રાપ્ત કરી હતી. આ સાડા ત્રણ કરોડ મુનિઓનું નિર્વાણ સ્થળ છે.

હાલના મંદિરોના અસ્તિત્વની જાણ ૧૮૯૩માં થઇ હોવાનું માનવામાં આવે છે. બ્રિટિશ શાસન દરમિયાન, આ મુક્તાગિરી પર્વત અને મંદિરો ૧૯૨૮માં ખાપડેના જમીન મહેસૂલમાંથી કેટલાક જૈન મહાનુભાવો દ્વારા ખરીદવામાં આવ્યા હતા. એવું કહેવાય છે કે તે સમયે શિકારીઓ પ્રાણીઓનો શિકાર કરવા માટે જૂતા-ચપ્પલ

મધ્ય પ્રદેશના બૈતુલ જિલ્લામાં સાતપુડાની પર્વત શૃંખલાના રમણીય વાતાવરણમાં સુંદર જૈન મંદિરોની શૃંખલા આવેલી છે. આ

વિસ્તાર લીલાછમ વૃક્ષો વચ્ચે વસેલો છે, જ્યાં ૨૫૦ ફૂટની ઊંચાઈથી પાણીનો ધોધ વહે છે. નિર્વાણકાંડમાં ઉલ્લેખ છે કે દસમા તીર્થંકર, શીલતનાથ સ્વામીજીએ આ સ્થાન પર સમવશરણ રચ્યું હતું. તે સમયે, મોતીઓનો દિવ્ય વરસાદ થયો હતો, તેથી આ ક્ષેત્રને મુક્તાગીરી કહેવામાં આવે છે. એટલે જ કહેવાય છે કે ‘મુક્તાગિરિ પર મુક્તા (મોતી) બરસે, શીલતનાથ કા’ડેરા.’ બૈભુલ-પરતવાડા રોડ પર ભૈંસદેહીથી ૫૫ કિમી દૂર મુક્તાગીરીમાં, મગધ સમ્રાટ શ્રોણિક બિમ્બીસારે પર્વત પર બાવન જૈન મંદિરોના નિર્માણનો પાયો નાખ્યો હતો, તેવું કહેવાય છે. પહાડ પર માનવનિર્મિત બાવન નાના-મોટા જૈન મંદિરો છે. આમાંના કેટલાક મંદિરો ખૂબ જ પ્રાચીન છે, તેમાંથી કેટલાક ૧૬મી સદીના હોવાનું કહેવાય છે.

મુક્તાગીરીને સિદ્ધક્ષેત્ર કહેવામાં આવે છે કારણ કે અહીં, મુનિઓ અને મહાન તપસ્વીઓએ વિશેષ આધ્યાત્મિક સાધના કરી હતી, પોતાને બધા કર્મના બંધનોમાંથી મુક્ત કરીને મુક્તિ પ્રાપ્ત કરી હતી. આ સાડા ત્રણ કરોડ મુનિઓનું નિર્વાણ સ્થળ છે.

હાલના મંદિરોના અસ્તિત્વની જાણ ૧૮૯૩માં થઇ હોવાનું માનવામાં આવે છે. બ્રિટિશ શાસન દરમિયાન, આ મુક્તાગિરી પર્વત અને મંદિરો ૧૯૨૮માં ખાપડેના જમીન મહેસૂલમાંથી કેટલાક જૈન મહાનુભાવો દ્વારા ખરીદવામાં આવ્યા હતા. એવું કહેવાય છે કે તે સમયે શિકારીઓ પ્રાણીઓનો શિકાર કરવા માટે જૂતા-ચપ્પલ

આયમન

અનવર વલિયાહી

feedback@bombay
samachar.com

એક હતો સાધક, માત્સ્ય એનું નામ. પોતાની ઝૂંપડીમાં તે સાધના જ કર્યા કરતો જપ, તપ, યોગ, ભક્તિમાં જ લીન. તે એક વખત સાધનામાં હતો ત્યારે તેના ગુરુ આવ્યા. માત્સ્યએ તો એ તરફ જોયું જ નહીં, સાધના અને ભગવત ભજન ચાલુ રાખ્યાં.

ગુરુ તેની સામે બેસી ગયા સામેથી ઇંટ અને પથ્થર લીધા. ઇંટ પર પથ્થર જોરથી ઘસવા લાગ્યા.

સાધકની સાધના ચાલુ જ હતી. છતાં ધ્યાન તો વિચલિત થાય જ ને?

* સાધકનું મૌન તૂટ્યું.

* સાધક માત્સ્યનું ધ્યાન વિચલિત થયું.

* તેણે ગુરુને પૂછ્યું - ‘આ શું કરો છો?’

* ગુરુજીએ કહ્યું, ‘ઇંટનું દર્પણ બનાવું છું...!’

* ‘આ તો ભારે નવાઈની વાત! આનું તો જાણ્યું નથી. ઇંટ તે કદી દર્પણ બનતી હશે!’

* ગુરુએ કહ્યું, ‘ઇંટને ખૂબ ઘસીશ.... ખૂબ ખૂબ ઘસીશ. ખૂબ ઘસાઈને લીસી

થઈ જશે એટલે દર્પણ થઈ જશે....!’

* માત્સ્યએ કહ્યું- ‘તોય ઇંટ હરગીઝ દર્પણ નહીં બને...!’

- ગુરુજીએ કહ્યું - ‘ભાઈ તારા મનથી ઇંટને આ રીતે ઠાલી પ્રાર્થના અને સાધનાના પથ્થર પર ઘસ્યા કરે છે, એથી શું તારું મન દર્પણ બનવાનું છે? ઊક!

* કોઈ સારા કામ કર.

* કોઈ ભલા કામ કર.

* કોઈ ઉપયોગી કામ કર.

* સમાજ અને જનજીવનને મદદરૂપ થા.

* જનતામાં ભળી જા.

- પ્રાર્થના ત્યારે જ કામ આવશે.

- પરિશ્રમ વગરની એકલી પ્રાર્થના કે ભક્તિથી કદી કોઈ ભક્તનું ભલું થયું જાણ્યું છે?

* ભલું તો ભલું કરવાથી જ થાય. સમજ્યો?

- ઊક અને જાગ!’

* * *

દાનનો આનંદ:

એક શેઠ હતા. શેઠ અત્યંત ધનિક હતા છતાં ભારે કંજૂસ હતા. એમણે જીવનમાં કદી સાડા પાણું ન હતું કે સાડું પહેર્યું ન હતું. કોઈને દુટ્ટી કોડીનું દાન કર્યું ન હતું. એ મંદિરે જતા ખરડા, પરંતુ તે ભગવાન પાસે કાંઈ માગવા.

- એકવાર નગરમાં ભારે દુકાળ પડ્યો.

ગિરનારી નાથસંત પરંપરાનો મેરુદંડ : વેલનાથ

ભજનો રચેલાં મનાય છે. મોટે ભાગે શિવરાત્રિના મેળામાં કોઈ રાવટી એવી નહીં હોય કે જ્યાં તમને વેલનાથનું ભજન સાંભળવા ન મળે.

એમને જે જ્ઞાન પ્રાપ્ત થયું, જે કંઈ જીવનરહસ્ય સમજાયું એ ભજનના માધ્યમ દ્વારા પ્રગટ થયું છે. મધ્યકાલીન ગુજરાતી જ્ઞાનમાર્ગી ધારામાં સમાવેશ કરવો પડે એવી કેટલીક ભજનરચનાઓ તો આજે પણ પરંપરામાં જીવંત છે. એનો મૂળભૂત મુદ્દો છે તત્ત્વદર્શનને સમજાવવાનો. ભારે માર્મિક રીતે વેલનાથ આ બધું સમજાવે છે. રૂપકાત્મક પરિભાષા, તત્ત્વદર્શન અને વેદઉપનિષદના આધારો એમનાં ભજનોની વિશિષ્ટતા છે. સંત વેલો અહીં યોગી વેલનાથ તરીકેની મુદ્રા પ્રગટાવે છે. એમની એક ખૂબ જ પ્રખ્યાત ભજનરચના દ્વારા એમના વ્યક્તિત્વની એ ઓળખને મેળવીએ.

બાજી કેમ આવે હાથ, બાજી કેમ આવે હાથ રે, લાગી રે લાડવું કાયા શેરમાં જી રે સમજે વાતું સમજાય, વેદે વાતું વદાય રે મૂરખ નરને ક્યાં જઈને કેવું રે જી. બાજી...ટેફ.. હં વીરા સાચી વસતું હં તારા શેરમાં રે જી,

દુનિયા અંધી મથાવ દુનિયા ભૂલી મજાવ રે કરો દીપક ને ઘર ઢુંઢીએ રે જી. બાજી...૧

હે વીરા તરકસ તીરડાં ભાથે ભર્યાં રે જી, થોથાં કાથુંકું ઉડાડ થોથાં કાથુંકું ઉડાડ રે મરથો ચરે છે તારા વનમાં રે જી. બાજી...૨

હે વીરા તખ્ત તરવેણીના તીરમાં રે જી, ધમણ્યું ધમે છે લુહાર ધમણ્યું ધમે છે લુહાર રે, નૂર ઝરે ઘણીનાં, શૂરા પીવે રે જી.

બાજી...૩

હે વીરા સાતમે શૂન મારો શ્યામ વસે જી, કસ્તૂરી છે ઘરમાંય કસ્તૂરી છે ઘરમાંય રે, અકળ અવિનાશીનાં રાજ છે રે જી. બાજી...૪

હે વીરા વાઘનાથ ચરણે વેલો બોલિયો રે જી, ગુરુ દશ્યુંનો દાતાર ગુરુ મુગતિનો આધાર રે, અધમઓધારણ ગુરુને ધારવા રે જી. બાજી...૫

વેલનાથ કહે છે કે જીવનરૂપી બાજી કેવી રીતે જીતી શકશે કાયારૂપી શહેરમાં લાડી-ધમસાણ ચુદ્ધ ચાલે છે. જો સમજવા ધારીએ તો રહસ્ય અવશ્ય સમજાય, કારણ કે વેદમાંથી તમામ વિગતો મળે છે પણ મૂરખાઓને ક્યાં સમજાવવું ?

હે વીરા-ભાઈ સાચી વસ્તુ તો તારા આ કાયારૂપી શહેરમાં જ છે. આંધળા થઈને દુનિયામાં ભૂલ્યા-ભટક્યાનો કશો અર્થ નથી. દીવારૂપી જ્ઞાનદીપક પ્રગટાવીને એને ઓળખવાનો છે. હે વીરા-ભાઈ તીરકામકારૂપી સાધના માટેની તમામ આવશ્યક વસ્તુ તો તારી પાસે જ કાયામાં જ છે. શા માટે થોથાં ઊંચલાવીને રહસ્ય પામવા પ્રયત્નશીલ બને છે. મરઘારૂપી ચેતનતત્ત્વ તો તારા આ કાયારૂપી વનમાં જ ચરે છે.

તરવાણી-લલાટમાં શ્વાસોચ્છવાસરૂપી ધ્યાન લગાવીને ધમણથી પ્રાણાયમથી કોઈ શૂરવીર-અટલ પુરુષ સાધક એ અમરસ્થાન, ઝરણાનું ભજન કરી શકવા સમર્થ બને છે. હે વીરા સાતમે શિખરે બ્રહ્મરંધ્રમાં અવિનાશીનો નિવાસ છે ત્યાં સુધી સાધના દ્વારા પહોંચવાનું છે. એ જ તો કસ્તૂરી છે. કાયાફળ ઘરમાં જ છે. ગુરુ વાઘનાથની દયાથી વેલનાથ કહે છે કે આ બધું ગુરુકૃપાથી જ શક્ય બન્યું છે. ગુરુ જ મુક્તિ માટેનો આધાર છે. અધમ અવસ્થામાંથી ઉગારનારા આવા સમર્થ ગુરુને અવશ્ય ધારણ કરવા.

વેલનાથે અહીં ગુરુમહિમાની અને ખટ્વકભેદનની ક્રિયાનો નિર્દેશ કરીને એની સાધનાધારા સમજાવી છે. વેલાબાવાની વાણીમાંથી આમ યોગ-સાધનાનું રહસ્ય અને માર્ગિર્બાબિંદુઓ પ્રાપ્ત થાય છે એના વ્યક્તિત્વની પરિચાય છે. સંતવાણીમાંથી પ્રાપ્ત યોગ-સાધનાના રહસ્યની મીમાંસા આપણી વેદવાણી સાથેનો સંબંધ સ્થાપી આપનારી છે. વેદવાણીનું તેજસ્વી અનુસંધાન સંતવાણી છે એ હકીકતના આધારરૂપ આવાં અનેક ભજનો મળે છે. ■

સમય જતાં, તે જ મૂર્તિ અહીં સ્થાપિત કરવામાં આવી હતી. આ પ્રતિમાની બાજુમાં ૧૬મી સદીની સહસ્ત્રકણી ભગવાન પાર્શ્વનાથની એક અનોખી નાની પ્રતિમા છે. આ પ્રાચીન પ્રભુ પ્રતિમાઓના દર્શન કરવા પણ એક લહાવો છે.

આ સ્થળને લાગતું એક કાવ્ય પ્રચલિત છે,

અચલપુર કી દિશા ઈશાન, તહાં મેઢાંગીરી નામ પ્રધાન
સાહે તીન કોટી મુનિરાય તિનકે ચરણ નમું ચિત્તલાય
મોતીઓના વરસાદના કારણે મુક્તાગિરી કહેવાયું, તેમ આ સ્થળનું મેઢાંગીરી નામ પ્રચલિત થવા પાછળ પણ એક અતિ સુંદર કથા છે. એક હજાર વર્ષ પહેલાં, અત્યારના મંદિર નંબર ૧૦ પાસે ધ્યાન કરી રહેલા એક મુનિની સામે પર્વતની ટોચ પરથી એક મેઢા એટલેકે વેટું પડી ગયું. અંતિમ શ્વાસ લઇ રહેલા તે ઘેટાંના કાનમાં તપસ્વી મુનિએ નવકાર મહામંત્ર સંભળાવ્યો. અંતિમ સમયે નમસ્કાર મહામંત્ર સાંભળવા મળતા, વેટું મૃત્યુ પછી દેવગતિ પામ્યું. દેવ થયેલા ઘેટાંના આત્મા એ મુનિરાજના દર્શન કરવાની ઈચ્છાથી પહાડ પાર આવીને નવકાર સંભળાવનાર મુનિરાજને વંદન કર્યા. કહેવાય છે કે તે સમયે દેવલોકમાંથી કેસર-ચંદનની વર્ષા દ્વારા આ અદ્ભુત ઘટનાની અનુમોદના કરવામાં આવી. ત્યારથી કહે છે કે ઘણી અજમી અને ચૌદસના દિવસે અહીં, આજે પણ કેસર-ચંદનની વર્ષા થાય છે. આ દિવ્ય ઘટના બાદ આ પર્વતને મેઢાંગીરી તરીકે પણ ઓળખવામાં આવે છે.

બૈતૂલના સરકારી ગેઝેટમાં પણ અહીંના ચમત્કારનો ઉલ્લેખ હોવાનું કહેવાય છે. આ પ્રદેશ જંગલની વચ્ચે હોવાથી અહીં હિંસક પ્રાણીઓની પણ વસ્તી છે. કહે છે કે તપસ્વી મુનિઓ અને સ્વયં તીર્થંકરોની પ્રતિમાઓની ઉપસ્થિતિમાં આ હિંસક પ્રાણીઓ સંપૂર્ણ અહિંસક વર્તન કરતા જોવા મળ્યા છે.

કશો?’

* ‘તમે નગરમાં મોટા કંજૂસ તરીકે જાણીતા છો. હું નગરમાં ચેક બતાવીશ એટલે બીજા ધનિક અને સ્થિતિ સંપન્ન લોકોને થશે કે તમે દસ હજાર રૂપિયા આપો તો તેઓ કેમ નહીં આપે? તમને પૈસા આપ્યા વિના દાનનું પુણ્ય મળશે...!’

- કંજૂસ શેઠને થયું કે આ સોદા તો લાભમાં છે પૈસા આપ્યા વિના પુણ્ય મળતું હોય તો શું ખોટું? એમણે દસ હજાર રૂપિયાનો ચેક લખી આપ્યો.

મહાત્માએ કહ્યું તેમ જ બન્યું. કંજૂસ શેઠના દાનની વાત સાંભળી દાન આપવાની હરીફાઈ શરૂ થઈ. સંજ સુધીમાં - ‘સંજ સુધી એ ચેકનું તમે શું

- સંજે કંજૂસ શેઠ પાસે જઈ તેમને ચેક પાછો આપ્યો, પરંતુ શેઠે તે લેવાની ના પાડી. મહાત્માએ પૂછ્યું તો કહ્યું કે- ‘આજ સુધી દાન મહિમાની મને ખબર ન હતી. મેં દાન આપ્યું છે એવી વાતો બહાર પડી એટલે અનેક લોકો એ મને ધન્યવાદ અને અભિનંદન આપ્યા. મારી તેમણે ખૂબ પ્રશંસા કરવા માંડી. આ બધું જોઈ મને એટલું બધું સુખ મળ્યું છે કે તેવું સુખ મેં જીવનમાં કદી મેળવ્યું નથી...!’ એટલું કહી તેણે પચાસ હજારનો બીજો ચેક મહાત્માને લખી આપ્યો.

પ્રેરણાસ્ત્રોત:

ધર્મતેજ વિભાગના વ્હાલા શ્રદ્ધાળુ વાંચક બિરાદરો! ઉપરોક્ત બંને પ્રસંગો આપણને એ બોધ આપે છે કે દાન કર્યાનો મહિમા અપાર છે અને તે કર્યા પછી મળતા આનંદની તો કોઈ જ સીમા નથી. પ્રાર્થના, ઈશ્વરની સ્તૂતિ જરૂરી છે પણ એકલી પ્રાર્થના કળતી ન હોઈને સાથે યથાશક્તિ દાનપુણ્ય મનમંદિરને પાવન કરે છે. તથાત્તુ, ઈશ્વર સોનું, જીવમાત્રનું ભલું કરે.

ગિલની ઈજા, બવુમા-બૉશ્યની ભાગીદારી, ટી-૨૦ સ્ટાઈલમાં બેટિંગ: પરિણામ ભારતનો ઘોર પરાજય

► ટીમ ઈન્ડિયાની હારના પાંચ કારણ: બેટ્સમેનોએ ઘૈર્ય ગુમાવ્યું અને શરણાગતિ સ્વીકારી

કોલકાતા: ભારતની ધરતી પર સાઉથ આફ્રિકા ૧૫ વર્ષે ટેસ્ટ મેચ જીતી શક્યું એ સાથે ટેમ્બા બવુમાની ટીમે બે મેચની સિરીઝમાં ૧-૦થી અપરાજિત સરસાઈ મેળવી લીધી અને ભારત કેમ એના મુખ્યત્વે કેટલાક કારણે ચર્ચામાં છે. ખાસ કરીને ભારતના બેટ્સમેનો બન્ને દાવમાં ઘૈર્ય ગુમાવીને રમ્યા જેમાં સસ્તામાં વિકેટ ગુમાવી બેઠા અને રવિવારે તો તેમણે સાઉથ આફ્રિકન બોલર્સ સામે શરણાગતિ જ સ્વીકારી લીધી હતી.

હાર્મર મેન ઑફ ધ મેચ

કોલકાતાના ઐતિહાસિક ઈડન ગાર્ડન્સ પર ભારતની ટીમ ૧૨૪ રનનો નાનો લક્ષ્યાંક પણ ન મેળવી શકી અને ફક્ત ૯૩ રનમાં ઑલઆઉટ થઈ ગઈ. ટેમ્બા બવુમાની વર્લ્ડ ચેમ્પિયન ટીમે ૩૦ રનથી રોમાંચ વિજય મેળવ્યો અને ઘરઆંગણે યોજાયેલી સિરીઝમાં પહેલી જ મેચમાં ભારતે હાર જોવી પડી. આખી ટેસ્ટમાં કુલ ૫૧ રનમાં આઠ વિકેટ લેનાર ઑફ-સ્પિનર સાઇમન હાર્મરને મેન ઑફ ધ મેચનો પુરસ્કાર અપાયો હતો.

પરાજયનાં કારણો પર

એક નજર...

(૧) ભારતીય બેટ્સમેનોએ શર્મનાક પ્રદર્શન કર્યું. બન્ને ઇન્નિંગ્સમાં ભારતના બેટ્સમેનો ફ્લોપ રહ્યા. પહેલા દાવમાં મહા મહેનતે ૧૮૯ રન કર્યા અને બીજા દાવમાં ૧૦૦ રન પણ ન થઈ શક્યા. બન્ને દાવમાં ભારત વતી એક પણ હાફ સેન્ટ્યુરી ન થઈ શકી. કેપ્ટન શુભમન ગિલ પ્રથમ દાવમાં પોતાના ચોથા રન પર ગરદનના દુખાવાને કારણે મેચની બહાર થઈ ગયો હતો. તેની ઈજા એટલી બધી ગંભીર હતી કે રવિવારે તે જરૂર પડવા છતાં બેટિંગમાં નહોતો

મેન ઑફ ધ મેચ હાર્મર અને બીજો સફળ સ્પિનર કેશવ મહારાજ એકમેકને ભેટી પડ્યા હતા. (પીટીઆઈ)

આવી શક્યો. તેની ગેરહાજરી ટીમને ખૂબ વર્તાઈ હતી. (૨) સાઉથ આફ્રિકાના બીજા દાવમાં ૯૧ રન પર ચેનસેનની સાતમી વિકેટ પડ્યા બાદ ભારતને બહુ સારો મોકો હતો, પરંતુ બવુમા અને કોર્બિન બોશ્ય વચ્ચે ૧૩ ઓવર સુધીની ૪૪ રનની લાંબી ભાગીદારી થઈ જેને લીધે પછીથી પ્રવાસી ટીમ ૧૫૦ રનનો આંકડો પાર કરી શકી હતી અને ભારતને ૧૦૦-૫લસનો લક્ષ્યાંક આપી શકી હતી. (૩) ભારતીય બેટ્સમેનોના દિમાગ પર ટી-૨૦ની ફટકાબાજીનો જાદુ છવાઈ ગયો અને એની અસર આ મેચમાં જોવા મળી. પિચ આવા અભિગમ સાથે રમવા માટેની હતી જ નહીં, છતાં દરેક ભારતીય બેટ્સમેન

મેન ઑફ ધ મેચ હાર્મર અને બીજો સફળ સ્પિનર કેશવ મહારાજ એકમેકને ભેટી પડ્યા હતા. (પીટીઆઈ)

જાણે એટલેકિંગ અપ્રોયનો વિચાર કરીને મેદાન પર આવ્યો હતો. હા, આક્રમક અભિગમ રવિવારે બીજા દાવની શરૂઆતથી હોવો જોઈતો હતો ત્યારે ચશસ્ત્રીથી શરૂ કરીને મોટા ભાગના બેટ્સમેનો ડિફેન્સિવ રમવા ગયા એમાં વિકેટ ગુમાવી બેઠા હતા. ધ્રુવ જુરેલે વિચાર્યા વિના આક્રમક રમવા જતાં વિકેટ ટૂંકી દીધી હતી. અક્ષર પટેલે છેલ્લે છેલ્લે આક્રમક વલણ અપનાવ્યું, પણ ત્યારે બહુ મોટું થઈ ગયું હતું, કારણકે એવા જોખમી શોટ રમવા માટે પાછળથી વિકેટો હોવી જરૂરી હતી જે નહોતી. (૪) ભારતની પિચો સ્પિન બોલર્સને વધુ સફળતા અપાવવા માટે જાણીતી છે, પણ એમાંની એક (ઈડનની) પિચ પર આપણા જ

કુંબલે પૂછે છે, ‘કેમ બુમરાહથી આક્રમણ શરૂ નહોતું કર્યું?’

► રવિવારે સવારે કાર્યવાહક સુકાની પંતે અશર-જાડેજાથી અંટકની શરૂઆત કરી અને બુમરાહને છેક નવમી ઓવરમાં બોલાવ્યો

કોલકાતા: જસપ્રીત બુમરાહ ટેસ્ટ-ક્રિકેટના તમામ બોલર્સમાં અત્યારે વર્લ્ડ નંબર-વન છે, પરંતુ રવિવારે સાઉથ આફ્રિકાએ ત્રીજા દિવસે ૯૩/૭ના સ્કોર સાથે રમત ફરી શરૂ કરી ત્યારે એ જટિલ પરિસ્થિતિમાં પહેલી ઓવર તેને (બુમરાહને) આપવાનું કાર્યવાહક કેપ્ટન રિષભ પંતને ઠીક નહોતું લાગ્યું અને તેણે સ્પિનરસંથી આક્રમણ શરૂ કર્યું જે સ્પિન-લેજન્ડ અનિલ કુંબલેને નથી ગમ્યું. ટેસ્ટ-ક્રિકેટમાં ભારત વતી સૌથી વધુ ૬૧૯ વિકેટ લેનાર કુંબલેનો સૌથી મોટો સવાલ એ છે કે કેમ ટીમના બેસ્ટ બોલરને રવિવારે પ્રથમ ઓવર નહોતી આપવામાં આવી? શુભમન ગિલ ગરદનના દુખાવાને કારણે શનિવારે બેટિંગ દરમિયાન જ મેચમાંથી નીકળી ગયો હતો અને ઈજા ગંભીર હોવા બદલ રવિવારે પાછો મેદાન પર નહોતો આવી શક્યો. તેની ગેરહાજરીમાં નેતૃત્વ સંભાળનાર વાઇસ-કેપ્ટન રિષભ પંતે રવિવારની રમતની શરૂઆત લેફ્ટ-આર્મ સ્પિનર અક્ષર પટેલથી કરી હતી. ત્યારે કેપ્ટન ટેમ્બા બવુમા (પંચાવન આગમ, ૧૩૬ બોલ, ૧૮૩ મિનિટ, ચાર ફોર) અને કોર્બિન બોશ્ય (૨૫ રન, ૩૭ બોલ, ૪૯ બોલ, એક સિક્સર, બે ફોર) વચ્ચે હજી માંડ બે રનની ભાગીદારી થઈ હતી, પરંતુ દિવસની શરૂઆતમાં ભારતીય બોલિંગમાં આક્રમણનો અભાવ હોવાથી (આરંભ બુમરાહથી ન થયો હોવાથી) બવુમા-કોર્બિનની જોડી જામતી ગઈ હતી અને તેમની વચ્ચે ૭૯ બોલમાં ૪૪ રનની પાર્ટનરશિપ થઈ હતી.

વિજેતા કેપ્ટન બવુમા સાથે બુમરાહ

અને એનો શ્રેય કેપ્ટન ટેમ્બા બવુમાને આપું છું. ખરું કહું તો કેપ્ટન્સીની બાબતમાં તેને જે જશ મળવો જોઈએ એ ક્યારેય મળ્યો જ નથી. કેપ્ટન તરીકે તે ૧૧માંથી ૧૦ ટેસ્ટ જીત્યો છે તેમ જ સાઉથ આફ્રિકાને તેણે ટેસ્ટની ચેમ્પિયનશિપ પણ જિતાડી આપી છે. બીજા આંતરરાષ્ટ્રીય કેપ્ટનોને મળે છે એવો શ્રેય ટેમ્બા બવુમાને મળ્યો જ નથી. તે કેપ્ટન-બેટર તરીકે બે અસાધારણ ઇન્નિંગ્સ રમ્યો છે. એક, જૂનમાં ડબ્લ્યૂટીસીની ઑસ્ટ્રેલિયા સામેની લોર્ડ્સની ફાઇનલમાં અને એક અહીં કોલકાતામાં રવિવારે ભારત સામેના બીજા દાવમાં.’

બવુમા બોલિંગમાં સારા ફેરફાર કરતો હતો

અનિલ કુંબલેએ અવલ દરજ્જાના ખેલાડી અને કેપ્ટન તરીકેના પોતાના અનુભવ પરથી કહ્યું કે ‘ બવુમા ખરા સમયે સ્પિનર માર્કરસને મોરચા પર લાવ્યો હતો. તેણે બે લેફ્ટ-હેન્ડર્સ સામે આ સચોટ નિર્ણય લીધો હતો. અક્ષર પટેલ બહુ સારું રમી રહ્યો હતો છતાં ત્યારે બવુમાએ માર્કરમના સ્થાને કેશવ મહારાજને ફરી બોલિંગ આપી હતી. ત્યારે ભારતનો સ્કોર ૭/૭૭ હતો. કેપ્ટન શુભમન ગિલ બેટિંગમાં નહોતો આવવાનો. મહારાજના પહેલા ચાર બોલમાં અક્ષરે બે સિક્સર અને એક ફોરની મદદથી ૧૬ રન કર્યા હતા, પણ (મહારાજને એ ઓવર આપવાનો) જુગાર બવુમાને ફળ્યો હતો. પાંચમા બોલમાં મહારાજે અક્ષરની અને છઠ્ઠા બોલમાં સિરાજની વિકેટ લઈને ખેલ ખતમ કરી નાખ્યો હતો. એકંદરે બવુમાએ બોલર્સનો બહુ સારી રીતે ઉપયોગ કર્યો હતો. (૨૩ ટેસ્ટમાં ૩૮ વિકેટ લઈ ચુકેલા) પેસ બોલર વિઆન મુલ્ડરનો બવુમાએ બીજા દાવમાં ઉપયોગ જ નહોતો કર્યો. તેને પેસ બોલિંગમાં ચેનસેન અને કોર્બિન બોશ્ય પર તેમ જ બન્ને મુખ્ય સ્પિનર્સ પર પૂરો ભરોસો હતો. અધૂરામાં પૂરું, તેણે સ્પિનર્સ હાર્મર અને મહારાજ ઉપરાંત માર્કરમનો સારી રીતે ઉપયોગ કર્યો હતો.’

ભારતને ટેસ્ટની હારથી મોટું નુકસાન, સાઉથ આફ્રિકાને મોટો ફાયદો

દુબઈ: આઇસીસીએ વર્લ્ડ ટેસ્ટ ચેમ્પિયનશિપ (ડબ્લ્યૂટીસી)ના નવા ક્રમાંકે જાહેર કર્યા છે જે અનુસાર ભારત રવિવારે ઈડન ગાર્ડન્સમાં સિરીઝની પ્રથમ ટેસ્ટ હારી જતાં રેન્કિંગમાં એક ક્રમ નીચે ઊતર્યું છે, જ્યારે સાઉથ આફ્રિકા બીજા નંબર પર આવી ગયું છે. ભારતે કોલકાતાની ટેસ્ટમાં ૩૦ રનની સરસાઈ લીધી હતી, પણ છેવટે ૩૦ રનના નાના તફાવતથી જ ટીમ ઇન્ડિયાએ પરાજય જોવો પડ્યો. સાઉથ આફ્રિકા ૨૦૧૦ પછી (૧૫ વર્ષે) પહેલી વાર ભારતની ધરતી પર ટેસ્ટ જીતવામાં સફળ થયું છે. ભારતની ટીમ ડબ્લ્યૂટીસીમાં ત્રીજા નંબરે હતી, પણ આ પરાજયને પગલે ચોથા નંબર પર જતી રહી છે, જ્યારે સાઉથ આફ્રિકાએ એક નંબરની પ્રગતિ કરીને બીજું સ્થાન મેળવ્યું છે. વર્તમાન ડબ્લ્યૂટીસી સીઝનમાં ભારત આઠમાંથી ચાર ટેસ્ટ જીત્યું, ત્રણ હાર્યું અને એક ટેસ્ટ ડ્રો થઈ છે. સાઉથ આફ્રિકાની ટીમ છેલ્લે ભારતમાં ફેબ્રુઆરી,

ધ્રુવ જુરેલ માત્ર ૧૩ રનના સ્કોર પર બેટરકારીભર્યા ઊંચા શોટમાં કેચઆઉટ થયો હતો. (પીટીઆઈ) ૨૦૧૦માં નાગપુરમાં ટેસ્ટ જીતી હતી. ત્યારે ગ્રેમ સ્મિથ સાઉથ આફ્રિકાનો અને એમએસ ધોની ભારતનો કેપ્ટન હતો. સાઉથ આફ્રિકાની ટીમમાં ત્યારે

ઝેલ સ્ટેન, મોર્ની મોર્કલ, વેઇન પાર્નેલ, જેક કેલિસ, જે. પી. ડુમિની, હાશિમ અમલા, ડીવિલિયર્સ અને માર્ક બાઉચર જેવા ધુરંધરો હતા.

ડબ્લ્યૂટીસીની ૨૦૨૫-૨૦૨૭ સીઝનમાં કોણ કઈ સ્થિતિમાં

- (૧) ઑસ્ટ્રેલિયા, ૧૦૦ પોઇન્ટની ટકાવારી
 - (૨) સાઉથ આફ્રિકા, ૬૬.૬૭ પોઇન્ટની ટકાવારી
 - (૩) શ્રીલંકા, ૬૬.૬૭ પોઇન્ટની ટકાવારી
 - (૪) ભારત, ૫૪.૧૭ પોઇન્ટની ટકાવારી
 - (૫) પાકિસ્તાન, ૫૦.૦૦ પોઇન્ટની ટકાવારી
 - (૬) ઇંગ્લેન્ડ, ૪૩.૩૩ પોઇન્ટની ટકાવારી
 - (૭) બાંગ્લાદેશ, ૧૬.૬૭ પોઇન્ટની ટકાવારી
 - (૮) વેસ્ટ ઇન્ડિઝ, શૂન્ય
- નોંધ: (અ) ન્યૂ ઝીલેન્ડની નવી સીઝનમાં હજી એક પણ મેચ નથી રમાઈ. (બ) વેસ્ટ ઇન્ડિઝ આ સીઝનમાં પાંચેય ટેસ્ટ હાર્યું છે. ■

ભારતીય ક્રિકેટરો નીચું માથું કરીને બસમાં બેસી રહ્યા હતા ત્યારે સાઉથ આફ્રિકાના ડ્રેસિંગ રૂમમાં શેમ્પેઇનની બોટલ સાથે સેલિબ્રેશન ચાલતું હતું

અમિત શાહ કોલકાતા: અહીં ઈડન ગાર્ડન્સના ડ્રેસિંગ રૂમમાં શેમ્પેઇનની બોટલો ખુલતાંની સાથે જ જીતના જશનોમાં માહોલ શરૂ થઈ ગયો, પણ અફસોસ...કાશ આ ડ્રેસિંગ રૂમ ટીમ ઇન્ડિયાની હોત તો વાત કંઇક જુદી જ હોત. રવિવારે બપોરે વર્લ્ડ ચેમ્પિયન દક્ષિણ આફ્રિકા સામે પહેલી ટેસ્ટ મેચ હાર્યા બાદ ઈડન ગાર્ડન્સના સ્ટેડિયમમાં એક ગમગીની જોવા મળી હતી. ૧૨૪ રનના મામૂલી લક્ષ્યાંકનો પીછો કરી રહેલી ટીમ ઇન્ડિયાને એક-એક રનની એટલી બધી જરૂર હતી કે કોઈ બેટ્સમેન જ્યારે દોડીને એક રન પણ લેતો હતો ત્યારે હજારો પ્રેક્ષકો ખુશ થઈને બૂમો પાડતા હતા. જોકે વિપક્ષી ટીમ માટે ફેકેલી જાળમાં ખુદ ટીમ ઇન્ડિયા પોતે જ ફસાઈ ગઇ. વિશ્વવિજેતા દક્ષિણ આફ્રિકા સામે ભારતીય ટીમ અઢી દિવસમાં હારી ગઈ. ‘સિટી ઑફ જોય’થી ઓળખાતા કોલકાતામાં રવિવારની બપોરે આફ્રિકન

ટ્રેસિંગ રૂમમાં બિયર અને શેમ્પેઇનની છોળો ઊડતી દેખાઇ. મેચના પહેલા દિવસે (શુક્રવારે) સાઉથ આફ્રિકન ટીમે વિચાર્યું પણ ન હતું કે તેમને આટલો આસાનીથી વિજય પ્રાપ્ત થશે. વિજયની ઉજવણી કરતાં ટીમના સભ્યો એટલું કહેતા હતા કે ‘અહીંથી આપણે હવે સિરીઝ હારીશું નહીં.’

જ્યાં એક તરફ ટીમ ઇન્ડિયાના ખેલાડીઓ નીચું માથું કરીને બસમાં બેસતાં જોવા મળ્યાં ત્યાં આફ્રિકન ટીમ મોટે સુધી ટ્રેસિંગ રૂમમાં જીત સેલિબ્રેટ કરતી જોવા મળી હતી.

ઈડનની ટેસ્ટ હાર્યા બાદ ટીમ મીટિંગમાં ટીમ ઇન્ડિયાના કોચ ગૌતમ ગંભીરે તમામ પ્લેયર્સને ટપકે આપતા કહ્યું હતું કે ‘તમારામાં ટેસ્ટ ક્રિકેટ રમવાની ભૂખનો અભાવ સ્પષ્ટપણે જોવા મળે છે. આવી રીતે મેચ નહીં જીતી શકાય. ચેલેન્જિંગ પિચો પર ઘૈર્યપૂર્ણ બેટિંગનો દેખાવ કરવો પડશે.’ વોશિંગ્ટન સુંદર, ચશસ્ત્રી જયસ્વાલ, ધ્રુવ જુરેલના ખરાબ શોટ્સને પણ ગૌતમે હારના

રિષભ પંતના સુકાનમાં ભારતનો શર્મનાક પરાજય થયો. ભારતના બોલર્સે સારું પર્ફોર્મ કર્યું, પણ પંત સહિતના બેટ્સમેનોએ દાટ વાળ્યો.

કારણ ગણાવ્યા હતાં. આ હાર બાદ આઇસીસી ટેસ્ટ રેન્કિંગમાં ભારતે ૧૨ પોઇન્ટ ગુમાવ્યા છે. એટલું જ નહીં, જોત જોતામાં કરોડો ભારતીય ક્રિકેટપ્રેમીઓના દિલ તોડ્યા છે. ■

કોલકાતામાં ન જીતી શક્યા, પણ રાજકોટમાં ભારતીયોએ સાઉથ આફ્રિકનોને હરાવ્યા!

રાજકોટ: કોલકાતાના ઈડન ગાર્ડન્સમાં શુભમન ગિલની પછીથી રિષભ પંતની કેપ્ટન્સીમાં ટીમ ઇન્ડિયાએ વર્લ્ડ ચેમ્પિયન સાઉથ આફ્રિકા સામે શર્મનાક પરાજય જોવો પડ્યો હતો, પરંતુ રાજકોટમાં ઇન્ડિયા-એ ટીમે સાઉથ આફ્રિકા-એ સામેની બિનસત્તાવાર વન-ડે સિરીઝ તિલક રાજના સુકાનમાં જીતી લીધી હતી. ઋતુરાજ ગાયકવાડ (૬૮ અણનમ, ૮૩ બોલ, નવ ફોર), સ્પિનર નિશાંત સિંધુ (૧૬ રનમાં ચાર વિકેટ), પેસ બોલર હર્ષિત રાણા (૨૧ રનમાં ત્રણ વિકેટ), પ્રસિદ્ધ ક્રિખ્ના (૨૧ રનમાં બે વિકેટ) આ જીતના ચાર હીરો હતા. ઇન્ડિયા-એનો (૧૩૩ બોલ બાકી રાખીને) નવ વિકેટે વિજય થયો હતો.

માર્કસ એકરમનના સુકાનમાં સાઉથ આફ્રિકા-એ ટીમ ૧૩૨

રનના સ્કોર પર ઑલઆઉટ થઈ ગઈ હતી.

ઇન્ડિયા-એ ટીમે ૨૭.૫ ઓવરમાં એક વિકેટે ૧૩૫ રન કરીને વિજય મેળવી લીધો હતો. ગાયકવાડ અને અભિષેક શર્મા (૩૨ રન, બાવીસ બોલ, છ ફોર) વચ્ચે ૫૩ રનની ઓપનિંગ ભાગીદારી થઈ હતી.

ત્યાર બાદ ગાયકવાડ અને કેપ્ટન તિલક વર્મા (૨૯ અણનમ) વચ્ચે ૮૨ રનની અતૂટ પાર્ટનરશિપ થઈ હતી. નિશાંત સિંધુને મેન ઑફ ધ મેચનો પુરસ્કાર અપાયો હતો.

ઇન્ડિયા-એ ટીમે પ્રથમ વન-ડે ચાર વિકેટે જીતી લીધી હતી. હવે બુધવારે રાજકોટમાં જ શ્રેણીની ત્રીજી મેચ પણ જીતીને તિલકની ટીમ ૩-૦થી ક્લીન સ્વીપ કરી શકશે.

ભારતની મહિલાઓએ બ્લાઇન્ડ વર્લ્ડ કપમાં વિસ્ફોટક બેટિંગ સાથે પાકિસ્તાનને પછાડ્યું

► પાકિસ્તાનની આઠ વિકેટમાંથી સાત રનઆઉટ: ભારતની અનેખા દેવી પ્લેયર ઑફ ધ મેચ

ભારતની વિજેતા મહિલા ટીમ. ભારત અને પાકિસ્તાનની ખેલાડીઓએ એકમેક સાથે હાથ મિલાવ્યા હતા.

કોલંબો: ભારતે શ્રીલંકામાં ચાલી રહેલા મહિલાઓ માટેના ટી-૨૦ બ્લાઇન્ડ વર્લ્ડ કપમાં શરૂઆતથી ખૂબ સારું પર્ફોર્મ કરીને (સતત ચારેય મેચ જીતીને) શનિવારે સેમિ ફાઇનલમાં પ્રવેશ કરી લીધો ત્યાર બાદ રવિવારે ભારતની મહિલા ટીમે પાકિસ્તાનની મહિલા ટીમને હરાવીને પાકિસ્તાન પરનું વર્ચસ્વ જાળવી રાખ્યું હતું. જાહેર કરાયેલા શેડ્યૂલ મુજબ ભારતની સેમિ ફાઇનલ બાવીસમી નવેમ્બરે રમાશે. રવિવારે દીપિકા ટી. સી.ની કેપ્ટન્સીમાં ભારતની મહિલા ટીમ માટે પાકિસ્તાન સામેની મેચ હાઈ-વોલ્ટેજ હતી. નિમરા રફીકના નેતૃત્વમાં પાકિસ્તાનની ટીમે આઠ વિકેટે ૧૩૫ રન કર્યા હતા જેમાં મેહરીન અલીના ૬૬ રન હાઇએસ્ટ હતા. ભારતની દમદાર બોલિંગ અને અસરદાર ફીલ્ડિંગને લીધે પાકિસ્તાની ટીમે શરૂઆતમાં ૨૩ રનમાં ચાર વિકેટ ગુમાવી દીધી હતી, પણ મેહરીનના

૬૬ રન અને બુશરા અશરફના ૪૪ રનની મદદથી ટીમને થોડી સધ્ધરતા મળી હતી. બ્લાઇન્ડ મેચમાં ત્રણ વર્ગના ખેલાડીઓ રમે છે. બી-૧ કેટેગરીમાં જરાય જોઈ ન શકતી ખેલાડીનો, બી-૨ કેટેગરીમાં આંશિક રીતે ચક્ષુહીન પ્રકારની ખેલાડીનો અને બી-૩ કેટેગરીમાં આંશિક રીતે જોઈ શકતી હોય એ પ્રકારની ખેલાડીનો સમાવેશ હોય છે. રવિવારની મેચમાં ભારતીય મહિલાઓની ફીલ્ડિંગ એટલી મજબૂત હતી કે પાકિસ્તાની ટીમે આઠમાંથી સાત વિકેટ રનઆઉટમાં ગુમાવી હતી. ભારતીય ફીલ્ડર્સે સચોટ ગ્રો કર્યા હતા અને દરેક બોલ પર હરીફની મૂવમેન્ટ પર તેમની નજર હતી અને ચપળતા પણ હતી. તેમણે પોતાની તરફ આવતા બોલને તરત પારખીને અને ઝડપથી ઉપાડીને સચોટ ગ્રો કરવાની કાબેલિયત બતાવી હતી. પાકિસ્તાનને ૧૫ રન એક્સટ્રામાં મળ્યા હતા. ભારતની બોલર્સમાં ખાસ કરીને કુલા સરેન,

અનુ કુમારી અને ગંગા કદમનો બહુ સારો પર્ફોર્મન્સ હતો.

ભારતે ૧૩૬ રનનો લક્ષ્યાંક કેટલાક વિસ્ફોટક પર્ફોર્મન્સની મદદથી આસાનીથી મેળવ્યો હતો. કેપ્ટન દીપિકાએ માત્ર ૨૧ બોલમાં ૨૧૪.૨૯ના સ્ટ્રાઇક-રેટ સાથે ૪૫ રન કર્યા હતા. રનઆઉટ થતાં પહેલાં તેણે આતશબાજીથી કોલંબોનું સ્ટેડિયમ ગજાવ્યું હતું. અનેખા દેવીએ ૩૪ બોલમાં ૬૪ રન કર્યા હતા અને અણનમ રહી હતી. તે આક્રમક અપ્રોય સાથે રમી હતી અને ટાઇમ્બરથી શોટ માર્યા હતા. તેણે ૧૮૮.૨૪ના સ્ટ્રાઇક-રેટથી ૨૫ રન કર્યા હતા. પાકિસ્તાની બોલર્સ ભારતીય બેટર્સ સામે નબળી પુરવાર થઈ હતી અને ભારત ૧૩૬ રનનો ટાગેટ સહેલાઈથી મેળવીને ટીમ અપરાજિત રહી હતી. અનેખા દેવીને પ્લેયર ઑફ ધ મેચનો પુરસ્કાર અપાયો હતો. ભારતે આ મેચ પહેલાં યજમાન શ્રીલંકા, ઑસ્ટ્રેલિયા, નેપાળ અને યુએસએની ટીમને હરાવી હતી. ■

ડેફલિમ્પિક્સમાં ભારતના ધનુષે વિશ્વ વિક્રમ સાથે ગોલ્ડ જીતી લીધો

ટોક્યો: સાંભળી ન શકતા એંદલીટો માટે ટોક્યોમાં આયોજિત ડેફલિમ્પિક્સમાં ભારતે શૂટિંગના ગોલ્ડ મેડલથી ખાતુ ખોલાવ્યું છે. પુરુષોની ૧૦ મીટર એર રાઇફ હરીફાઈમાં શૂટર ધનુષ શ્રીકાંતે ગોલ્ડ

મેડલ જીતી લીધો હતો. તેણે ૨૫૨.૨ના સ્કોર સાથે ડેફલિમ્પિક્સના વિક્રમ ઉપરાંત ડેફ ફાઇનલ વર્લ્ડ રેકૉર્ડ પણ નોંધાવ્યો હતો. ભારતનો જ મોહમ્મદ મુન્ઝા (૨૫૦.૧) સિલ્વર મેડલ જીત્યો હતો. ■

નવા સપ્તાહમાં તેજીનો ટોન જળવાઈ રહેવાની સંભાવના, બજારની નજર યુએસ-ઈન્ડિયા ટ્રેડ ડીલ પર રહેશે

મુંબઇઃ યુએસ ફેડરલ દ્વારા ડિસેમ્બરમાં રેટકટ અંગેની અનિશ્ચિતતા સંદર્ભની સ્પષ્ટતા તથા બિહારની ચૂંટણીના પરિણામની જાહેરાતને કારણે મૂળવણીના વાદળો દૂર થયા બાદ આતથી શરૂ થયેલા સપ્તાહમાં ભારતીય ઇક્વિટી બજારોમાં સકારાત્મકથી મધ્યમ તેજીનો ટોન જળવાઈ રહેવાની અપેક્ષા વિશ્લેષકો વચ્કત કરી રહ્યાં છે. પાછલા સપ્તાહે ટેકનિકલ સૂચકાંકોમાં સુધારો અને પાછલા ટ્રેડિંગ સત્રના અંતિમ કલાકો દરમિયાન જોવા મળેલી ૪૫૦ પોઇન્ટની તીવ્ર રિકવરી સૂચક છે. અલભત અસ્થિરતા ચાલુ રહી શકે છે, પરંતુ બેન્ચમાર્ક ઇન્ડેક્સ સેન્સેક્સ અને નિકટી મુખ્ય સપોર્ટ સ્તરોને વટાવે ત્યાં સુધી ઉપર તરફ વલણ જાળવી રાખે તેવી શક્યતા છે.

પાછલા સપ્તાહે રોકાણકારોએ બિહાર ચૂંટણીના પરિણામોને ખાસ કરીને અંતિમ સત્રમાં નજીકથી ટ્રેક કર્યા હોવાથી બજારની અસ્થિરતામાં વધારો થયો હતો. જોકે, બપોરના સમયે મજબૂત રિકવરીથી સેન્સેક્સ ૮૪ પોઇન્ટ વધીને ૮૪,૫૬૩ પર અને નિકટી ૩૧ પોઇન્ટ વધીને ૨૫,૯૧૦ પર બંધ થયો હતો. ક્ષેત્રીય કામગીરી મિશ્ર રહી. પીએસયુ બેંકોએ ૧.૧૭ ટકા વધારા સાથે તેજીનું નેતૃત્વ કર્યું, ત્યારબાદ ફાર્મા

અને એફએમસીજી ક્ષેત્રનો ક્રમ આવ્યો. આઇટી શેરોમાં ૧.૦૩ ટકા ઘટાડો થયો, જ્યારે ઓટો, મેટલ અને રિયલ્ટી ક્ષેત્રોમાં પણ ઘટાડો થયો. વ્યાપક બજારમાં નિકટી સ્મોલકેપ ૧૦૦ ૦.૩૮ ટકા અને મિડકેપ ૧૦૦ ૦.૦૮ ટકા વધ્યો હતો.

ટોચની ટેકનિકલ એનાલિસ્ટે જણાવ્યું, સાપ્તાહિક ચાર્ટ પર, ઇન્ડેક્સે એક મજબૂત બુલિશ કેન્ગલ બનાવી છે જે ઉચ્ચ અને ઉચ્ચ નીચા સ્તરે છે, અને તે બે અઠવાડિયાના ઘટાડા પછી પુલબેક સૂચવે છે. જો નિકટી ૨૬,૧૦૦થી આગળ મક્કમતા સાથે આગેકૂચ કરે તો તે તેના અગાઉના ૨૬,૨૭૭ના સર્વકાલીન ઉચ્ચ સ્તર તરફ વધી શકે છે. જો તે ૨૬,૧૦૦ને પાર કરવામાં નિષ્ફળ રહે તો કોન્સોલિડેશન સાથે ૨૬,૧૦૦-૨૫,૭૦૦ ગોળમાં અથડાઇ શકે છે. ખાસ કરીને તાજેતરના પાંચથી છ સત્રોમાં ૭૦૦ પોઇન્ટની રેલી પછી આ શક્ય છે.

નિકટી માટે મહત્વપૂર્ણ સપોર્ટ લેવલ ૨૫,૫૦૦ અને ૨૫,૩૦૦ની વચ્ચે છે. બેંક નિકટીમાં બુલિશ ટોન અકબંધ છે અને તેમાં પણ ચાલુ મજબૂતાઈનો સંકેત છે. આ ઇન્ડેક્સ સાપ્તાહિક ચાર્ટ પર મજબૂત બુલ કેન્ગલ બનાવી છે, જે તેના હકારાત્મક પૂર્વગ્રહને મજબૂત બનાવે

સેન્સેક્સ ૧,૩૪૬.૫૦ પોઈન્ટ ઊછબ્યો, ડીઆઈઆઈની ₹ ૩૧,૩૪૮.૯૬ કરોડની લેવાલી

મુંબઇઃ સમીક્ષા હેટગના પાછલા સપ્તાહ દરમિયાન સેન્સેક્સ ૧,૩૪૬.૫૦ પોઈન્ટ ઊછબ્યો હતો અને ડીઆઇઆઇનું રૂ. ૩૧,૩૪૮.૯૬ કરોડનું નેટ બાઉન્ડ જોવા મળ્યું હતું. સપ્તાહમાં માત્ર રિયલ્ટી ઈન્ડેક્સ ઘટ્યો હતો, જ્યારે કન્ઝ્યુમર ડ્યુરેબલ્સ અને ટેક ઈન્ડેક્સ સર્વાધિક વધ્યા હતા. શુક્રવાર તા. ૧૪ નવેમ્બર, ૨૦૨૫એ સમાપ્ત થયેલા સપ્તાહમાં બીએસઈ સેન્સેક્સ ૧,૩૪૬.૫૦ પોઈન્ટ્સ (૧.૬૨ ટકા) વધ્યો હતો. સમાહના આરંભે સોમવાર ૧૦ નવેમ્બર, ૨૦૨૫ના રોજ સેન્સેક્સ ૮૩,૧૯૮.૨૦ પોઈન્ટ્સ પર ખૂલી મંચળવારે નીચામાં ૮૩,૧૨૪.૦૩ અને ગુરુવાર ૧૩ નવેમ્બરે ઊંચામાં ૮૪,૫૬૨.૭૮ સુધી જઈ અને શુક્રવારે ૮૪,૫૬૨.૭૮ બંધ રહ્યો હતો.

ગત શુક્રવાર ૭ નવેમ્બર, ૨૦૨૫ના રોજ માર્કેટ કે પ રૂ.૪૬૬.૩૧ લાખ કરોડ હતું, તે ૧૪ નવેમ્બર, ૨૦૨૫ના અંત સુધીમાં રૂ.૭.૬૩ લાખ કરોડ વધીને રૂ.૪૭૩.૯૪ લાખ કરોડ થયું હતું. સ્થાનિક સંસ્થાકીય રોકાણકારોની રૂ. ૩૧,૩૪૮.૯૬ કરોડની ચોખ્ખી લેવાલી રહી હતી. બ્રોડ બેઝડ

ઈન્ડાયસીસમાં, બીએસઈ સ્મોલકેપ (૦.૧૫ ટકા), બીએસઈ મિડકેપ (૦.૦૯ ટકા) , બીએસઈ ૧૦૦ (૧.૪૧ ટકા) ઘટ્યો હતો., બીએસઈ ૨૦૦ (૧.૪૧ ટકા) અને બીએસઈ ૫૦૦ (૧.૨૭ ટકા) વધ્યા હતા. બીએસઈ આઈપીઓ ૦.૩૧ ટકા ઘટ્યો હતો.

કોર્પોરેટ પરિણામમાં પાવર એન્ડ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટેશન (ગુજરાત) લિમિટેડે ૨૦૨૬ના પ્રથમ છ મહિનાના નાણાકીય પરિણામમાં ૩૭.૫૭ ટકા વૃદ્ધિ સાથે રૂ. ૧૧૨.૪૬ કરોડની કુલ આવક, ૧૮.૮૬ ટકા વૃદ્ધિ સાથે રૂ.૧૧.૫૨ કરોડનો એબીટા અને વાર્ષિક ધોરણે ૨૭.૨૯ ટકા વૃદ્ધિ સાથે રૂ.૭.૩૩ કરોડનો ચોખ્ખો નફો નોંધાવ્યો છે.

પ્રવેગ લિમિટેડે બીજા ક્વાર્ટરના કોન્સોલીડેટડ પરિણામમાં પાછલા વર્ષના સમાનગણાના રૂ.૩૫.૫૮ કરોડનો સામે સામે ૫૯૮ ટકાની વૃદ્ધી સાથે કુલ આવક રૂ. ૩૭.૮૪ કરોડ, રૂ. ૧૦.૫૮ કરોડની સામે ૬૨.૬૨ ટકાના ઘટાડા સાથે રૂ. ૩.૯૬ કરોડનો એબીટા અને રૂ. ૧.૪૦ કરોડના ચોખ્ખા નફા સામે રૂ.૯.૨૨ કરોડનો ચોખ્ખો નફો નોંધાવ્યો છે.

ધ્રુવ કન્સલ્ટન્ટ્સી સર્વિસીસ

છે. ૫૮,૬૧૫ના નવા ઓલટાઇમ હાઇને સ્પર્શ્યા પછી, ઇન્ડેક્સ લગભગ એક મહિનાથી ૫૭,૨૦૦થી ૫૮,૬૦૦ની વચ્ચે કોન્સોલિડેશન કરી રહ્યો છે. એનાલિસ્ટના મતે, ૫૮,૬૦૦થી ઉપરનો બ્રેકઆઉટ બેંક નિકટીને ૫૯,૨૦૦ તરફ ધંકેલી શકે છે, જ્યારે ૫૭,૩૦૦થી ૫૭,૧૦૦ની રેન્જમાં મજબૂત સપોર્ટ

શેરબજાર નિલેશ વાઘેલા

છે. આ અઠવાડિયા માટે ટોચના પાંચ બજાર ટ્રિગર્સમાં, રોકાણકારો, ખાસ કરીને સતત કુળાવાની ચિંતાઓના સંદર્ભમાં આગામી મિનિટ્રસમાં જાહેર કાર્યેલા ફેડરલ રિઝર્વના વલણને નજીકથી અનુસરશે, બીજા મહત્વના ટ્રીગરમાં યુએસ સપ્ટેમ્બર જોબ્સ રિપોર્ટ ૨૦ નવેમ્બરના રોજ નિર્ધારિત કરાયો છે. સરકારી શટડાઉનથી વિશેષોને કારણે ઓકટોબર ડેટાના પ્રકાશનની આસપાસ અનિશ્ચતતાા રહે છે.

ભારત-યુએસ વેપાર સોદાની પ્રગતિ પર રોકાણકારોની ખાસ નજર રહેશે. વાણિજ્ય પ્રધાન પીયૂષ ગોયલે

તાજેતરમાં નવા પ્રસ્તાવો સ્વીકાર્યા, જેમાં ઇથેનોલ ઉત્પાદન માટે સંભવિત મકાઈ ખરીદીનો સમાવેશ થાય છે, જે ઇથેનોલ-સુસંગત વાહનો તરફ ભારતના પરિવર્તનને સમર્થન આપે છે. બિહાર ચૂંટણી પરિણામમાં એનડીએની જીત થવાથી નીતિ સાતત્ય અને બજાર સ્થિરતાનું મૂલ્યાંકન કરતા રોકાણકારો માટે રાજકીય હલચલ મહત્વપૂર્ણ બની રહેશે. હાઇ ફ્રિક્વન્સી ડેટા, આઇપીઓ, ફેઝલના સંકેતો, બહુવિધ ડેટા રિલીઝ સાથે એક વ્યસ્ત સપ્તાહ રહેશે અને આ બધું ટૂંકા ગાળાની બજાર દિશાને પ્રભાવિત કરી શકે છે.

કોર્પોરેટ પરિણામોની મોસમ પૂર બહારમાં ખીલી છે. લોજિસ્ટિક્સ અને સપ્લાય ચેઇન સોલ્યુશન્સ પ્રદાતાઓમાંની એક, બ્રેસ પોર્ટ લોજિસ્ટિક્સ લિમિટેડએ ૨૦૨૬ના અનનઓડિટેડ નાણાકીય પરિણામમાં ૬.૮૦ ટકા વૃદ્ધિ સાથે રૂ.૨૧૪.૮૯ કરોડની કુલ આવક, ૧૧.૩૧ ટકા વૃદ્ધિ સાથે રૂ.૧૬.૭૩ કરોડનો એબીટા અને ૧૨.૫૭ ટકા વૃદ્ધિ સાથે રૂ.૧૦.૨૨ કરોડનો ચોખ્ખો નફો નોંધાવ્યો છે. જ્યારે એલ્યુમીનીયમ પેકેજીંગ સેક્ટરની ગ્લોબલ કંપની બોલ કોર્પોરેશન ૨૦૨૪માં મહારાષ્ટ્રમાં પંચાવન મિલિયન ડોલરનું રોકાણ કર્યા બાદ હવે આંધ્ર પ્રદેશમાં ૬૦ મિલિયન ડોલરનું રોકાણ કરવાની યોજના ધરાવે છે.

એચવીએએક્સ ટેકનોલોજીસ લિમિટેડે નાણાકીય વર્ષ ૨૦૨૬ના પહેલા છ મહિનાના અનનઓડિટેડ નાણાકીય પરિણામમાં કુલ ૩૫.૧૦ ટકા સાથે કુલ આવક રૂ.૬૨.૭૯ કરોડ, ૧૯.૨૪ ટકા વૃદ્ધિ સાથે રૂ.૮.૫૩ કરોડનો એબીટા, ૨૮.૬૭ ટકા વૃદ્ધિ સાથે રૂ.૪.૯૨ કરોડનો ચોખ્ખો નફો નોંધાવ્યો છે. રીઅલ એસ્ટેટ ક્ષેત્રે કાર્યરત વર્ધમાન યુપે તાજેતરના સાતમા ભૂમિપૂજન સાથે વિસ્તરણ યોજના આગળ વધારી છે, જે રૂ. ૧૦૦ કરોડના આયોજિત વિકાસકાર્યનો હિસ્સો છે. હાલ કંપની દસથી વધુ કમર્શિઅલ અને રેસિડેન્શિઅલ પ્રોજેક્ટ પર કામ કરી રહી છે. એનઆઈએસ મેનેજમેન્ટ લિમિટેડે ૨૦૨૬ના પ્રથમ છ મહિનાના અનનઓડિટેડ નાણાકીય પરિણામમાં ૬.૮૦ ટકા વૃદ્ધિ સાથે રૂ.૨૧૪.૮૯ કરોડની કુલ આવક, ૧૧.૩૧ ટકા વૃદ્ધિ સાથે રૂ.૧૬.૭૩ કરોડનો એબીટા અને ૧૨.૫૭ ટકા વૃદ્ધિ સાથે રૂ.૧૦.૨૨ કરોડનો ચોખ્ખો નફો નોંધાવ્યો છે. કોર્પોરેટ ક્ષેત્રે નિવૃત્ત વચના લોકોના માનસિક સ્વાસ્થ્ય માટે ખ્યાલ નામે સંગઠીત પ્રવૃત્તિનું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે, જેમાં વયસ્કોની માનસિક, સ્વાસ્થ્ય, તાલીમ વગેરેની કાળજી લેવા માટે હેલ્થકેર, એજ્યુકેશન, તાલિમ વગેરે

ક્ષેત્રોની કંપનીઓ સહયોગ આપશે. આ માટે ખ્યાલ નામે એપ પણ લોન્ચ કરાઇ છે.

ઓઇલ અને પેટ્રોકેમિકલ ક્ષેત્રની રીપોનો લિમિટેડે ૨૦૨૬ના પહેલા છ મહિનાના અનનઓડિટેડ પરિણામમાં ૩૭.૬૧ ટકાની વૃદ્ધિ સાથે રૂ.૩૦.૭૨ કરોડની કુલ આવક , ૨૭.૦૧ ટકાની વૃદ્ધિ સાથે રૂ.૫.૪૮ કરોડનો એબીટા અને ૨૨.૭૫ ટકાની વૃદ્ધિ સાથે રૂ.૩.૨૩ કરોડનો ચોખ્ખો નફો નોંધાવ્યો છે. ખગાંચી જ્વેલર્સ લિમિટેડે બીજા ક્વાર્ટરના અનનઓડિટેડ નાણાકીય પરિણામમાં ૪૬.૨૫ ટકાની વૃદ્ધિ સાથે રૂ.૫૪૮.૯૨ કરોડની કુલ આવક, ૧૧૨.૮૬ ટકાની વૃદ્ધિ સાથે રૂ.૩૨.૬૨ કરોડનો એબીટા અને ૧૧૯.૪૧ ટકાની વૃદ્ધિ સાથે રૂ.૨૩.૫૪ કરોડનો ચોખ્ખો નફો નોંધાવ્યો છે.

દેવ ઇન્ફોર્મેશન ટેકનોલોજી લિમિટેડે બીજા ક્વાર્ટરના પરિણામમાં ૧૦.૩૨ ટકાની વૃદ્ધિ સાથે રૂ.૯૨.૬૪ કરોડની કુલ આવક, ૫૪.૬૨ ટકાની વૃદ્ધિ સાથે રૂ.૭.૮૫ કરોડનો એબીટા અને ૫૨૬.૧૦ ટકાની વૃદ્ધિ સાથે રૂ.૭૪.૦૬ કરોડનો ચોખ્ખો નફો નફો નોંધાવ્યો છે. રાકી સ્ટીલ એન્ડ પાવર લિમિટેડે બીજા ક્વાર્ટરના પરિણામમાં

લોન અકાઉન્ટ્સમાં ઘટાડોઃ લોકો ઊંંચાં વ્યાજે ઉધાર લઇને પરત ચૂકવણીમાં મુશ્કેલી અનુભવે છે!

મુંબઇઃ માઇક્રોક્રેડિટનાન્સ સંસ્થાઓમાં ગયા વર્ષે દરમિયાન લોન ખાતાઓની સંખ્યામાં ૪૫૦ લાખનો ઘટાડો અને બાકી રકમમાં ઘટાડો માઇક્રોક્રેડિટનાન્સ સંસ્થાઓ માટે ચિંતા અને તણાવનો વિષય છે અને આ ક્ષેત્રે આ મુદ્દા પર આત્મનિરીક્ષણ કરવાની જરૂર છે.

જરૂરિયાતમંદ લોકો ઊંંચા વ્યાજ દરે ઉધાર લઈ શકે છે પરંતુ ચૂકવણી કરી શકતા નથી તેમ નાણાકીય સેવાઓ વિભાગના સુત્રોએ જણાવ્યું હતું. માઇક્રોક્રેડિટનાન્સ સંસ્થાઓ દ્વારા વસૂલવામાં આવતા વ્યાજ દરો ઊંંચા છે. ઊંંચા વ્યાજ દર વાસ્તવમાં માઇક્રોક્રેડિટનાન્સ સંસ્થાઓના સંગઠનમાં ભિન્નકાર્યક્ષમતાને કારણે છે. વ્યાજ દરને વાજબી સ્તરે રાખવા એ નાણાકીય સમાવેશ માટે મહત્વપૂર્ણ છે.

સપ્ટેમ્બર સુધીમાં લોન ખાતાઓની સંખ્યામાં ૪૫૦ લાખનો ઘટાડો થયો છે. લોન ખાતાઓમાં કુલ બાકી રકમ માર્ચ ૨૦૨૪માં રૂ. ૪.૪ લાખ કરોડથી ઘટીને સપ્ટેમ્બર ૨૦૨૫માં રૂ. ૩.૪ લાખ કરોડ થઈ ગઈ છે. માઇક્રોક્રેડિટનાન્સ ક્ષેત્ર આર્થિક અને સમાવેશી વિકાસનો સૌથી

૨૮.૩૯ ટકાની વૃદ્ધિ સાથે કુલ આવક રૂ.૧૫૬.૪૩ કરોડ, ૧૪.૭૭ ટકાની વૃદ્ધિ સાથે રૂ.૬.૩૭ કરોડનો એબીટા અને રૂ.૧.૬૩ કરોડનો ચોખ્ખો નફો નોંધાવ્યો છે. એબીટામાં અન્ય આવક જ્યારે, પાછલા વર્ષના સમાન ગાળાના ચોખ્ખા નફામાં રૂ. ૪.૭૧ કરોડનો અપવાદરૂપ નફો શામેલ છે.

નર્મદા એગ્રોબેઝ લિમિટેડે નાણાકીય વર્ષ ૨૦૨૬ના પ્રથમ છ મહિનાના પરિણામમાં રૂ. ૨,૩૬૯.૫૧ લાખની કુલ આવક, રૂ. ૩૨૭.૪૮ લાખનો એબિટા અને રૂ. ૨૦૪.૫૬ લાખનો ચોખ્ખો નફો નોંધાવ્યો છે. એબિટા માર્જિન ૧૩.૮૨ ટકા અને કરવેરા બાદના નફાનું માર્જિન ૮.૬૨ ટકા રહ્યું છે. ડાઇલ્યુટેડ શેરહીલ કમ્પાણી રૂ.૦.૫૪ રહી છે.

સેક્ટોરલ ઈન્ડાયસીસમાં એકમાત્ર રિયલ્ટી ૦.૫૪ ટકા ઘટ્યો હતો, જ્યારે કન્ઝ્યુમર ડ્યુરેબલ્સ ૩.૮૮ ટકા, ટેક ૩.૫૩ ટકા, આઈટી ૨.૮૭ ટકા, કેપિટલ ગુડ્સ ૨.૦૩ ટકા, ઓટો ૧.૫૮ ટકા, પીએસયુ ૧.૧ ટકા, બેન્કેક્સ ૦.૯૮ ટકા, ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર ૦.૯૭ ટકા, ઓઇલ એન્ડ ગેસ ૦.૭૬ ટકા, હેલ્થકેર ૦.૬૭ ટકા, મેટલ ૦.૬૨ ટકા, પાવર ૦.૫૯ ટકા અને એફએમસીજી ૦.૩૨ ટકા વધ્યા હતા. ■

ભારતીય શેરબજારનું પ્રદર્શન આ વર્ષે ઇમર્જિંગ માર્કેટ્સ સામે ભારે નબળું

મુંબઇઃ ભારતીય શેરબજારે આ વર્ષે એમએસસીઇ ઇમર્જિંગ માર્કેટ્સ ઇન્ડેક્સ કરતાં ૨૭ ટકા નબળું પ્રદર્શન કર્યું છે. જેફરીઝના શેરબજારના નિષ્ણાત કિરેટોફર વુડે તેમના રિપોર્ટમાં જણાવ્યું હતું કે આ વર્ષે ભારતીય શેરબજારે અન્ય દેશોની સરખામણીમાં નબળું પ્રદર્શન કર્યું છે.

દેશની આર્થિક સ્થિતિ સૂચવે છે કે રૂપિયાનો ઘટાડો હવે રોકી શકાય છે. આ વર્ષે, અન્ય ઉભરતા બજારોના ચલણોમાં રૂપિયો સૌથી નબળો રહ્યો છે. જો કે આ નબળાઈ પાછળનું કારણ ચૂંટણી જીતવા માટે જાહેર કરવામાં આવતી ફી સ્કીમ્સ (વિના મુલ્યે વિતરણ યોજનાઓ) અને છૂટછાટો છે. વુડના મતે, આગામી વર્ષ (૨૦૨૫-૨૬)માં ભારતની ચાલુ ખાતાની ખાધ નોંધપાત્ર રીતે જીટીપીના માત્ર ૦.૫ ટકા સુધી ઘટી શકે છે. આ દર છલા ૨૦ વર્ષમાં સૌથી નીચો હશે. તેમણે એમ પણ નિર્દેશ કર્યો કે ભારત પાસે હાલમાં ૬૯૦ મિલિયન ડોલરનો વિદેશી દૃઢિયામણ બંડાર છે, જે ૧૧ મહિના માટે દેશની આયાતને આવરી લેવા માટે પૂરતો છે. રૂપિયાને સ્થિર રાખવામાં એક નોંધપાત્ર જોખમ છે. તે જોખમ રાજ્ય સરકારો દ્વારા ચૂંટણી જીતવા માટે આપવામાં આવતી વિના મુલ્યે વિતરણ યોજનાઓ અને છૂટછાટો છે. તેમના મતે, આનાથી રાજ્યોના ઘણા પૈસા ખર્ચ થઈ રહ્યા છે.

ઈએઈયુ અને ભારત દ્વારા વેપાર કરાર માટે રોડમેપની સમીક્ષા

નવી દિલ્હીઃ ભારત અને પાંચ દેશોના જૂથ યુરેશિયન આર્થિક આયોગે બંને દેશો વચ્ચે આર્થિક સંબંધોને વેગ આપવાના ઉદ્દેશ્યથી માલસામાનમાં તેમના પ્રસ્તાવિત મુક્ત વેપાર કરાર માટેના રોડમેપની સમીક્ષા કરી રહ્યાં હોવાનું એક સત્તાવાર નિવેદનમાં જણાવાયું છે.

આ વર્ષે ૨૦ ઓગસ્ટના રોજ, ભારત અને યુરેશિયન આર્થિક સંઘ બ્લોકે પ્રસ્તાવિત મુક્ત વેપાર કરાર માટે ઔપચારિક વાટાઘાટો શરૂ કરવા માટે સંદર્ભ શરતો પર હસ્તાક્ષર કર્યા હતા.

વાણિજ્ય સચિવ રાજેશ અગ્રવાલ ગયા અઠવાડિયે યુરેશિયન આર્થિક આયોગના મિનિસ્ટર ઇનચાર્જ ઓફ ટ્રેડ, આન્દ્રે સ્લોનેવેન અને રૂશિયન ઉદ્યોગ અને વેપારના નાયબ પ્રધાન મિખાઇલ યુરિન સાથે વાટાઘાટો કરવા માટે મોસ્કોની મુલાકાત લીધી હતી. ■

ચિલી સાથે વેપાર કરાર પર આગામી વાટાઘાટો ડિસેમ્બરમાં

નવી દિલ્હીઃ ચિલી સાથે પ્રસ્તાવિત વેપાર કરાર પર આગામી રાઉન્ડની વાટાઘાટો ડિસેમ્બરમાં થવાની શક્યતા છે. ભારત અને ચિલી વચ્ચે પ્રસ્તાવિત મુક્ત વેપાર કરાર પર આગામી રાઉન્ડની વાટાઘાટો ડિસેમ્બરમાં નવી દિલ્હી ખાતે યોજાવાની ધારણા હોવાનું એક અધિકારીએ જાહેર કર્યું હતું.

આ દક્ષિણ અમેરિકન રાષ્ટ્ર સાથેના કરારથી ભારતને મહત્વપૂર્ણ ખનિજો સુધી પહોંચવામાં મદદ મળી શકે છે, જે ઇલેક્ટ્રોનિક્સ, ઓટો અને સૌર ક્ષેત્રો માટે મુખ્ય ઇનપુટ છે. તાજેતરની ટેરીફ વોરને કારણે લગભગ તમામ દેશ નવી બજારો અને નવા સંશ્લધન સોતની શોધખળોમાં નવા ભાગીદાર શોધી રહ્યા છે.

ભારત અને ચિલીએ સેન્ટિયાગોમાં વ્યાપક આર્થિક ભાગીદારી કરાર (કોમ્પ્રીહેન્સિવ પાર્ટનરશિપ એગ્રીમેન્ટ - સીઇપીઓ) માટે વાટાઘાટોનો ત્રીજો રાઉન્ડ પૂર્ણ કર્યો છે. ચાર દિવસીય વાટાઘાટો ૩૦ ઓક્ટોબરના રોજ પૂર્ણ થઈ છે. ભારત કરાર હેઠળ ચિલીમાં મહત્વપૂર્ણ ખનિજો માટે પ્રાધાન્યપૂર્ણ વ્યવહાર માગી રહ્યું છે. ■

લોનના રિપેમેન્ટસમાં એક્સપોર્ટસને ચાર મહિનાનું મોરેટોરિઅમ

મુંબઈ : અમેરિકા દ્વારા ભારતના માલસામાન પર પચાસ ટકા ટેરિક અને બીજા દેશોના માલ પર પ્રમાણમાં ઓછા ટેરિક લાગુ કરવાના કારણે આ વિશ્વ બજારમાં ભારતની નિકાસ સામે વધેલી સ્પર્ધાથી દબાણ હેઠળ આવેી ગયેલા દેશના નિકાસકારોને રાહત પૂરી પાડવા રિઝર્વ બેન્ક ઓફ ઈન્ડિયા (આરબીઆઈ) દ્વારા લોનના રિપેમેન્ટસ પર મોરેટોરિઅમ સહિતના કેટલાક પગલાં જાહેર કરવામાં આવ્યા છે.

નિકાસકારો દ્વારા લેવાયેલી લોનના રિપેમેન્ટ પર ચાર મહિનાના મોરેટોરિઅમની રિઝર્વ બેન્કે જાહેરાત કરી છે.અમેરિકાના ટેરિકને કારણે દેશના ખાસ કરીને લેધર, જેમ્સ એન્ડ જવેલરી, કેમિકલ્સ તથા એપરલ

ક્ષેત્રના નિકાસકારો પર વધુ અસર પડી છે. નિકાસમાં નબળાઈને કારણે કેશ ફ્લોમાં થયેલા ઘટાડાને ધ્યાનમાં રાખી નિકાસકારોને ટેકો પૂરો પાડવા આ નિર્ણય બહાનવી પડ્યો છે. ૩૧ ઓગસ્ટ, ૨૦૨૫ના જે વેપાર ગુઝો એક્સપોર્ટ કેડિટ વ્યવસ્થા ધરાવતા હશે અને જેમના એકાઉન્ટસ સ્ટાન્ડર્ડ તરીકે વર્ગીકૃત થયા હશે તેઓ આ લાભો માટે પણ ગણાશે, એમ રિઝર્વ બેન્કના નોટિફિકેશનમાં જણાવાયું છે.

પહેલી સપ્ટેમ્બરથી શરૂ થઈ ૩૧ ડિસેમ્બર, ૨૦૨૫ સુધીના દરેક રિપેમેન્ટસ માટે આ મોરેટોરિઅમનો લાભ મળી રહેશે. આ અગાઉ કોરોનાના કાળ દરમિયાન પણ આવાજ પ્રકારની રાહત પૂરી પાડવામાં આવી હતી. ■

એએનસીએફકેડમાં ૬૫00 કંપનીમાં ભારતનો હિસ્સો ૪૫ ટકા

મુંબઈઃ યુએઇ સ્થિત અજમન નુવેન્ચર્સ સેન્ટર ફી ઝોન (એએનસીએફકેઝેડ) ખાતે પાછલા અક વર્ષમાં ૬,૫૦૦થી વધુ કંપનીઓએ રજિસ્ટ્રેશન મેળવ્યું છે અને તેમાં ૪૦થી ૪૫ ટકા હિસ્સો ભારતીય કંપનીઓનો છે. મુંબઈમાં પોતાની પ્રથમ ભારત મુલાકાત દરમિયાન, પ્રતિનિધિમંડળે જણાવ્યું કે આ ભારત અને યુએઈ વેપારી સહકારની મજબૂતી તથા ભારતીય ઉદ્યોગસાહસિકોના યુએઈમાં વધતા વિચારનું પ્રતિબિંબ છે. સાથે જ પ્રતિનિધિમંડળે ૨૦૨૬ સુધી ૧૦,૦૦૦ કંપનીઓનો લક્ષ્યાંક જાહેર કર્યો છે. નોંધપાત્ર લાભત એ છે કે, રોકાણકારો માત્ર બે કલાકમાં બિઝનેસ લાઈસન્સ મેળવી શકે છે અને ૨૪ કલાકમાં વિઝા પ્રક્રિયા પૂર્ણ કરી શકે છે. એક સરળ ભારિટલ પોર્ટલ અને સમર્પિત સપોર્ટ ટીમની મદદથી ઉદ્યોગસાહસિકોને દસ્તાવેજીકરણથી લઈને લાઈસન્સિંગ અને કોમ્પ્લાયન્સ સુધીની દરેક પ્રક્રિયામાં સહાય મળે છે, જે તેમને ઝંઝટમુક્ત અને વ્યક્તિગત અનુભવ પ્રદાન કરે છે. આ ઉપરાંત કરવેરા લગભગ શૂન્ય સ્તરે છે.

જૂનાગઢ ભવનાથ તળેટીમાં વહેલી સવારે ગુલાબી ઠંડીનો વાતાવરણમાં અનુભવ થાય છે, ગિરનાર અને દાતાર પર્વત પર સૂર્યોદય પૂર્વે અનોખું સૌંદર્ય છવાઈ ગયું હતું... (તસ્વીર: હરેશ સોની, જૂનાગઢ)

લખપતના ફુલરાના ચુપકને તેની પત્ની, સાસુ-સસરા વિરુદ્ધ મરવા મજબૂર કર્યાની ફરિયાદ

(અમારા પ્રતિનિધી દ્વારા)

ભુજ: થોડા દિવસો અગાઉ કચ્છના સીમાવર્તી લખપત તાલુકાના ફુલરા ગામે રહેનાર અનવર ઈબ્રાહીમ મેમણ નામના ૩૧ વર્ષીય યુવકે ગળેફાંસો ખાઈ આપઘાત કરી લીધાના બનાવમાં તેની પત્ની અને સાસુ-સસરા સહિત પાંચ લોકો વિરુદ્ધ માનસિક ત્રાસના લીધે આ અંતિમ પગલું ભર્યાની ફરિયાદ નોંધાતાં ચક્રચાર પ્રસરી હતી.

આ અંગે મુતકના સહોદર એવા સિધિક ઈબ્રાહીમ મેમણે નારાયણ સરોવર પોલીસ મથકે નોંધાવેલી ફરિયાદ મુજબ તેના ભાઈ અનવરની પત્ની સકીના બાઈનો અન્ય શખ્સ સાથે એક વીડિયો વાયરલ થયા બાદ તેણે તલાકની માગણી કરી હતી. આ દરમ્યાન સકીના બાઈ, સસરા હાડ્ડન હબીબ મેમણ, સાસુ અમીનાબાઈ ઉર્ફે આસીબાઈ હાડ્ડન મેમણ (રહે. બંને મીઠિયારી), ખાણોટના રમધાન ઓસમાણ જત તથા ફુલરાના વલીમામદ મીસરી જત દ્વારા અલગ-અલગ સમયે તલાકને બદલે અસહ્ય ત્રાસ આપી અનવરને મરવા મજબૂર કરતાં તેણે ગળેફાંસો ખાઈ પોતાનો જીવ દીધો હતો. પોલીસે આરોપીઓ સામે ગુનો નોંધી કાર્યવાહી આદરી છે.

ગાંધીધામની આંગણવાડીમાં સીલિંગ ફેન પડતાં કેટલાક ભૂલકા ઘવાયાં:

એક બાળકને સારવાર હેઠળ રખાયો

(અમારા પ્રતિનિધિ દ્વારા)

ભુજ: ગાંધીધામ શહેરના ગણેશનગર વિસ્તારમાં આવેલી એક આંગણવાડીમાં ગત શનિવારે ફૂલ સ્પીડમાં ફરી રહેલો સીલિંગ ફેન અચાનક નીચે પટકાતાં કક્ષમાં રમી રહેલા અમુક બાળકોને ઇજાઓ પહોંચી હતી.

આ બનાવ અંગે મળતી વિગતો મુજબ ગણેશનગર વિસ્તારમાં આવેલી આંગણવાડીમાં ગત શનિવારે સવારે આ ઘટના બની હતી જેમાં આંગણવાડીમાં નાના બાળકો રમી રહ્યાં હતાં, તેવામાં છતપંખો

અચાનક બાળકો ઉપર પડ્યો હતે, જેના કારણે અમુક બાળકોને ઇજાઓ પહોંચી હતી, જે પૈકી એક પાંચ વર્ષીય બાળકને વધુ ઇજાઓ થતાં તેને સારવાર અર્થે આદિપુરની રામબાગ હોસ્પિટલમાં લઇ જવાયો હતો.

આંગણવાડીમાં બાળકો ઉપર પંખો ખાબક્યો હોવાના અહેવાલોથી ચિંતાતુર વાલીઓ આંગણવાડીએ દોડી આવ્યા હતા.

હાલ આ સમગ્ર બનાવ અંગે શિક્ષણ તંત્રએ તપાસના આદેશ આપ્યા હોવાનું જાણવા મળી રહ્યું છે.

ભુજોડી ગામના બસ સ્ટેશન નજીક મહિલા પોલીસકર્મી પર હુમલો

છેડતી કરનાર ફરજમોકૂફ ફાયર અધિકારીની ધરપકડ બાદ પાલારા જેલ હવાલે કરાયો

(અમારા પ્રતિનિધી દ્વારા)

ભુજ: એકાદ માસ પૂર્વે ભુજ તાલુકાના કાફ્ટ વિલેજ તરીકે ઓળખાતા ભુજોડી ગામના બસ સ્ટેશન પાસે એક મહિલા પોલીસકર્મી ઉપર ગંભીર હુમલો તથા છેડતીના ગુનાના આરોપી એવા ફરજમોકૂફ ફાયર અધિકારી અનિલ બેયર મારુ (રહે. કુકમા)ના આગોતરા જામીન નામંજૂર થયા બાદ માધાપર પોલીસે તેની અમદાવાદમાંથી ધરપકડ કરી છે.

આ અંગે પ્રાપ્ત વિગતો મુજબ, માધાપર પોલીસ મથકે તા. ૧૭-૧૦ના રોજ દાખલ થયેલા ગુનામાં ફરિયાદી મહિલા પોલીસ કર્મચારી પોતાની કારથી ભુજ જતા હતા, ત્યારે ભુજોડીના બસ સ્ટેશન પાસે આરોપી અનિલે ગાડીનો કાચ

તોડી અને ગાડી આગળ હંકારી પાછળથી ટક્કર

મારી, મહિલા પોલીસને કારમાંથી બહાર

ઉતારી છેડતી કર્યાની ફરિયાદ નોંધાવી

હતી.

આ આરોપી અનિલ મારુને પકડવા

માટે પીઆઈ ડી.એમ. ઝાલાએ કર્મચારીઓને સૂચના-માર્ગદર્શન આપતા આરોપીની અમદાવાદ ખાતેથી અટક કરી ભુજની કોર્ટમાં રજૂ કરતાં પાલારા જેલહવાલે કરવામાં આવ્યો છે.

અનિલ વિરુદ્ધ રાજકોટ એસીબીમાં ભ્રષ્ટાચાર પરિવહનની બસમાં અમદાવાદ લઇ જઇ ત્યાં નિવારણ અધિનિયમ તળે ગુનો દાખલ છે.

આ લાંચના કેસ સબબ ફાયર અધિકારી અનિલ મારુને ફરજમોકૂફ કરાયો છે.

માંગરોળમાં એક સાથે દસ લોકો અને વીસ પશુઓને કરડી ગયો એક શ્વાન

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

અમદાવાદ: દેશભરમાં રખડતા શ્વાન જોખમી બની રહ્યા છે અને સુપ્રીમ કોર્ટે પણ આ બાબતની ગંભીર નોંધ લીધી છે ત્યારે જૂનાગઢ જિલ્લાના માંગરોળ તાલુકામાં ફરી શ્વાનના આતંકનો ભોગ સ્થાનિકો અને પશુઓ બન્યા હતા.

માંગરોળ તાલુકાના ભાટ ગામમાં રસ્તે રખડતા શ્વાને દસ લોકોને કરડી પાધા છે. મોટેભાગે વૃદ્ધો પર શ્વાને હુમલો કરતા તેમને હોસ્પિટલમાં સારવાર માટે ખસેડવામાં આવ્યા હતા. આ રીતે શ્વાન ગમે તેને શિકાર બનાવતો હોવાથી સ્થાનિકોમાં ફફડાટ છે. બાળકોને પણ બહાર મોકલતા માતા-પિતાને ડર લાગે છે.

આ અંગે મળતી માહિતી અનુસાર શ્વાન હડકાધો

હોય તેમ લાગી રહ્યું છે. તેણે અમુક લોકોને એવા

બચકાં ભર્યા છે કે તેમને સારવાર માટે જૂનાગઢ

મોકલવાની ફરજ પડી છે. ગામમાં શ્વાન કરડે એટલે

૧૦૮ બોલાવવામાં આવે છે અને તેમને માંગરોળ લઈ

જવામાં આવે છે, જ્યારે અમુકને જૂનાગઢ લઈ જવાની

ફરજ પડી હોવાનું સૂત્રોએ જણાવ્યું હતું. આ શ્વાન

વીસ જેટલા પશુઓને પણ કરડ્યો હતો.

જોકે માંગરોળની સરકારી હોસ્પિટલમાં પૂરતા

પ્રમાણમાં દવાઓ અને ઈન્જેક્શન ઉપલબ્ધ છે, પરંતુ

અમુક લોકોને વધુ ઈજા હોવાથી ખાસ સારવાર માટે

જૂનાગઢ મોકલવામાં આવતા હોવાનું સૂત્રો દ્વારા જાણવા

મળ્યું હતું.

ગીર સોમનાથમાં દરગાહમાંથી હથિયારો મળ્યા

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

અમદાવાદ: દિલ્હીમાં થયેલા બોમ્બબ્લાસ્ટ બાદ ખૂબ જ સતર્ક થઈ ગયેલી પોલીસ ટેર ટેર કોમ્બિંગ ઓપરેશન હાથ ધરી રહી છે. આ દરમિયાન ગુજરાત પોલીસને એક દરગાહમાંથી હથિયારો મળ્યા હોવાનું સૂત્રો દ્વારા જાણવા મળ્યું હતું.

મૂળ દારકા બંદર વિસ્તારના, ગીર સોમનાથ જિલ્લામાં દરિયાકાંઠાના રહેડાણોમાં કોમ્બિંગ ઓપરેશન હાથ ધરવામાં આવ્યું હતું. આ ઓપરેશનમાં વિવિધ એજન્સીઓના ૧૨૦ જેટલા કર્મીઓ ઉપરાંત બોમ્બ ડિસ્પોઝલ સ્કવોડ પણ જોડાયો હતો.

જિલ્લાના ૧૧૦ કિલોમીટર લાંબા દરિયાકાંઠે લોકો મોટા પ્રમાણમાં વસવાટ કરે છે. કોમ્બિંગ દરમિયાન એસઓજીની ટીમને હુઝરત કચ્છી પીર બાબાની દરગાહમાંથી કુહાડી, કાટો અને તલવાર જેવા હથિયારો મળી આવ્યા હોવાનું સૂત્રો દ્વારા બહાર આવ્યું હતું. આ હથિયારો મળતા દરગાહના મુંજાવરની પૂછપરછ કરવામાં આવી હોવાનું સૂત્રો દ્વારા જાણવા મળ્યું હતું.

તા. ૨૦ મીએ અમિત શાહ તથા ભાજપ અધ્યક્ષ જગદીશભાઈ વિશ્વકર્મા ભાવનગરની મુલાકાતે

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

ભાવનગર: આગામી તા. ૨૦ નવેમ્બર ૨૦૨૫ના રોજ ભાવનગર ખાતે કેન્દ્રીય ગૃહ પ્રધાન અમિત શાહ તથા ગુજરાત પ્રદેશ ભાજપ અધ્યક્ષ જગદીશ વિશ્વકર્માનો 'અભિવાદન સમારોહ' રાખવામાં આવનાર છે, જેની તૈયારીના આયોજન અંતર્ગત અટલભિહારી વાજપેયીજી ઓપન થિયેટર, મોતીબાગ ખાતે શહેર ભાજપ અધ્યક્ષ કુમારભાઈ શાહ અને જીલ્લા ભાજપ અધ્યક્ષ દિવિંજયસિંહ ગોહિલની અધ્યક્ષતામાં તથા કેન્દ્રિય કેબિનેટ પ્રધાન ડો. મનસુખભાઈ માંડવીયા, કેન્દ્રીય રાજ્ય પ્રધાન નિમુબેન ભાંભણિયાની વિશેષ ઉપસ્થિતિમાં એક અગત્યની બેઠક મળી હતી. જેમાં ગુજરાત સરકારના કેબિનેટ પ્રધાન જીતુ વાઘાણી, પૂર્વના ધારાસભ્ય સેજલબેન પંડ્યા, મેયર ભરતભાઈ બારડ, પ્રભારી ચંદ્રશેખર દવે, રાજકોટ જીલ્લા પ્રભારી ધવલભાઈ દવે, ધારાસભ્યો, પૂર્વ શહેર અધ્યક્ષો, પૂર્વ મહામંત્રીઓ, શહેર સંગઠનના પૂર્વ હોદ્દેદારો, મહાનગરપાલિકાના પદાધિકારીઓ, ચૂંટાયેલા જન પ્રતિનિધિઓ તથા તમામ સેલ, મોરચા અને સમિતિઓ હોદ્દેદારો અને કાર્યકર્તાઓ ઉપસ્થિત રહ્યા હતાં.

રાજકોટ મનપાના પ્લોટમાં દબાણો હટાવવા કામગીરી શરૂ, કરોડોની જમીન ખુદી કરાઈ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

અમદાવાદ: રાજકોટ મહાપાલિકા દ્વારા ફરી ત્રણેક દિવસથી ટીપી સ્કીમ હેઠળ માલિકીના મળેલા પ્લોટમાં દબાણો હટાવવા કામગીરી શરૂ કરવામાં આવી છે. છેલ્લા ત્રણ દિવસમાં અનેક દબાણો હટાવીને કરોડોની જમીન ખુદી કરાઈ છે. પરંતુ રાજકોટ મનપામાં ભળ્યા અને તે પૂર્વેના કબ્જા સાથે મળેલા અનેક પ્લોટમાં વર્ષોથી દબાણ છે. કોઇ આસામીની પોતાની જગ્યામાં દબાણ હોય તો લાખ પ્રથત્નો કરીને જગ્યા ચોખ્ખી કરે છે. પરંતુ સરકારી તંત્રને જાણે પોતાની જમીનની કંઇ પડી ન હોય તેમ ટીપી સ્કીમ હેઠળ સેવાસ હેતુના કુલ ૧૪૨ પ્લોટ પૈકી ૯૯ જેટલા પ્લોટમાં સંપૂર્ણ કે અંશતઃ દબાણો હોવા છતાં તંત્ર જાણે સાવ લાચાર

છે. અને માત્ર નાની-મોટી ડિમોલિશનની કામગીરી કરીને સંતોષ માની રહ્યું છે.

અત્રે ઉલ્લેખનીય છે કે, આમ મનપાની માલિકીના માત્ર આ હેતુના ૧૪૨ પ્લોટ પૈકી ૯૯ પ્લોટમાં દબાણ હોવાથી આ જગ્યાનો કોઇ હેતુ માટે ઉપયોગ થતો નથી. માત્ર આવાસ નહીં પરંતુ અન્ય જાહેર હેતુ માટે પણ તેનો ઉપયોગ થઇ શકે છે. જે માટે નમુનારૂપ નહીં પરંતુ નકકર કામગીરીની જરૂર છે. જોકે લોકો કે વિપક્ષ દ્વારા જ્યારે આ મામલે સવાલો ઉઠાવાય છે ત્યારે તંત્ર દ્વારા બે-ચાર ડિમોલિશન કરી સંતોષ માની લેવામાં આવે છે. એટલું જ નહીં બુલડોઝર ફેરવી ખુલ્લા કરવામાં આવેલા પ્લોટમાં ફરી દબાણ થાય નહીં તે માટે પણ નકકર પગલાં લેવામાં આવતા નથી.■

